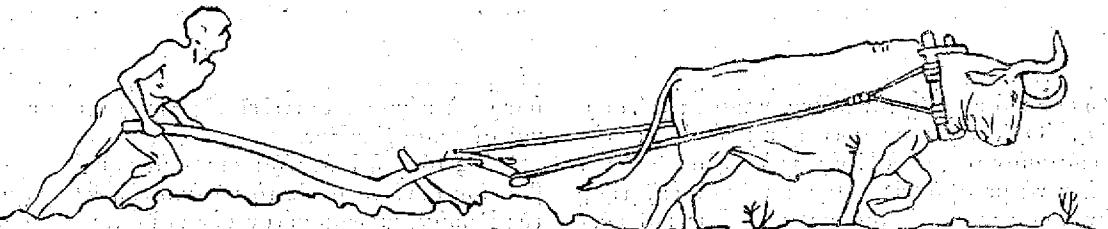

ΧΩΡΙΚΗ — ΥΠΟ Ι. Φ. ΜΙΔΔΕ

ΠΑΝΔΟΘΗΝΔΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ 31
ΜΑΪΟΥ 1912

ΤΟ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ, Η ΑΔΡΙΑΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

Ενιαί, ως γνωστόν, τὸ Μαυροβούνιον (Τσεροναγόρα, Montenegro) μικροσκοπικὸν, βασίλειον, μόλις ἀπὸ διακοσίων πεντήκοντα χιλιάδας ψυχῶν οἰκούμενον, πτωχότατον καθ' ὅλα, χώρα μονότονος, καὶ κατηφής, χωρὶς πεδιάδας, χωρὶς πρασινάδας καὶ άνοιξιν, ἀποτελουμένη μόνον ἀπὸ βουνά στεπτόχροος, ψηφῆλα καὶ ἀπόκρημνα, μὲ πολλὰς χαράδρας καὶ φάραγγας, καὶ κατάλληλα κυρίως διὰ νὰ χρησιμεύσῃν ως φωλεὰ δετῶν καὶ ἐνδιαίτημα θηρίων.

Εἰς τὰ βουνά ταῦτα, μετὰ τὴν μυριόνερον ἐν ἔτει 1389, γενομένην μάχην τοῦ Κοσσυφοπεδίου (Κάσσοβο, καὶ ὅπα τουρκιστὶ πεδιὰς πτηνῶν) καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατάλλυσιν, τοῦ σερβικοῦ Κράτους, είχον χάριν σωτηρίας καταφύγει τὰ λειψανά τῶν Σερβῶν εὐγενῶν, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν δουλείαν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔξαπλου θήσισι τοὺς ὅπερ πίστεως καὶ πατοΐδος ἄγνως των. Τὸ θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν κέντρον, των ἐγκατέστη εἰς τὸ παρόν, τὴν Κετίγνηγέ τε ιερὸν Μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Ιωάννου (Ἴβαν), τὴν δὲ ἀνατέροιν, θρησκευτικήν, πολιτικήν καὶ στρατιωτικήν ἔξουσιαν, ἐνήσκει δικάστροι Βλαδίκα, Πρίγκηψ Επίσκοπος τοῦ Μαυροβουνίου.

Όταν ἡ τουρκικὴ κατάκτησις εἴχε πλέον προχωρήσει καὶ πρὸς τὴν Βοσίλιαν καὶ Ἐρζεγοβίνην, ἀπειλοῦσα ἐκεῖθεν καὶ αὐτὴν τὴν Βιέννην, τὸ Μαυροβούνιον ἀπέμεινεν ἐν μέσῳ τοῦ φοβεροῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Ἰσλάμ ὡς μικρό τις καὶ ὑψηλή καὶ πανταχθὲν ἀποκεκλεισμένη ιορυφῆ, τὸ ιράστερα τῆς διποίας διηνεκῶς ἔδερε τὸ κῦμα τῆς κατακτήσεως, τείνον πολλάκις ἐν στιγμῇ παραφορᾶς καὶ τρικυμίας νὰ καλύψῃ καὶ αὐτὴν τὴν κορυφήν, ἀποσυρόμενον δύμας εὐθὺς ἀμέσως, δταν ἐκόπαζεν δὲ ἄνεμος καὶ ἐπήρ-

χετο σχετικὴ τὶς νηρεμία. Οἱ Τούρκοι δὲν ἐφρόντιζον πολὺ νὰ καταλάβωσι καὶ ἔξυσιάσωσι αὐτὰ τὰ βουνά, τὰ ἔηρα καὶ αἰχμηρά, ἐκ τῶν δοπίων οὐδὲν καλὸν εἶχον νὰ προσκομίσωσι, ἢ δὲ φύλαξις των ἀπήτει φρουρῶν ἰσχυρῶν καὶ διαφῆ, ἡς ἡ συντήρησις καθίσταται ὑπὸ πάσαν ἐποιψιν δύσκολος.

Ἄπὸ τὰ βουνά αὐτὰ ὡς ἀπὸ δρμητήριον, δσάκις ἡ πείνα, τοὺς ἔηρηνάγκαζεν, ἢ ἡ δίψα τῆς ἐνδικήσεως καὶ τὸν αἵματος τοὺς παρόρμας, κατήρχοντο οἱ Μαυροβουνίοι εἰς τὰς κάτωθι πεδιάδας καὶ ἐκεὶ προσέβανον εἰς λεγιασίας καὶ διαρπαγάς, ἀποσυρόμενοι κατόπιν εἰς τὰ κεησφύγετά των καὶ ἀποκομίζοντες τὴν λείαν των καὶ ὡς τρόπαιον πολέμου τὰς κεφαλὰς τῶν φρυγειδέντων Τούρκων. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἥρωικά κατορθώματά των, ἔξυμνούμενα ὑπὸ τῆς δημάδους Μονάσης εἰς δημοτικὰ τραγούδια, προκαλούντα τὴν μύμησιν εἰς τοὺς ἐπίγνωμενους.

Ἡ φήμη τοῦ Μεγάλου Πέτρου τῆς Ρωσίας, πολεμοῦντος τοὺς Τούρκους, είχε φθάσει καὶ μέχρι Μαυροβουνίου. Πέτροβίτς, δὲ τότε Βλαδίκα, μετέβη εἰς Ρωσίαν πρὸς συνάντησίν του, ξλαβε δὲ ὡς δῶρον δέκα χιλιάδας ρούβλια καὶ ἐνθαρρύνσεις πλείστας. Ἐκτοτε χρονολογεῖται ἡ διαρκῆς καὶ στενὴ φιλία, ἡ συνδέοντα τὸ Μαυροβούνιον μετὰ τῆς Ρωσίας καὶ καθιστῶσα τοῦτο οἰονεὶ ἔξαρτημα αὐτῆς καὶ διαρκῆ συμμέτοχον εἰς τοὺς πολέμους τῆς κατὰ τῶν Τούρκων. Ο ἔκαστοτε Βλαδίκα ἐθεώρει πλέον καθῆκον τού ίνα, ὅμα ἀναλαμβάνων τὴν ἔξουσίαν, μεταβῆ εἰς Ρωσίαν καὶ ἐκεὶ λάβη τὸ χρῖσμα καὶ τὰ δῶρα· διόταν δὲ ἐν ἔτει 1851 δὲ Βλαδίκο Δανῆλο ἥθελησε νὰ ἐκλαϊκεύσῃ τὴν ἔξουσίαν καὶ καταστῇ ἀπλοὺς λαϊκὸς ἥγεμὼν (γοσποδάρ), ἀναγκαίαν καὶ πάλιν πρὸς τοῦτο ἐθεώρησε τὴν εἰς Ρωσίαν

μετάβασιν του καὶ τὴν ἔγκοισιν τοῦ Τσάρου.

Μόνον κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον τὸ Μαυροβούνιον δὲν ἦθέλησε νὰ συμπράξῃ μετὰ τῶν Ρώσων καὶ ηρούχῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας. Ὁ Τσάρος δυσφερεστηθεὶς ἀπέσησε τὴν προστασίαν του, δὲν δὲ Πρίγκιψ Βανήλιο ἔθεωρησε καλὸν νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους καὶ ἐκζητήσῃ τὴν προστασίαν Ναπολέοντος Γ' ἥτις καὶ πολλαχῶς τῷ ἀπέβη ωφέλιμος.

Κατά τὰ τελευταῖνα Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον, ὃ τότε Ἡγεμῶν καὶ ἥδη βασιλεὺς Νικήτιας (διαδεχθεὶς τὸν θεῖον τοῦ Δανῆλον) πρῶτος ἔλαβε τὰ ὅπλα, σπεύσας εἰς βοήθειαν τῶν κατὰ τῆς Τουρκίας ἐπαναστησάντων Ἐρζεγοβινών καὶ τελευταίως πάλιν κατέθηκεν αὐτῷ, πολεμήσας μετὰ εἴκοσι καὶ ἑξ περίπου χιλιάδων Μαυροβουνίων καὶ τριακοσίων τηλεβόλων κατὸ δέκα τὸν δέκα καὶ ἐπτὰ χιλιάδων Τούρκων καὶ προξενήσας εἰς αὐτοὺς μεγίστας ἀπωλείας.

Διὰ τῆς Σινθήκης τοῦ Ἅγιου Στεφάνου τὸ Μαυροβούνιον ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων καὶ θυσιῶν του ἐλάμβανε σπουδαιοτάτην ἐπέκτασιν δρίων καθ' δλας τὰς διευθύνσεις καὶ πρὸς τὴν θάλασσάν καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐρεγοβίνης καὶ τοῦ Νόβι-Παζάρ καὶ τῆς Ἀλβανίας, εἰς τὸ Συνέδριον δμώς τοῦ Βερολίνου, χάρις εἰς τὰς ἐπιμόνους προσπαθείας τῆς Ανδιγίας, βοήθουμένης καὶ ὑπὸ τῆς Γερμανίας, καὶ τὴν προκληθεῖσαν ἐξέγερσιν τῶν Ἀλβανῶν, εἰδε τὴν ἐπεκτάσιν τον ταύτην τὰ μεγίστα περιορίζουμένην, μόλις δὲ κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὴν μικράν πεδιάδα τῆς Ποδογορίτσης, καὶ τὸ διαμέρισμα τοῦ Ἀντιβάρεως καὶ τοῦ Δουλτσίνου καὶ νὰ ενρῃούσητο διέξοδον εἰς τὴν θάλασσαν (Ἄδριατικήν).

Κατ' Αὔγουστον τοῦ 1910 τὸ Μαυροβούνιον ἀνεκηρύχθη βασίλειον. Οὐ βασίλευς καὶ η βασίλισσα τῆς Ἰταλίας, δὲ διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, δὲ βασίλευς τῆς Βουλγαρίας μετὰ τοῦ πρίγκηπος Βόριδος, δὲ μέγας δοὺς τῆς Ρωσίας Νικόλαος Νικολάγεβρις, δὲ διάδοχος τοῦ σερβικοῦ θρόνου καὶ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι καὶ ἐπιτροπεῖαι ἄλλων Κρατῶν, ἥλθον εἰς Κετίγηνην ἵνα συνεορτάσωσι τὸ γεγονός καὶ συγχαρῶσι τὸν βασιλέα τοῦ Μαυροβουνίου.

Από της Συνθήκης του Βερολίνου (1878) νέα ἐποχὴ ἔξελιξεως δοχίζει διὰ τὸ Μαυροβούνιον ἐνῷ πρότερον καὶ πατ^ρ αὐτὸ τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων (1856) ἡ Τουρκία δὲν θῆμελε ποσῶς νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, ἡ τοιαῦτη δὲ ἀξίωσις τῆς Τουρκίας τυγχάνουσα καὶ τῆς ίδιαιτέρας ἐγκρίσεως τῆς Ἀγγλίας, οὐδειαίν της γειτονίαν ἐπίσημον διαμαρτυρίαν ἐκ μέρους

τῶν Δυνάμεων, ἥδη ἀναγνωρίζεται πλέον διε-
θνῶς ὡς ἀνεξάρτητος Ἡγεμονία καὶ δίδεται
αὐτῇ καὶ διεξόδος πρὸς τὴν Θάλασσαν, τοῦθ
ὅπερ τὰ μέγιστα συντελεῖ εἰς τὴν αὐτοτέλειαν
καὶ αὐθυπαρεξίαν τῆς.

Ἐώς τότε ἡ ἴδιαιτέρα σημασία τοῦ Μαυροβουνίου συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἀποτελῇ ἐν τῷ μῆμα τῆς Ρωσίας, κεχωρισμένον μὲν καὶ ἀπομεμακρυμένον ἔξ αὐτῆς γεωγραφικῶς, ἡνωμένον δὲ πολιτικῶς, θρησκευτικῶς καὶ στρατιωτικῶς, ἐν φρούριοις φωσιὸν δρεινὸν καὶ δυσπόδιμητον, πλὴν ἀπομεμονωμένον, ύποβιθηδοῦν καὶ συντρέχον τοὺς ὅγνηνας τοῦ Σλαυτισμοῦ ἐναντίον τοῦ Πολάρι καὶ ἀπασχολοῦν τοὺς Τούρκους ἐκ τοῦ ἑτέρου ἀκρου τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, τοῦ δυτικοῦ, καθ' ὃν χρόνον οἱ Ρῶσοι ἐπολέμουν πρὸς ἀνατολάς.

Ἄφοτου διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου διδόκησος ἡ Βασιλία καὶ Ἐρζεγοβίνη, ἀμφότεραι χῶραι σλαβικαί, ἔχουσι περιέλλει εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Αὐστρίας, προσωρινὴν μὲν τὸ πρώτον, ἐσχάτως δὲ μετατραπεῖσαν εἰς διαφορῇ, τὸ Μαυροβούνιον δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἀπλοῦν εἰς τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου δορυφόρον τῆς Ρωσίας ἐνάντιον τῶν Τούρκων, ἀλλὰ τὸν κυριաρχερον πρόσκοπον, φυλάττοντα ἀγρύπνιας ὅμοιον μετὰ τῆς Σερβίας τὴν διὰ τοῦ Νόβι-Παζάρ πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλονίκην καθόδον τῶν Αὐστριακῶν, ἔτοιμον νὰ διψῇ τὴν πρώτην φραγὴν κατεδύνον καθ' δόλον τὸν σλαβικὸν κόσμον καὶ δυνάμενον διποσθῆστε, πάντοτε δὲ πρόθυμον νὰ λάβῃ τὰ δύπλα καὶ ἀπασχολήσῃ τὴν Αὐστρίαν καὶ δώσῃ οὕτω καιρὸν εἰς τὴν Ρωσίαν νὰ οκεφθῇ καὶ ἐπέμβῃ καὶ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῶν κινδυνεύοντων ἀδελφῶν.

Οὕτω τὸ Μαυροβούνιόν, γενόμενον ἐλευθέρα
καὶ ἀνεξάρτητος Ἡγεμονίᾳ, περιώρισε κατὰ
τοὺς τὴν ἔναντίον τοῦ Τούρκου δρυμήν του,
καίτοι δὲν ἐλέειπονσι, κατ’ ἀραιὰ δύμας διπλωδῆ-
τος τε χρονικά διαστήματα, αἱ κατὰ τὰ σύνορά
τυγχωνούσεις καὶ συμπλοκαί, προκαλοῦσαι πολ-
λὰς διπλωματικὰς διαπραγματεύσεις ἐν Κων-
σταντινούπολει. Ἐν ἑτεῖ 1883 κατὰ πρώτην
φορὰν εἶδεν δὲ κόσμος καὶ τὸν Ἡγεμόνα τοῦ
Μαυροβούνιον ἐπισκεπτόμενον τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν καὶ διατηροῦντα φιλιὰς σχέσεις μετὰ
οὐ Σουλτάνου καὶ δεχόμενον τὰ δῶρα τοι.

Τὸ Μανδυβούνιον εἶναι, ὃς εἴρηται, χώρα
πιτωχῆ, πιτωχότάτῃ χωρὶς ἐμπόριον καὶ ἔξαγωγήν
καὶ χωρὶς καρίαν παραγωγήν. διὰ προορισμός
ου καὶ ἡ θέσις του ἀπαίτουν νὰ εἶναι καλῶς
ὑγινωμένην, καλῶς ἔξωπλισμένην καὶ πάντοτε
τοιμοπόλεμον τοῦτο προύποθετει στρατιωτικὸν
εργαπολογισμόν, διὰ ἀδύνατον καθίσταται νὰ βα-

στάση τὸ Μανδροβίουνιον ὅλος ὁ ὥμως ὁ στρα-
πιωτικὸς προϋπολογισμὸς ἔχεται κατ' εὐθεῖαν
ἐκ Πετρουπόλεως, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ ἴδιαιτερα
ἔξοδα καὶ δαπάναι τοῦ βασιλέως Νικῆτα κατα-
βάλλονται ἐκ τοῦ ἴδιαιτερου ταμείου τοῦ Τσάρου,

Ίδιαιτέρων σημασίαν ἔχει προσδώσει εἰς τὸ Μαυροβουνίον ἡ ἀπόκτησις παραλίας ἐν Ἀδοιατικῇ.

Μεταξύ Ανδστρίας και Ιταλίας υφίσταται πάντοτε καϊνόν και ἐκφρεμές τὸ ζῆτημα τῆς ἐπικρατήσεως ἐν τῇ Ἀδριατικῇ, ζῆτημα δπερ καίτοι συμμάχους, τὰς θέτες δμως ἐν ἀμοιβαίᾳ δυσπιστίᾳ και ἐγρηγόροσει. Ἐάν ή Ανδστρία κατέβαινεν εἰς Θεσσαλονίκην, ἵνα ἔχῃ ἔησθαλισμένα τὰ νῶτα της, θεῖ διὰ καταλάβητη και τὴν Ἀλβανίαν. Καταλαμβάνουσα δμως τὴν Ἀλβανίαν και τὰς ἐκτεταμένας ὀλβιαικὰς ἀκτὰς ἀντικρυζούσας τὴν Ιταλίαν, ή Ανδστρία θὰ καθίστατο διαρκῆς ἀπειλῆς ἐναντίον τῆς Ιταλίας. Ἀλλὰ και ἐάν ή Ιταλία κατελάμβανε τυχόν τὰς Ἀλβανικὰς ἀκτὰς και ὁχύρων αὐτάς, θὰ καθίστατα τὴν Ἀδριατικὴν καθαρῶς λίμνην Ιταλικήν, ἐν τῇ δποιά ή Ανδστρία θὰ ενδίσκετο ἀποκεκλεισμένη, τοῦθ' δπερ οὐδαμῶς συμφέρει αὐτῇ. Διὰ διὰ μη ἐρίζωσι λοιπὸν αἱ δύο, πρέπει νὰ ενδίσκωνται ὡς πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν ἐν Ἰση περίποιον μοίρᾳ, ήτοι ἐν Ισορροπίᾳ ἀκριβῶς εἰς τὸ ζῆτημα τοῦτο τῆς Ισορροπίας παῖξε μέγιστον οόλον και τὸ Μαυροβούνιον, διότι ή ίδική του παραλία, δσον μικρὰ και διὰ εἶναι, ἐπιφέρει διως τὴν διακοπὴν εἰς τὴν προέκτασιν τῆς παραλίας τῆς Ανδστρίας (Δαλματίας), διὰ διὰ συνεχίση δὲ ταύτην ή Ανδστρία, πρέπει ή νὰ καταλάβη τὸ Μαυροβούνιον, ή νὰ τὸ παρακάμψῃ, πρᾶγμα δπωσοῦν ἀρκετὰ δύσκολον ή ἐν πάσῃ περιπτώσῃ ἀποτελοῦν δούμον μετ' ἕπτοδίσιον.

Τὸ Μαυροβούνιον λοιπὸν ἀποτελεῖ σημεῖον ἐν τῇ Ἀδριατικῇ, διακόπτον τὴν συνέχειαν τῆς Αὐγοτρίας, καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο καθίσταται βεβαίως μεγίστης σπουδαιότητος διὰ τὸν πολιτικὸν τῆς Ρώμης. Μεταξὺ Κυρηναλίου καὶ Κείρηνης ἔφισταντο καὶ πρότερον ἀρκετά φιλικαὶ σχέσεις ὁ γάμος τῆς Πριγκιπίσσης Ἐλένης τοῦ Μαυροβουνίου μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας ἐν ἔτει 1899 κατέστησε τὰς σχέσεις τούτας στενωτάτας. Δύο ἔτεραι θυγατέρες τοῦ βασιλέως Νικήτα εἰχον συζευχῆ μετὰ μελῶν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου τῆς Ρωσίας τὰ τοιαῦτα συσσικεῖσια ἐστερέωσαν καὶ ἔξιψωσαν κατὰ πολὺ τὴν ἡμικήν καὶ πολιτικὴν αὐγλην τοῦ οἴκου τοῦ Νικήτα. Τὰ Ιταλικὰ κεφάλαια εὑρίσκουν ἀρκετὰ χρήσιμον καὶ ὡς φαίνεται ἐπωφελῆ διπλωσή ποτε ἀπαγορύθησαν ἐν Μαυροβουνίῳ, ὅλα δὲ ἢ τὰ

περισσότερα δημόσια ἔργα, ὡς ή κατασκευὴ τοῦ λιμένος τοῦ Ἀντιβάρεως, τὸ μονοπλεύτον τοῦ καπνοῦ, ὃ μικρὸς οἰδηπόδρομος ἀπὸ Ἀντιβάρεως εἰς Βίρο - Παζάρο π.τ.λ. ἀνατίθενται εἰς Ἰταλούς. Κατὰ καιροὺς ὃ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας στέλλει πλούσια δῶρα εἰς τὸν πενθερόν του, συνιστάμενα, δπως καὶ τὰ τοῦ Τσάρου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τηλεβόλα καὶ ὄπλα καὶ πολεμεφρόδια.

Τὴν σημασίαν τοῦ Μαυροβουνίου, ὡς θέτουσαν ἐν δριον, ἐν τέρμα εἰς τὴν συνέχεισιν τῆς ἐν τῇ Ἀδριατικῇ, ἔγκαιρως εἶχεν ἀντιληφθῆναι τὴν Αὐστρίαν. Κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου δλαι αἱ ἐνέργειαι τῆς διπλωματίας τῆς ἐστραφήσαν πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἵνα παρεμποδίσῃ τὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ίδιᾳ ἐπέκτασιν τοῦ Μαυροβουνίου. Διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐδημιουργεῖτο μία αὐτόνομη Βουλγαρία, ἥτις ἐνομίζετο τότε ὅτι θὰ ἥτο ὑπὸ τὴν διαιρῆτη ηπειρονίαν τῆς Ρωσίας, δὲ βουλγαρικὸς στρατὸς θὰ ἀπετέλει τὸν πρόσκοπον τοῦ ρωσικοῦ πρὸς τῶν θυρῶν τῆς Κωνσταντινούπολεως ὡς ἀντιστάθμιστα εἰς τὴν τοιαύτην ἐνδυνάμωσιν τοῦ σλαβίσμου, ἐλάμβανεν ἡ Αὐστρία τὴν Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην καὶ δλαι αἱ ἐνέργειαι τῆς ἥσαν νὰ περιοδισθοῦν τὰ δμορα πρὸς αὐτὴν σλανικά Κράτη, ἡ Σερβία καὶ τὸ Μαυροβουνίον ἀντεστάθη δσον ἥδύνατο περισσότερον εἰς πᾶσαν προέκτασιν τοῦ Μαυροβουνίου. Ἡ Ρωσία, νομίζουσα ὅτι ὀρκετὰ κερδίζει ἐκ τῆς Βουλγαρίας, ἐφάνη ἐνδοτικὴ εἰς τὰς ὑπὲρ τῆς Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου ἀπατήσεις τῆς, μεσάζοντος πρὸς τοῦτο τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ.

“ Ή γεωμανοκαυστριακή διπλωματία ἔφαντη ἔξυπνοτέρα τῆς ρωσικῆς. Ή Αὐστρία χωρίς νὰ πολεμήσῃ ἐκέρδιζε, τὸ δὲ Μαυροβουνίουν, διπερ λόγῳ τῶν ήρωικῶν κατορθωμάτων του καὶ τῶν θυσιῶν, μὲν ἐκ τοῦ πολέμου ὑπέστη, ἔδει πρὸ ταντὸς ἐτέρου γεγναίως. νὰ ἀμειφθῇ καὶ ἐπεκταθῇ, παρώρατο φρικωδῶς, καὶ τὸ ἐλάχιστον τμῆμα παραλίας. διπερ ἥδυνθη νὸ ἐπιτύχη, τὸ ἐλάμβανε βεβαρυμένον μὲ διαρκεῖς ὑποθήκας καὶ δροὺς ἐπαχθεστάτους. Ο αὐστριακὸς ἀετὸς κατώρθωσε νὰ ἐμπηξῇ τοὺς γαμήλιους δονιχάς του εἰς τὰς σάρκας τοῦ μικροῦ Μαυροβουνίου.

Κατά τὸ 29ον ὅρθιον τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου, τὰ δεσπόζοντα τῆς μαυροβουνιωτικῆς παραλίας σημεῖα (οἱ λόφοι τῆς Spizza ή Spicca) παραχωρῶνται εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ δίδεται εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νὰ τὰ ὀχυρώσῃ, ἀπαγορεύεται δὲ τούναντίον εἰς τὸ Μαυροβουνίον νὰ ὀχυρώσῃ τὰ ἴδια του μέρη, τὰ δυνάμενα νὰ παραβλάψωσι τὰ δυνητικά τῆς Αὐστρίας ἀπαγορεύεται εἰς τὸ Μαυροβουνίον νὰ διατηρῇ πολεμικὰ πλοῖα καὶ νὰ ἔχῃ ναυτικὴν πολεμικὴν

σημαίαν αἱ μαυροβουνιάκαι παραλίαι θὰ εἰναι
ἀπρόσιτοι εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα παντὸς Κρά-
τους· ἡ ναυτικὴ ἀστυνομία καὶ ὑγειονομικὴ ὑπη-
ρεσία (la police maritime et sanitaire) καθ'
ὅλην τῆν παραλίαν, θὰ ἔνασκῶνται ὑπὸ τῆς
Ἀντορίας δι' αὐθιστικῶν ἀκταιωρῶν· ἡ ναυτικὴ¹
νομοθεσία, ἡ ἴσχυνουσα ἐν Δαλματίᾳ, θὰ ἴσχῃ
καὶ ἐν Μαυροβουνίῳ· τὸ ναυτικὸν ἔμποριον θὰ
διενεργεῖται ὑπὸ αὐθιστικῆν σημαίαν καὶ προσ-
τάσιαν· τὸ Μαυροβουνίον, διὰ νὰ κατασκευάσῃ
καὶ διατηρῇ ὁδοὺς καὶ σιδηροδρόμους, διερχο-
μένους διὰ τοῦ νέου ἑδάφους, τοῦ παραχωρη-
θέντος αὐτῷ διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου,
δέον προηγουμένως νὰ συνεννοῆται μετὰ τῆς
Ἀντορίας.

Οταν ενθής μετά τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Συντάγματος ἐν Τουρκίᾳ, ἡ Αὐτοριά ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν δοιστικὴν ἀπόφασιν τῆς νὰ μεταρρύψῃ τὴν διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ προσωρινήν κατοχὴν τῆς Βοσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης ὡς διάφορη καὶ τὸς διαθέσεις τῆς νὰ θεωρήσῃ τὰς δύο ταύτας σλαβικὰς χώρας ὡς ἐπαρχίας ἴδιας της, ὅλουληρος ὁ σλαβικὸς κόσμος ἐταράχθη, Σερβία δὲ καὶ Μαυροβούνιον ἥτοι μάσθησαν νὰ πολεμήσωσιν ἐναντίον τῆς Αὐστρίας. Καὶ ἡ μὲν Σερβία οὐδὲν ἔκερδισεν ἐν τῆς ἐπελθόντης πολιτικῆς κρίσεως, ἐνῷ τὸ Μαυροβούνιον, χάρις εἰς τὴν φιλικὴν μεσολάβησιν τῆς Ἱταλίας, θετικῶς μὲν οὐδὲν νέον ἔλαβεν, ἀπηλλάγη δύμως κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τῶν ἐπαχθεστάτων περιορισμῶν, οἵτινες ἔβαρυνον αὐτὸν ἐκ τοῦ 29^{ου} ἀρρεδου τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου τὸ ἄρθρον μετερρυθμίσθη καὶ ἐτροποιήθη ὑπὲρ τοῦ Μαυροβουνίου.

Κατά Δεκέμβριον τοῦ 1909 κατέλησε κατὰ πρώτην φοράν εἰς τὰ θύματα τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Pivet γαλλικὸς στόλος, ἀγωραϊστικής πρὸς τὸν Ἀντιβάρεως καὶ ἀποστάλεις ἵνα χαιρετίσῃ τὸν βασιλέα Νικῆταν ἐξ ὄντας τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας² τὸ γεγονός τοῦτο, διότε πρότερον ὡς ἔκ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου θά ἔχειτο ὡς αὐτόχοημα ἔχθρική πρᾶξις, στρεφομένη κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἐνωτάσθη ἐπάκτως καὶ μετ' Ἰδιαίτερας χαρᾶς ἐν Μαυροβουνίῳ καὶ ἔχηγθη κοινῶς ὡς ἔμπρακτος καὶ ὀφθαλμοφανῆς ἀπόδειξις τῆς καταργήσεως τῶν καταθλιπτικῶν καὶ ἔξειτελιστικῶν περιορισμῶν τοῦ 20^{ου} ἥμισου.

Τὸ Μαυροβούνιον εἶναι μικρὸν καὶ ἐδοκίμασται πλείστας πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις· οἱ Μαυροβούνιοι ὅμως, ὅχι μόνον δὲν ἀπελπίζονται, ἀλλὰ καὶ τοῦνταντίον μετὰ μεγίστης ἀντοπεποιθήσεως

ΤΟ ΒΥΣΣΙΝΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ*

Αὐγούστος 2

Ω, αὐτή ἡ νύχτα, θάρροςφα πώς θάτανε ἡ νύχταί μας. Ἀκόμη μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ συνεφέρω ἀπὸ τὴ φρύνη καὶ τὴν ἥδονή. Ή πενοὶ τῆς μὲ περιβόλλει, ἡ ἄγκαλιά της μὲ σφίγγει ἀκόμη, καὶ τὰ χείλια της τὰ αἰσθάνομαι πιασμένα μὲ πάθος ἀπὸ τὸ στόμα μου. Εἶχα πηδήσει ἀπὸ τὴ γωνιὰ ποὺ βρίσκεται δὲ πλάτανος. Ἡ Βέρα βγῆκε χλωμή, ντυμένη λευκὰ ὅπως πάντα, καὶ κατέβηκε τὴ μαρμαρένια σκάλα τοῦ κήπου, ἔδια νεράδια μέσα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Ἐγὼ ἔφτιασα πρῶτος στὴ στέρνα ποὺ τὴν σκεπάζει αἱληματαριὰ σιδερένια, κουκουλωμένη ἀπὸ μιὰ τριανταφυλλιά, δέντρο γέρυκο, ποὺ τῶχε καθὼς ἔμαθα δργότερα φυτέψει ἡ μητέρα της. "Οταν βρέθηκε κοντά μου, ἔπεσε στὴν ἄγκαλιά μου, ἔρριξε τὰ δυό της χέρια γύρω ἀπὸ τὸ λαιμό μου καὶ μὲ κύταξε μὲ ἔκστασι. Δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ τὶ εἴλταμε ἐκείνη τὴ στιγμή, ἵσως δυὸ λόγια μόνο ν' ἀνταλλάξαμε, δῆμας μοῦ φαίνεται πώς ἡ ζωὴ δὲν τοῦ κόσμου δὲ θὰ φτάξῃ ἀνθελήσῃ νὰ διηγηθῇ κανείς, τί εἴλταμε στόμα μὲ στόμη ἀγκάλιασμένοι. Καὶ ἡ στιγμὴ ἐκείνη δταν ἔσκιψε σὰν κάτι νὰ ζητοῦσε, σὰν κάτι νᾶθελε, λιγωμένη, δταν μὲ μιὰ μισάκουστη φωνὴ ἔδιος κλαυθμὸς πνιγμένος, καθισμένη ὅπως ήτανε στὰ γόνατά μου ἀφικε τὸ χαϊδεμένο κεφαλάκι της στὸν ώμο μου, καὶ μένα χάδι μαλακὸ μὲ ἀρκαξε τὸ δικό μου γιὰ νὰ τὸ κατεβάσῃ στὸ πρωστό της... .

ποὺ δάνοιγε καὶ κλοῦσε σπασμωδικὰ στὸ κενό,
οὕτηκε μὲ μανία, τὴν χτύπησε στὸ μέτωπο καὶ
χάθηκε. Ἡ Βέρα ἔβγαλε μιὰ φωνὴ μισοπνιγμένη
καὶ λιγοθύμησε. Πῆρα μερικὲς σταλαγματιές ἀπὸ
τὸ αἷμα ποὺ κατρακυλοῦσε στὸ ἀσπρό φουλάρι
της καὶ μονομίας κατάλαβα. Ἡ νυχτερίδα εἶχε
μπεφδευτῇ πάνω σὲ κάποιο τριαντάρινο ποὺ
μᾶς κύταιξε γυριένο ἀπὸ τὴν κληματοριά, ἔτοιμο
νὰ ξεφυλλιστῇ ἀπὸ ἐρωτικὴ συγκίνησι, καὶ τοῦ
περέχυσε τὰ πέταλα. “Οταν ἡ Βέρα ἀνοίξε τὰ
μάτια της, τῆς ἔδειξα τὰ βελούδινα ἀνθόφυλλα,
μὰ κείνη μισοπεθαμένη παρακάλεσε νὰ τὴν πάσῳ
ἴσαμε τὴν εῖσοδο, καὶ δὲν ἥθιέλησε νὰ προσέξῃ
στὰ λόγια μου. Δὲν εἰν’ ἔτοι, μουρμουρίσιε. Αὐτὸ
τὸ βυσσινὶ τριαντάρινο ποὺ ξεφυλλίστηκεν
ἔπάνω μας σὰ σταλαγματιές ἀπὸ αἷμα, κακὸ
σημάδι είναι γιὰ τὴ ζωὴ τῶν δυονά μας· καὶ
πρόσθεσε τρέμοντας:

— Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ μὲ ἄγγιξε στὸ μέτωπο κείνη ἡ μαύρῃ φτεροῦνγα, μού διζώθηκε στὸ κεφάλι μιὰ ίδεα τρομακτική ποὺ νὰ τὴν βγάλῃ δὲ θὰ μπορέσῃ κανεὶς ἀπὸ κεῖ μέσα. Ή νυχτερίδα κείνη, λέει καὶ πῶς κάποιος μού σφυριζεῖ ἀδιάκοπα, πῶς ήτανε ἡ ψυχὴ τῆς μητέρας μου . . .

•

Απὸ αὐτὰ τὰ σκόφια φύλλα ἐνδὸς ἡμερολόγιου κονθελιασμένου, μαθαίνεται δὲ καὶ ηγέρη τὴν ιστορία του καὶ βλέπετε φῶς φανερά; τί δύναμι καὶ ύδων εἶμε μέσα ἢ ωντῷ του.

... Φαίνεται πώς τήν ὕφα κείνη, μιὰ νυχτερίδα μεγάλη, ἡ γεροντότερος Ἰσιώς νυχτερίδα τῆς Ἀττικῆς, βγῆκεν ἀπὸ μιὰ ωμωγὴ ἀρχαίας ἐκκλησίας τοῖζοντας καὶ χυτῶντας τίς ἔσοδες μεμβροάνες τῶν φτερῶν τῆς καὶ ὑψώθηκε στὸ ἀσπρό φῶς. Ἐπλεξε γύρους ἐπιληπτικούς στὶς ἀσθετικένες καπνοδόχες, τράβηξε σχήματα καθαλιστικὰ εἰς τὸ ἐπίπεδο τῶν δρόμων τοῦ ἡ σκόνη των ἐφωσφόρικὲς στοῦ φεγγαριοῦ τὴ λάμψι, ἔτρεξε πάνω

Ἐναὶ ἄλλο μεσημέρι ἔτυχε νὰ συναντήσω τὴ μητέρα του: — Ἀρχῆνισε τώρα νὰ τὸ σκάζῃ κάθε βράδυ, μοῦ εἶπε. Ἀπὸ τὸ πρωῒ μόλις φέγξη, ἀνεβαίνει στὸ ἀλόγο καὶ γυρίζει πίσω πολὺ ἄργα, τὸ βράδυ. "Ιωσὲ γι" ἀντὸ ἔχει τόσο πολὺ ἀδυνατίσει. Καὶ ἔγεινε τόσο νευρικός αὐτὲς τὶς μέρες...

* Τέλος. Ἡ δότι εἰς τὸ τελύγος τῆς 15 Μαΐου.

* Τέλος. Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15 Μαΐου.

στενοχωριμένη. Είχε κλάψει βέβαια, γι' αὐτὸ τὰ μάτια της, βαριά καὶ ἐπίσημα, ἐπόδιναν τὴν ἀγώνια μᾶς καταγίδας ποὺ μόλις είχε περάσει. Κάτι σὰ νὰ προσπάθαγε νὰ μοῦ κρύψῃ, κάτι νὰ μῆ φανερώσῃ ποὺ τὴν τρόμαξε. "Υστερα δὲ μοῦ τὰ διηγήθηκεν, δταν πῆγα νὰ τὴν παρηγορήσω, ἔπειτ' ἀπὸ τὴν καταστροφή. Τις νυχτες ποὺ ἀγρυπνος περνοῦσε στὸ παράθυρό του, τὶς νυχτες ποὺ ἀσπρίζαν μέσ' στὸ δωμάτιο του χωρίς νὰ τὸν καλημεῖσουν στὸ κρεββάτι του. Τώρα ἔγα, ἀπὸ κεῖνα ποὺ γνώριζα, ἀπὸ δσα μπρεσσα νὰ μάθω, φωτῶντας καὶ κάτι φαράδες ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα ποὺ ἔτιχε κάτι νὰ θαρρέψουν πῶς εἰδαν, δταν ἡ τράτα τους ἐπετούσε στὴν ἀκτὴ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν τρελλὴ φουρτούνα, θὰ περιγράψω δσον εἶναι δυνατὸ πιὸ σύντομα, τὴν τελευταία μέρα τῆς ζωῆς τοῦ Γιώργου καὶ τῆς Βέρας του.

Τὸ μεσημέρι, ἡ Βέρα, ποὺ είχε μάθει τὴν ἀπόφασι του, νὰ ἑνώσουν τὴν ἀγάπη των μέσα στὸ δάσος τοῦ Δαφνίου κάτω ἀπὸ τὶς εὐλογίες ποὺ θὰ τοὺς ἔδιναν τὰ ξαπλωμένα κλαδιά τῶν πεύκων πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια των, σηκώθηκεν ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ πῆγε δλόσια στὴν κάμαρά της. Περνῶντας ἀπὸ τὸ καπνιστήριο, είχε πάρει ἔνα μεγάλο πούρο, τὸ ἀναψε τῷρα, φίγηκε πάνω σὲ μιὰ πολυυδόνα, καὶ μὲ μάτια ποὺ κανεὶς δὲ θὰ ἔλεγε πῶς εἶναι δικά της δὲν τὰ ἔβλεπεν ἐκείνη τὴν ὥρα, δύσφαγε τὶς φαιὲς κλωστὲς δσες ἔστυλιγαν ἀδιάκοπα τὰ ξεραμένα φύλλα, ποὺ δ ἥλιος τοῦ ἴσημερον είχε κάνει κάρβονο ἀπὸ τὰ φλογερά των δρυγια. Σὲ λέγο, μέσα ἀπὸ τὰ χωματιστὰ γυαλιὰ τῆς βεράντας, τὴν εἶδεν ἡ θεία τῆς ν ἀνεβαίνη στὸ ἄλογό της καὶ μὲ τροτάρισμα δλόταχο νὰ βγαλη ἀπὸ τὸν κῆπο, χωρὶς δπως συνήθιζε νὰ χαιρετήσῃ ἔνα γέρον ὑπηρέτη, ποὺ τῆς ἀνοιγε τὴν πόρτα πάντοτε μὲ μιὰ μεγάλη δεβερέντσα.

Ο Γιώργος τὴν περίμενε στὴν Τεράν. "Οδόν, κοντὰ σένα μικρὸ σπιτάκι βαμμένο μὲ γλαυκὸ νερόχωρο, περιτριγυρισμένον ἀπὸ χήνες ποὺ τὶς βόσκανε δυδ ξανθομάλλικα γδυμινὰ χωριατόπουλα.

Σὲ λέγο, πάγαναν καὶ οἱ δυδ σιγὰ σιγά, δ ἔνας πλάτι ἀπὸ τὸν ἄλλο, καὶ οἱ κουβέντες οἱ γλυκὲς καὶ τὰ λόγια ποὺ ἴδια μουσικὴ τοῦ. "Οφφεμπάχ ἀντηχοῦντε τῷρα στὸ αὐτιά τους, κάνοντας στὸ διάβα τους νὰ ξεφυλλίζωνται ἀπὸ τὴν ἰδονὴ τὰ ἀσπρολούνουδα, κ' οἱ παπαρούνες. Ο δύρανδς ἦτανε ζεστός, φωνότανε σκαμμένος καὶ βαθτός, καὶ μεριὰ σύνεφα λευκὰ σὲ σχήματα ἀνθρώπων, ἔμοιαζαν μεγάλους ἀπόστολους καὶ μυροφόρες εὐαγγελικές, ποὺ κράταγαν πλα-

τὶα σεντόνια στὰ χέρια των καὶ τράβαγαν κατὰ τὰ δυτικὰ ἀκρουράνια, γιὰ νὰ ἐνταφιάσουν τὸ χυσόδιαλλο θεό, δταν θάπεφτε δλοπόρφυρος ἀπὸ αἴματα, στὸ κατωφλι τῆς δύσης.

Φτάνοντας στὸ Δαφνί, κατέβηκαν ἀπὸ τὸ ἄλογα καὶ τὰδωκαν νὰ τὰ κρατήσῃ ἀπὸ τὸ χαλινάρι καὶ κάποιος δραγάτης ποὺ βρέμηκε ξαπλωμένος στὸν ἥλιο. "Επειτα πῆγαν στὴν ἀρχαίαν ἐκκλησιὰ τὴν περίφημη γιὰ τὰ ψηφιδωτά της καὶ τοὺς τάφους τῶν φράγκων δουκῶν. Η Βέρα ἦτανε γοητευμένη καὶ πότε θαύμαζε τὸν "Αγιο Βάκχο, μιὰ γεννικὴ κατατομὴ διονυσιακῆς λεβεντιάς, ποὺ θαρρεῖς πῶς θὰ πετάξῃ τὸν χιτῶνα του γιὰ νὰ ξαπλωθῇ σὲ φαρδιές ἀγκαλιές, δλόγυμνος καὶ ζεστός καὶ πότε τὸν μαθητὴ Τσάννη, πλάι ἀπὸ τὸν Σταυρωμένο, σὲ μιὰ στάσι τῆς Αγορᾶς, τόσο, ποὺ δὲν τοῦ ξειπεν ἡ χλαμύδα, θὰ παρουσίαζε τὸ μαλθακὸ ξεγύμνωμα τοῦ δελφικοῦ. Ἀντίνουσ: Βγήκανε ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ καὶ πῆγαν κατὰ τὸ ἔρημο παρεκκλησι τοῦ "Αι Νικόλα, θάφτηκαν γιὰ μερικὲς στιγμὲς στὴν ὑγρὴ καὶ σκοτεινή του κρύπτη μὲ τὰ τετράγωνα φατνώματα, γεμάτα ἀπὸ κόκκαλα καλογήρων ποὺ πέθαναν, καὶ χωρὶς νὰ νοιώσουν πῶς, ἔτοι σὰ νὰ ξετύπωσαν ἀπὸ τῆς γῆς τὰ σπλάχνα ἀμέτοητες γενετήσιες προσταγές. . . .

Βιαστικοὶ δινέβηκαν στὸν ἥλιον ἔπειτα, μελαγχολικοὶ, σὰν ἀπὸ τὴ σταχτιὰν ἐντύπωσι τῆς γῆς. Συλλογισμένοι κατέβηκαν ἔκει ποὺ περίμεναν τὸ ἄλογατα. "Εφαινόντανε κουρασμένοι καὶ σὰ θυμωμένοι δ ἔνας μὲ τὸν ἄλλον. Τῆς Βέρας τὰ μαλλιά ἦταν ἔτοιμα νὰ κυλιστοῦν στοὺς όμοιους τῆς.

"Επαβάλλησαν τὸ ἄλογατα καὶ φύγανε. Κάποια ἐντύπωση στενόχωρη λέει καὶ τοὺς κυνήγαγε ποὺ γύρευαν νιφίσουν πίσω. Δεξιὰ κ' ἀριστερά, τὰ πεύκα ποὺ γέροντας τὰ κλαδιά των, ἔτοιμα νὰ τοὺς εἰλογήσουν, βγάζανε τῷρα ἔνα βογγητὸ σὰν παράπονο, δταν δέρας ποὺ φύσαγε ἀπὸ τὸ Δαφνί, τοὺς ἔμαθε τὸ μυστικὸ τῆς κρύπτης.

Ξάφνω ἡ Βέρα κέντησε τὸ ἄλογό της καὶ μὲ τροτάρισμα ζωηρὸ χροπήδησε. "Έκεινος τὴν ἐπρόκανε σὲ λέγο. Λέξι δὲν έβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα τους. "Εφαινόντανε κουρασμένοι καὶ σὰν θυμωμένοι δ ἔνας μὲ τὸν ἄλλον. Μαζί φανερώθηκαν στὴ γαλανὴ ἀκρογιαλιά. Στρίψανε δεξιὰ

καὶ πῆραν τὸν ἀνεβατὸ τὸ δρόμο ποὺ φτάνει ἵσαμε τὴν Ἐλευσίνα.

Ο ἥλιος είχε τραβηγτῆ πίσω ἀπὸ τὶς βουνοκορφόδες τοῦ Μωρῆα, καὶ σειρὲς πλατιές ἀπὸ σύνεφα κρεμασμένα, ἴδια ικρόσια χνουδωτά, ἀπὸ τὴ μιὰν ἴσαμε τὴν ἄλλη γωνιά σὲ ἀκρογιαλία, πῆραν ξαφνονά λάμψες παλαιοῦ χαλκοῦ καὶ κατάτησαν σὲ λίγο ὀρόχνες σκονισμένες, φραΐες.

Τὸ θάλασσα ὑπουλή καὶ θαμπή, έβαφε τὴν ἐπιφάνεια της μὲ στενὲς γυαλιστερὲς λουρίδες. Κοπάδι μάργιοπερίστεφα πέρασαν βιοστικά, καὶ τὸ φτερούγισμά τους ἔκανε ἔνα παράξενο ἀνατρίχιασμα ἀπὸ πάνω... "Επειτα σὰ ν ἀκούστηκαν διμιλίες βιαστικές στὸν δέρα, σὰ νὰ μουσιμούρισαν κάτι τὰ σύνεφα, η θάλασσα καὶ τὰ βουνά, ἔτοι σὰ νὰ βριστήκανε θυμωμένα. Ἀπὸ τὸ θάλαττινο ἀπειρο ποὺ σκοτισμένο ἀπὸ τὴ δργή στεκότανε καὶ πρόσμενε, πετάχτηκεν ἔνα μεγάλο φάροι κόκκινο, σὰ νάτανε ἡ γλώσσα τῆς θάλασσας ποὺ κορδύδιεις φέρει τὰ σύνεφα γιὰ νὰ τὰ προκαλέσῃ, πῆρε μιὰ βόλτα στὸν δέρα καὶ ξαναβύτησε στὸ νερὸ ποὺ ἀρχίησε νὰ σαλεύῃ.

Τὸ σύνθημα είχε δοθῆ. "Ἐνας δινεμοστρόβιλος βαρὺς σωριαστήκεν ἀπὸ τὰ σύνεφα ἴδιοφανταστικό περιοβόλημα, τὸ θάλαττινο δημιούργημα ἐνώπιον τοῦ θάρρου, πελώριο καὶ μοχθηρὸ γιὰ νὰ σκεπάσῃ, τὴν ἴδιαν ὥρα ποὺ οἱ βράχοι οὐραλιασαν σὰ νάσσαν χίλιοι σατανάδες ποὺ τοὺς είχαν ἀρχαγγέλοι κόψει τὶς οὐρές.

Μὲ τὶς πρῶτες κραυγὲς ποὺ έβγαλεν δινέβηκεν καταγίδα, τραβήξαν, φροβισμένοι τὰ λοιριά γιὰ νὰ γυρίσουν πίσω. Γοητευμένη ἀπὸ τὸ ὄγκιο θέαμα παράσερνεν δ Βέρα τὸ ἄλογό της πότε κατὰ τὴ λίμνη τὴν ἀρχαία ποὺ ξεδίπλωνε τὰ κύματά της μὲ δρμὴ στὸ δρόμο καὶ πότε κατὰ τὴν ἀκρογιαλία, δπον ἔθυματζονταν οἱ μαῦροι δγκοι, μὲ ἔνα ἀδιάκοπο μουγκριτό. Οι κρότοι τῶν βροντῶν ἀπὸ τὰ σύνεφα καὶ τῶν κυμάτων ἡ ἥχη ποὺ ξεμαλιασμένη ἔτρεχεν ἀλλ' ἔδω καὶ ἀλλ' ἔκει, ζωτιάνεψαν μέσα στὴ Βέρα τὴ μητέρα της, καὶ ἡ κόρη της ποὺ ἴσαμε τῷρα καμιά δὲν ἔνοιωσε γιὰ τὴ μουσικὴ συμπάθεια, συνεπάθηκεν ξαφνα στὴν τρέλλα τῶν ἥχων ποὺ ἡ φύσις δ θυμωμένη, ἴδιος Βάγνεο γιγάντιος, ἀνέβαζεν ἀπὸ μιὰ φανταστικὴν δοχήστραν ἀτμῶν, νερῶν καὶ πετρῶν.

Οι ἀφροὶ τῆς θάλασσας δρμούσαν ἴσαμε τὰ πόδια της, καὶ στὴ φωνὴ τὴν τρομαγμένη καὶ υστερικὴ ποὺ έβγαινε ἐκείνη, φιχνότανε δ Γιώργος μὲ ξετρέλλαμένα χάχανα γιὰ νὰ βουτήξῃ τὸ ἄλογό του ἴσαμε τὰ γόνατα σὲ ἀφρόνερα, ποὺ έβοντζαν καὶ σούργονταν πάλι στὴ θάλασσα. "Ἐνα τρομαχτικὸ διστροπέλεκι σπάσε κατὰ τὴ Σαλαμίνα, καὶ βροχὴ δυνατὴ καὶ σκοτάδι πηκτό, ἴδια καπνιά, γεμίσαν τὴν ἀτμόσφαιρα, ποὺ ὑπερ-

τροφικὰ ἀπὸ ἡλεκτρικοὺς παλμοὺς έβγαιζε σπίθες καὶ δλο κάτι σὰ νὰ τσουρούφλιζε στὸ ἀπειρο. Τὴν ἴδια στιγμήν, δ Βέρα τραβήξε τὰ γκέμια τοῦ ἀλόγου της ποὺ ἔδωκεν ἔνα σάλτο, ἀφηνιασμένο ἀπὸ τὸν τρόμο, κ' ἔφυγεν ἴδια σατιτὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά, βιοτῶντας μέσ' στὸν ἀμμό καὶ στὰ φύκια ποὺ μαυρίζανε σὰ λοφάκια τὸν ὄχτο.

Τώρα τὸ ζωντανὸ θυρὸ δινέβαζε τὸ ἀσπρα πλοκάμια του καὶ σκόρπιες στὸ δρόμον δλόκηρο δνάσια σιωρές, μὲ σιωπὸ καταχθόνιο. Στὴν ἀρχὴν ἔκεινος τὴν είχε χάσει ἀπὸ μπροστά του γιατὶ δ δυνατὸς δέρας δὲν τὸν ἀφίνε νὰ κυτεῖη καλά. Τί ἴδεες τρελλής μελομανίας θέριειφαν ξαφνικά μέσα στὸ κεφάλι τῆς Βέρας, δὲν ἦτανε δυνατὸς διαρροής κείνη τὴν δρα δ Γιώργος. Τοῦ φάνηκε μόνο πῶς είδε τὴ σιαά της νὰ παλαίβῃ μὲ χίλια ξετικὰ ποὺ σαλατηδούσαν ἀπὸ τὸ νερὸ γιὰ νὰ τὴν τραβήξουν μέσα. "Ἐχώσε τὰ σπηρούνια στὴν κοιλιά τοῦ ἀλόγου του καὶ δρμησε χωρὶς άναπτονοὶ νὰ τὴν σώσῃ

Ο δρόμος είχε κάτι ἀπὸ τὸ νερὸ βουλιδές, καὶ δ θάλασσα δλοένα δινέβαίνοντας, ἐφούσκωνε καὶ φαινότανε πῶς κήθελε μὲ κάθις τρόπο νὰ κυριαρχήσῃ, νὰ σκεπάσῃ τὴν ξηρὰ καὶ νὰ χυθῇ καὶ νὰ περάσῃ ὕσπου τανδρης τὴν ξηρὴν ἄλλη θάλασσα. Κρότοι νεροῦ διντηχοῦσαν στὸν δέρα σὰν κρότοια ἀπὸ μέταλλο, κρόταλα ποὺ οἱ νεράδες τῆς παλαιᾶς θηροκείας παίζανε, μέσα ἀπὸ τὰ υποβρύχια λημέρια των

Ποιὸς μπορεῖ νὰ πῇ ποτέ του τὸ τί γίνεται μέσ' στὸ νερό; Στὴ σποτεινή διαφάνεια τοῦ πόντου, δπον ἔνα φῶς γαλανὸ καὶ φαιό δναλιγώνεται σὰν ἀντιανάκλασις ἀπὸ πάνω, μεγάλα ψάρια μὲ λέπια κίτρινα καὶ μαῦρα ἀργοτλέκουν καὶ σιβύνουν στὶς ἄγριες τρύπες, δπον μέδουσες ὑπουλες φιλόγουν τὰ μυστήρια τοῦ βινθοῦ. "Ἐξωτικὲς κλαύσουνες, δέντρα ποὺ τὰ φυλλώματά τους καμένα ἀπὸ τὴ δρμήρα γέροντας σὲ θύσανους ἀπὸ τὸ τρίχες πατέρων, νερῶν καὶ πετρῶν.

μαγεμένο κάστρο τῆς νεραΐδας ποὺ τοὺς καρτερᾶ. Τὸ παλάτι τὸ μαγεμένο, ποὺ εἶναι χτισμένο, ἀπὸ κοράλλι μαῦρο καὶ κόκκινο πελεκημένο

Χέρια ἀνέβαιναν ἀπὸ τῆς θάλασσας καὶ προσπαθοῦσαν νὰ ἔσφύγουν ἀπὸ ἄλλα χέρια... Κ' ἡ θάλασσα πολλοῦσε τὸ πικρὸ φίλι της καὶ φωνοῦσεν ἀπὸ χειλία π' ἀφίναν τὴν τελευταία τους πνοή, ἀνθρώπινες ἀγάπες... Καὶ τὰ μάτια τῶν ἐρωτευμένων πούμεναν δοθανόιχτα σὰν πέτρες παλαιῶν δαχτυλιδιῶν, χαιρέταγαν τὰ ἀφροίνα τοῦ γάμου των στεφάνια... Καὶ ψηλὰ στὰ σύνεφα, τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, νὰ τρεμοσβύνῃ κώταζαν Ἰδιο καντήλι νυφικὸ σὲ μιὰν ἀπέραντη λευκὴ κρεββα-

ΠΆΛΗΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

‘Η 29 Μαΐου είναι ή πένθιμη ἐπέτειος του τέλονς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐπίκαιρος ή σελις τῆς Δευτέρας Άλωσεως τοῦ Ζαυτελίου:

Η Ιστορία διατηρεῖ τὸ δύνομα τοῦ Ιανισσάρως, ὃστις, ὑπὸ τὴν ἀσπίδα του κεκαλυμμένος, καὶ τὴν διομφαίνων περιστρέψων ἐν τῇ δεξιᾷ, πρῶτος ἀλαζῶν ἐστησεν ἐπὶ τὸ τείχος την Ἄμυνσην. Ο γιγαντός οὗτος ἀντροπεὺς τῆς Βεζαντίνης Ἀδιορθοτοράς ἐκαλείτο Χασάνης Δουσταδίτης, Ἐλλήν την καταγαγῆν. Ἀλλὰ δὲν ἐπέξησεν εἰς τὸ τόλμημα τοῦ Σουλτάνου, νὰ πορνέῃ τῆς νίκης τὸ σημεῖον. Απονίσας ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν τραυμάτων, ἔπεισεν ἄφωνος ποιὸν ἢ καλέσῃ τὸ δύνομα τοῦ ψευδοτοράφητου... Ο ὑπολογισμὸς τῆς κατακτησεώς ἔμεινεν ἀνοικτός.

Ο ταλαιπωρος βασιλευς δὲν έγινωσκε τὸ γινόμενον, διότι κατ' ἔκεινην τὴν σιγμήν ἦτο μαχόμενος ἀλλαχοῦ. Μαθών δὲ τὴν ουμφοράν, τρέχει πρὸς τὴν πύλην ἐκείνην τοῦ ἄγιου Πρωταρά θύεν οἱ Τούροι εἰσῆλθον ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ βροχώμενος ὁδὸν ἡένων, καὶ τὴν ουμφαλάν ἡσπασμένην ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ, ὑπέτειν ἐν μέσῳ τῆς ουμπλοῆς, καὶ κόπτει μετὰ δυνάμων καὶ στόματος τοὺς ἔναντινούς, καὶ πόλλους ἀνθρώπους ἀποσφάττει. Τὸ αἷμα δένει ποταμηθόν ἐπ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν καὶ τῶν ἴματον αὐτοῦ, καὶ πάντοτε κτυπάνει καὶ κτυπούμενος, φωνάζει «Ἄδελφοι Χριστιανοί, ἀδελφοί Εἰλληνες, ἀδελφοί, ἔμπροστί την ἐλευθερίαν ἡ τὸν Θάνατον!» Η φωνή του πληροῖ τὰς καρδίας τῶν ἀπελπισμένον ἀνδρες δέξιοι τῶν χρόνων τοῦ Καραϊσκού καὶ τοῦ Βοσσάρων δομιδούς τυφλοὺς δῆμιασι κατά τῶν ἀπίστων, — δὲ στέφανος τοῦ ἑπέδη πατρίδος καὶ πίστεως μαρτυρίου κοσμεῖ τὰς κεφαλὰς τοῦ Θεοφίλου Παλαιολόγου, τοῦ Καντακουζηνοῦ, τοῦ Ιωάννου Δαλμάτου καὶ ἑτέρων ἔτη στρατηγῶν, οἵτινες πίπτουσιν ἐνδόξεως εἰς τὴν πλευράν τοῦ Αὐτοκράτορος.

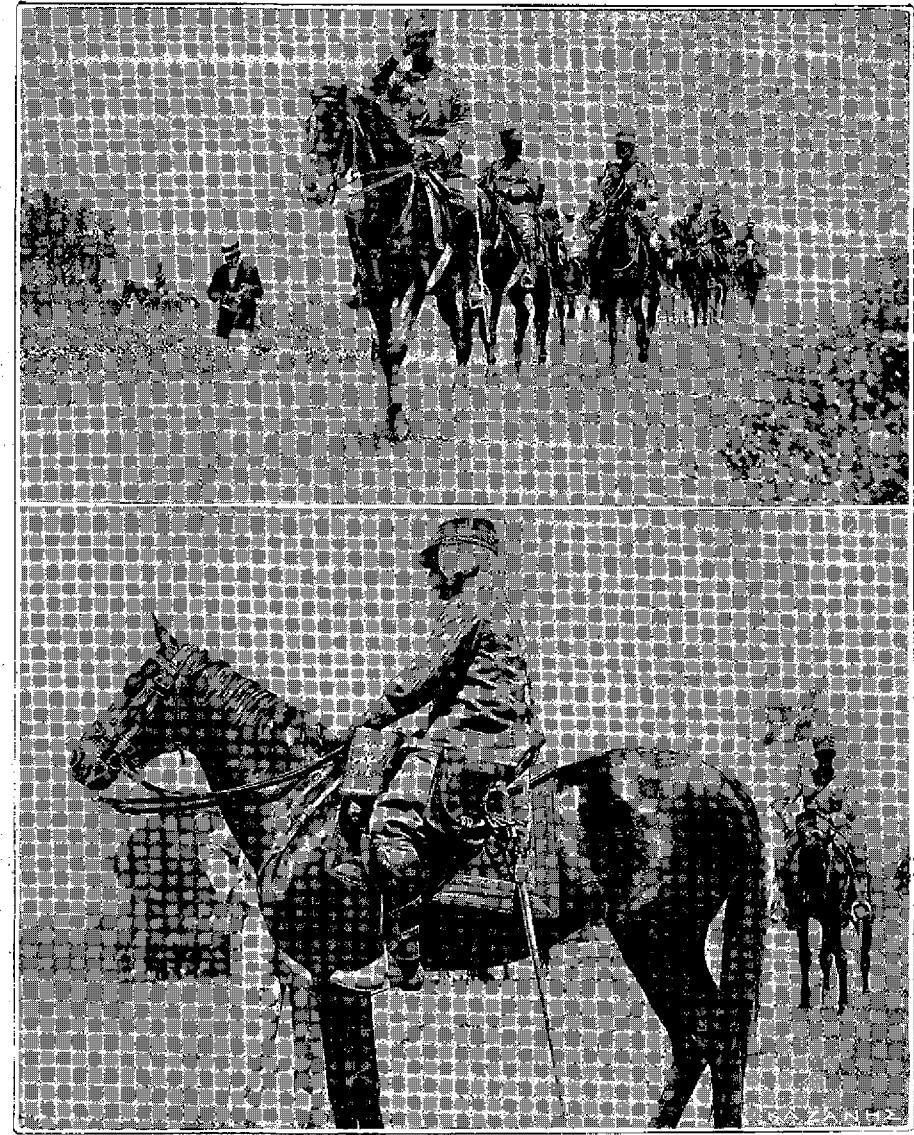
Οι Τοῦρκοι τέλος περικυκλοῦσι καὶ αὐτόν.

Ο Κωνσταντίνος, δρών τὸν ὄφευκτον θάνατόν του, προσγάγει ποδός τους ὀπιαδούς του· «δὲν είναι κανεὶς

τοκάμαρα κρεμάμενο

Καὶ τώρα, δταν ἡ θάλασσα μαυρίζει καὶ ὁ ἀέρας ἀνεμίζει τὴν ἐπιφάνεια τῆς καὶ σηκώνει δάσος ἀπὸ κύματα ποὺ δόλοκληρο τὸ Εεφυλλίζει πάνω στὰ ποχύλια τῆς ἀπῆς, μακριά, μὰ πολὺ μακριά, στὸ τελευταῖο ξεδίπλωμα τοῦ νεροῦ, δποιανῆς ψυχῆς ἢ ἀγάπη τέλειωσεν ἀπὸ πνιγμό, ξεχωρίζει δυὸ καβαλάρηδες νὰ σαλταπηδοῦν ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἀφροὺς καὶ νὰ γλυσθοῦν ἀνάμεσα στὶς ὑδάτινες λεκάνες, ποὺ ἀνοίγουν καὶ κλούν. Είναι τὰ φαντάσματα τοῦ Γιάργον καὶ τῆς Βέρας, ποὺ ἀδιάκοπα τρέχουν, χωρὶς ποτὲ νὰ σταματήσουν, σὲ μὰ φυγὴ ἐνὸς ἄγριου μεθυσιοῦ, ποὺ δὲ γνωρίζει τελειωμό . . .

ΠΛΑΤΩΝ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ
‘Ο Διάδοχος ἐπιμεμορῶν — ‘Ο στρατηγὸς Ἐντού

φύλαξιν εἰς τὸν ναόν τῆς ἀγίας Σοφίας. Ἐν ἀκαρεῖ
ὅτε περιγένεται ἐκεῖνος ναός ἐγένετο πλήρης. "Ανα καὶ
κάτω καὶ εἰς τὰ περιαστά ταὶ ἐπὶ τὰς στήλας καὶ εἰς
τὸ θυσιαστήριον καὶ εἰς πάντα τόπον ἦτον ὅχλος ἀνα-
ρρέμητος κλεισαντες δὲ τὰς θύρας, δόλοι ὁμοφώνως,
καὶ μετὰ βοῦν διακιποτομένων ἀπὸ δολονηγμούς καὶ
θρηνούς καὶ κραυγῶν ἀπελπισίας, ἵκετενον συνθηρίαν
παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ μετ' ὀδίγον οἱ Τούρκοι λεηλατοῦν-
τες, πυροτολοῦντες, σφάζοντες, αἴγαλατοῦζοντες, φθά-
νουσιν εἰς τὸν ναόν, καὶ εὑρόντες τὰς πύλας κεκλεισμέ-
νας, ἐπικινέισθαι νὰ ἔλιψωσιν αὐτὲς κάτω μετὰ πελέκειν.

σκηνήν! τίς τούς θρήνους οἰτινες ἔγειροντο ἔσωθεν
βροντοδέστεροι δάνα ἔκαστον κτύπημα τοῦ στυγεόδυ
πελεκεώς ἐπὶ τὴν θύραν! τίς τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τὰς
φωνάς, τὴν νηπίαν, καὶ τὰ μοιρολόγια τῶν μητέρων,
καὶ τοὺς ὀδυσσούς τῶν πατέρων, καὶ τὰ δάκρυα τῶν
συσσωρευθειοῶν Ἑλλήνιδων παρθένων!

Αλφινίδος ἔγειρεται στηραζός φωνῇ, σιγὴν εἰς τοὺς θρήνους ἐπιβάλλοντα. — "Οσοι φιστοί, λέγει, παύσατε τοὺς κλαυθμούς, καὶ ἀκροάσθητε τῶν λόγων μου!"

"Ητον ἡ φωνῇ τοῦ Γενναδίου. Ὁρθιος ἐπὶ τοῦ
ἀμβωνος, μὲ τὰς χειράς τεταμένας ἐπάνω μυρίων και
μηρίων κεφαλῶν, ἀειών, ἔτι τῷ ἔνδυμα τοῦ μεγάλου

σχήματος, ἐφαίνετο δὲ διάδοχος τοῦ Κωνσταντίνου, δὲ περιβεβλημένος τοῦ πένθους τὴν μέλαιναν πορφύραν Αὐτοκράτωρ τῆς συμφορᾶς.

«'Αδελφοί, ἔκφρωνει, δέ τε οἱ θρήνοι καθησύχασαν, καὶ δὲν ἤκουοντο πλέον εἰμὶ τὰ τρομερά. κτυπήματα τοῦ πελέκεων, ἀδελφοί! » Ή Ἀντοκρατορίαν τῶν Ρωμαίων ἐκρημνίσθη μετὰ τοσούτων αἰώνων ὑπέρεξιν, καὶ φαινεταί μοι, ἐκρημνίσθη γῦν, ἵνα μὴ πλέον ἀνεγερθῇ. »Αλλ᾽ ἐάν ἔτεσσαν τὰ σύμβολα τοῦ κόσμου, ἐάν κατεβλήθῃ ἡ τῆς Ρώμης ἀρχή, διμιος ἡ παναγωτάτη θρησκεία τῶν Γραικῶν — σῆ — μα — τάς πολλάς καὶ παντοῖας δυστυχίας σας, μα — τὸ ἀδύον αἴρα τὸ δόπιον ἐκύνθη καὶ θέλει χυθῆ, οὐδὲ ἔνος οὐ πάρεχωσιν οὐδανός καὶ γῆ, θέλει καταβληθῆ! Τὰ προσκυνήματά σας ἀλλάτιουσι θέσιν, τὸ ιερὸν τοῦτο θυσιαστήριον μεταπίεσται, ἀλλ᾽ ἡ πίστις η μέλλουσα νά σᾶς σάσθι διεψυλάχθῃ ἀπό κινδύνων ἀνηκούστων, καὶ διαψυλάχθεισα θέλει αὕτη διαψυλάξει θυμᾶς! Δέν

τδ ἐπιπλά σας, περὶ δὲ πίστεως μὴ ποιήσαντα λόγους
οὐδένα; Ἀλλ᾽ οἱ δυτικοὶ ἡθελον μὲν τὰ σκεύη σας καὶ
τοὺς θησαυρούς σας, ἡθελον δὲ καὶ τὴν παροπαρθένο-
τον πίστην σας, αὐτὸν τὸν ὑπεκτίμητον προγονούντον σις
θησαυρόν, τὸν διποῖν ἔωσιν κατέχετε, κέλαι τὸν ἄδον
καθ᾽ ὑμῶν οὐ κατισχύσσοντες. Καὶ λοιπόν, ἀδελφοί, παυ-
σάμενοι τοὺς γογγυσμούς, ὑπακούσατε μετὰ θρησκευ-
τικῆς μεγαλοψυχίας καὶ εἰς τοῦτο τὸ θέσπισμα τοῦ
Ὑψίστου! Ναὶ μὲν γνόμεθα αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ θέλο-
μεν εἰσθαι καὶ ἐλεύθεροι ἐπὶ πνευμάτων. Κυρίους ἀλληλίδης
γινόμεθα ταπεινοί, ἀλλ᾽ ἐλεύθεροι ταῖαρδος, ὅτε θέλομεν
πάλιν ἐπαρθῆ. «Ο Θεός μεθ' ἔμιν—! Ακούσατε τι ὁ
Θεός σας φωνάζει ἀπὸ τοῦ ἀγίου τούτου Βήματος!
«Υπάγω· καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· οὐκ ὀφήσω ὑμᾶς
ὅρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπτην
μὲν νῦν ἔχετε πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρῇστεαι
ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει
ἄφ' ὑμῶν·».

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

Δέγηνι, δὲν σ' ἀγαπῶ· διτι ήθελα νὰ κάνω,
Διαποτοῦ μὲμπόδησες, δὲν ἀγαπῶ τόννομά σου,
μὲ πειράζει, τὸ στραβώνω, σὲ λέω Δάνγην καὶ
βγάζω τὴν γλώσσα μου. Ἀκουσέ με, γιὰ τόννομα τοῦ Θεού! Θέλω νᾶρθω σ' ἐσένα, διταν
σημάνγη ἡ ὥρα μου καὶ εἶμαι πεθαμένος, θάρρυν
καὶ θὰ σοῦ φανερωθῶ μὲν ἔνα πρόσωπο σάν
τὸν φάντε τῶν χαρτιῶν, καὶ θὰ γίνω σκελετός
καὶ θὰ σὲ κατατρέχω, θὰ χρεύνω γύρω σου
ἀπάνω στὸ ἔνα ποδάρι, καὶ τὰ χέρια σου θὰ
πέφτουν παράλιτα στὸ ἄγγελμά μου. Θὰ τὸ
κάνω! Ο Θεὸς νὰ μὲ φιλάγῃ ἀπὸ σένα τώρα
καὶ πάντα, δηλαδή, διατίθεται σὲ πάρη —
πόσο θερμά παρακαλῶ γι' αὐτό... .

Κ' ἔπειτα, σοῦ τέλος, τί; Πάλι σ' ἀγαπῶ καὶ, Δάγνη, τὸ ξέρεις πολὺ καλά πώς πάλι σ' ἀγαπῶ καὶ πώς μετανοῶ γιὰ δόλα μους τὰ κακά λόγια. Μὰ ἔπειτα, τί; Τί μ' ὠφελεῖ; Κ' ἔπειτα ποιὸς ξέρει ἂν ἔτσι δὲν εἶναι πάλι καλύτερα; "Αν λές έσυ πώς ἔτσι είναις καλύτερα, τότε ἔτσι είναις αἰσθάνομαι τὸ ἵδιο δπως έσυ, είμαι ξνας ταλαιπωρημένος δδοιπόρος. Μὰ κι' ἂν εἶχες θελήσει, κι' ἂν εἶχες ἀφήσει δλους τοὺς ἄλλους κ' ηρχόσουν μαζί μου — ποὺ οὔτε θὰ τὸ ἀξίζα, μὰ ἐπὶ τέλους, δλς τὸ υπομέσωμε — τί θὰ ὠφελοῦσε κι' αὐτό; Θὰ ήθελες μήπως νὰ μὲ βοηθήσης νὰ ἔπειλέσω δλα μους τὰ ξόγα, νὰ τελειώσω τὴν δουλειά μους καὶ τὸν προσορισμό μου σ' αὐτὸν τὸν κόσμο —

μάτιον λέγω, ντρέπομαι, ή καρδιά μου πάνει νὰ
χτυπᾶ ἀπὸ ντροπὴ δταν τὸ συλλογήσομαι. Θὰ
ἔκανα δὲ τι θίμελες ἐσύ, γιατὶ σ' ἄγαπῶ, μὰ μέσον
μου θὰ ὑπέρφερα... Μὰ τί δισβόλο ὥφελει νὰ
κάνω, τὴν μιὰ μετὰ τὴν ἄλλην, ἔνα σωρὸ ὑποθέ-
σεις καὶ νὰ φαντάζωμαι πιθανότητες ποὺ δὲν
είναι δυνατές. Δὲν θ' ἀφηνες ἐσύ τοὺς ἄλλους
σου ἀνθρώπους καὶ δὲν θὰ ἐργάσοιν μαζὶ μου
μὲ περιγελάς μάλιστα καὶ μὲ περιφρονεῖς· τί εἶχω
πιὰ λοιπὸν νὰ κάνω μαζί σου; Τελεία.

Σιγή.
Ἐλείτο, μὲ ταραχή

Ἐλεῖτο, μὲν ἡμέρῃ: Ἀλλοις τε νὰ τὸ ξέρης, ἐγὼ πίνω αὐτὸ τὸ καλὸ νερὸ καὶ δὲν σκοτίζομαι καὶ τόσο γιὰ σένα. Εἶσαι πολὺ πολὺ ἀνόητη νὰ νομίζῃς πῶς σ' ἀγαπῶ, πῶς παύνω ἀκόμα κι' αὐτὸν τὸν κόπο, ἐνῷ δὲ καιρός μου εἶναι τώρα μετρημένος. Μισῶ δῆλην σου τὴν ὑπαρξίη ποὺ εἶναι μόνο στολισμένη καὶ φτιασμένη καὶ τικοτένια. Τὴν μισῶ, δὲ Θεὸς ξέρει πόσο, καὶ αἰσθάνομαι τὴν δργὴ μέσα μου σὰν μιὰ πνοὴ τοῦ ὄγκου πνεύματος, δταν δὲ σκέπτομαι. Τί θὰ μὲν εἴπωντες έσύ δηλαδή; Χί, χί, κάνω δροκο πῶς βέβαια θὰ μὲν εἴκαμνες ξναν μιγάλο ἄνδρα. Χί, χί, μέσα μου ντρέπομαι γιὰ τὸν μεγάλους σου τοὺς ἄνδρες...

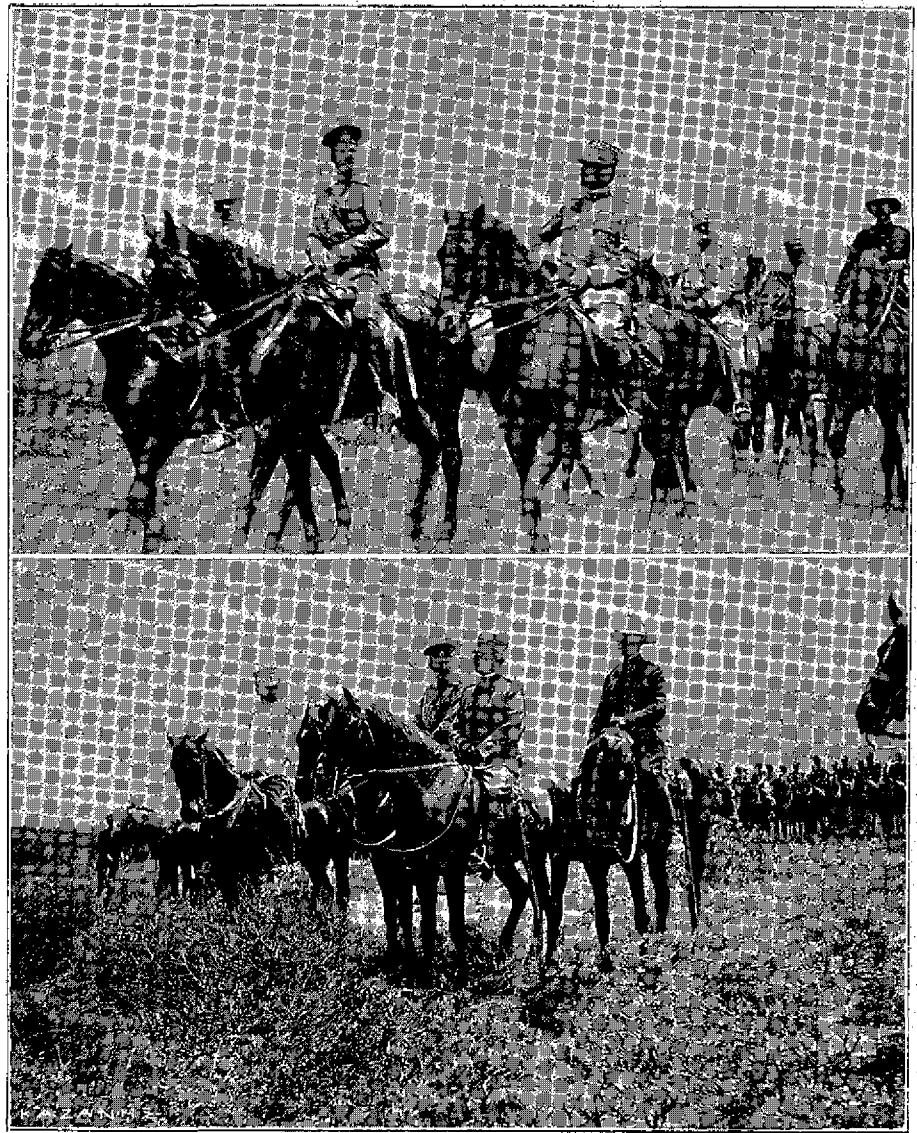
"Ενας μεγάλος ἄνδρας! Πόσοι μεγάλοι ἄνδρες
ὑπάρχουν σ' αὐτὸν τὸν κόσμο; Πρῶτα, οἱ μεγά-
λοι ἄνδρες τῆς Νορβηγίας, αὐτοὶ εἶναι οἱ πιὸ
μεγάλοι." Επειτα οἱ μεγάλοι ὄντες τῆς Γαλλίας
στὸν τόπο τοῦ Ούγκω καὶ τῶν ποιητῶν. "Ἐλείτα

ἔρχονται οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἐκεῖ στὸ βασίλειο τοῦ Βαρνούμ. Κι' ὅλοι αὐτοὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες χορεύουν ἀπάνω στὴν σφαῖρα τῆς γῆς ποὺ κοντά στὸν Σείριο δὲν εἰναι πιὸ μεγάλη ἀπὸ τὴν πλάτη μιᾶς ψύχας. Μὰ ἔνας μεγάλος ἀνθρωπός δὲν εἰναι ἔνας μικρὸς ἀνθρωπός, ἔνας μεγάλος ἀνθρωπός στέκεται τόσο ψηλὰ ποὺ μπορεῖ νὰ ἰδῃ πάνω κι' ἀπ' τὸ δικό του ἀκόμα τὸ κεφάλι. 'Ο Λαβούαζιέ παρακαλοῦσε ν' ἀναβάλονταν τὸν ἀποκεφαλισμό του ὡς που νὰ τελειώσῃ μιὰ χημικὴ ἔξετασι, δηλαδή: μηδ μου τοὺς κύκλους τάραπτε! Χί, χί, τί κωμῳδία! 'Αφοῦ οὔτε, μὰ τὸν Θεό, οὔτε ὁ Εὐκλείδης, ὁ Εὐκλείδης μὲ τ' ἀξιώματά του, δὲν αὔξησε τὴν ἀξία τῆς ζωῆς κατὰ ἔνα λεπτό! 'Αχ, τί τιποτένιο κ' ἔλεεινό, τί λιγό υπερήφανο ποὺ τὸν ἔκαναν αὐτὸν τὸν κόσμο τοῦ Θεοῦ!

Καὶ πᾶντα καὶ βαφτίζοντα μεγάλο τὸν πρῶτον τιμόντα ἐπαγγελματία, ἔναν ποὺ κατὰ τιμήν τελειοποιεῖ λίγο τὸν ἡλεκτρικὸν συμπυκνωτή, ἢ ἔναν ποὺ τιμάται νάχη ἀρκετά δυνατούς μῆς γιατὶ νὰ κάνῃ τὸν γῦρο τῆς Σουηδίας μὲ τὸ ποδήλατο. Ναί, καὶ βάζουν μεγάλους ἄνδρες νὰ γράφουν βιβλία πρὸς ὄφελος καὶ πρὸς δόξαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Είναι, ἀλήθεια, πολὺ ἀστείο! Στὸ τέλος θὰ καταντήσῃ καὶ κάθε κοινότης νάχη τὸν δικό της μεγάλο ἄνδρα, ἔναν πάρεδρο, ἔναν μυθιστορηματογράφο, ἔναν ἐρευνητὴ τοῦ Πόλον ἐκτάκτου σπουδαιότητος. Κ' ἡ γῆ θὰ μένη πάντα τόσο ἐλεεινὴ κ' ἔρημη καὶ ἄσεια...

Δάγην, τώρα είναι ή δική μου σειρά· σε περι-
γελώ κ' ἔγω καὶ σὲ περιφρονῶ· τί τάχα ἔχεις
ἔσυ νὰ κάνης μαζί μου; Ἔγὼ ποτὲ δὲν θὰ γίνω
μεγάλος ἀνθρωπός . . .

Μά, άς υπόθεσαμε πώς υπάρχει δλόκηρος σωρός μεγάλων άνθρωπων, μία λεγεών ξέδχων πνευμάτων γιατί δχι; Λοιπόν τί, παρακάτω; Τὸ πλήθος τῶν θὰ μὲ τρομάξῃ; Ἰσια Ἰσια, ὅσοι περισσότεροι, τόσο πιὸ κοινοῦ θὰ εἰναι! Ἡ μῆπως ξπρεπε νὰ κάνω δύτας κάνει δλος δ κόσμος; Ὁ κόσμος πάντα δ Ἰδιος εἶναι, παραδέχεται δ, τι παραδέχτηκαν οἱ ἄλλοι πρὶν ἀπ' αὐτόν· θαυμάζει, πέφτει καὶ προσκυνᾷ καὶ τρέχει πίσω ἀπ' τοὺς μεγάλους ἄνδρες καὶ φωνάζει: ζήτω! Λοιπόν, τὸ Ἰδιο νὰ κάνω κ' ἔγω; Κώμωδία! κώμωδία! Ὁ μεγάλος ἄνθρωπος κάθεται στὸ θέατρο· ή μιὰ δασκάλισσα σκουντᾶ τὴν ἄλλη δασκάλισσα στὸ πλευρὸ καὶ φιθυρίζει: γιὰ δές, σ' ἐκεῖνο τὸ πρῶτο θεωρεῖο κάθεται δ τάδε καὶ δ τάδε μεγάλος ἄνθρωπος! Χί, χί! Κ' ἐκεῖνος, δ μεγάλος ἄνθρωπος; Εἰσπράττει, εἰσπράττει. Εἰσπράττει βέβαια. Οἱ μάγκες κάνουν καλά, δ θαυμασμός των τοῦ πρέπει, τὸν δέχεται, δὲν τὸν περιφρονεῖ, δὲν κοκκινίζει. Καὶ γιατί τάχα

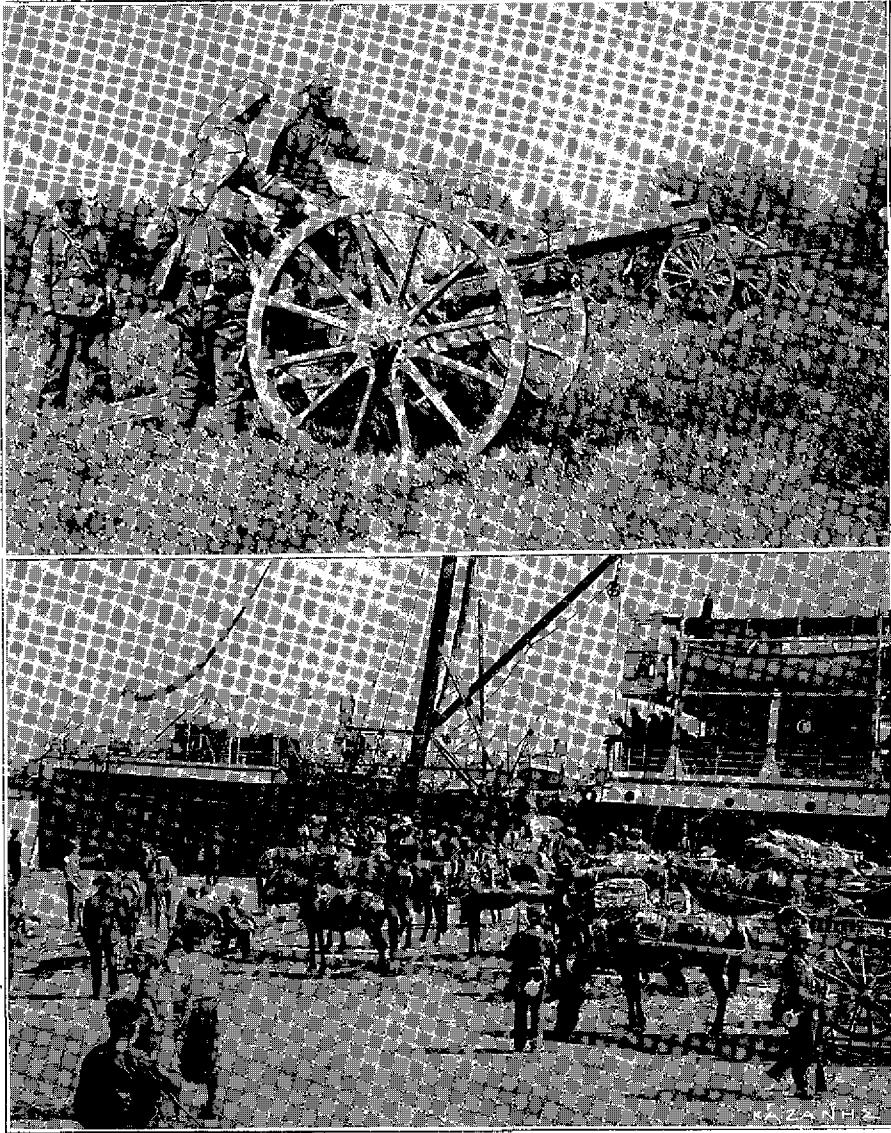
ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ
Οι ξένοι στρατιωτικοί διάδουσθοι

ψηλή, ψηλά γιὰ νὰ μὴ πέσῃ καὶ πνιγῆ μέσα στὸν όχλο καὶ μέσο στὴν χυδαιότητα: θέλω νὰ βλέπω τὸ ἀληθινὸ πνεῦμα, τὸ ὑπέροχο, στὴν θέσι του κάνετε ἐκκαθάρισι, βγάλτε τὶς κοινὲς μεγαλοφυῖες, ἀπ' τὴν μέση γιὰ νὰ βροῦμε τὴν ἀληθινὴ μεγαλοφυῖα, τὴν Αὐτῆς Ἐξοχότητα τὴν Ἀληθινὴ Μεγαλοφυῖα...

Τότε δὲ "Ογιεν θὰ πῇ — ναι, τὸν ξέρω, θὰ πῇ; Μά, αντὰ ἀλήθεια εἶναι μόνο θεωρίες καὶ παραδοξογίες.

Μὰ ἔγω δὲν μπορῶ νὰ ιδῶ γιατί εἶναι μόνο θεωρίες δὲν μπορῶ νὰ τὸ ιδῶ: δὲν θέδες νὰ μὲ βοηθῆ, μὰ τόσο διαφορετικὰ: τὰ βλέπω ἔγω τὰ πρόματα. Εἶναι διπό μου, λάθος; ἐννοῶ, φταίω ἔγω προσωπικῶς; Ἐγὼ εἶμαι ἔνας ξένος, ἔνας ξενοτοπίτης μέσο σ' αὐτὸν κόσμο, εἶμαι ἡ ἀποκυνυσταλλωμένη ιδέα του Θεοῦ, πῆτε με δπως θέλετε...

Καὶ δῆλο μὲ περισσότερη ταραχὴ ἔξακολουθοῦσε δὲ Νάγκελ:

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ
Ἡ σιδηρᾶ πυροβολαρχία Λαρισσῆς — Ἐπιβίβασις εἰς τὸν Πειραιᾶ

Καὶ σᾶς λέγω: δὲν μὲ μέλει δπως κι ἀν μὲ πῆτε, δὲν ὑποχωρῶ, δὲν ὑποχωρῶ μὰ τὴν αἰωνιότητα σφίγγω τὰ δόντια μου καὶ πεισματώνω, ἐπειδὴ ἔχω δίκαιο μπορῶ νὰ στέκωμαι μόνος μου ἐναντίον ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ μὴν ὑποχωρῶ! Τὸ ξέρω αὐτὸ ποὺ ξέρω καὶ μέσα μου ἔχω δίκαιο! Καμιὰ φορὰ ἔτοι σὲ μιὰ στιγμὴ μου φανερώνεται μὲ μιᾶς ἡ βαθειά κι ἀπέραντη ἀρμονία τῶν πραγμάτων. Ἐχω νὰ προσθέσω καὶ κάτι ἄλλο ποὺ ξέχασα, δὲν ὑποχωρῶ, δλες

σας τὶς ἀνοησίες γιὰ τοὺς μεγάλους ἀνθρώπους θέλω νὰ τὶς συντρύψω. Ὁ "Ογιεν ἰσχυρίζεται πῶς ἡ γνώμη μου εἶναι θεωρία: καλά, ἀν ἡ γνώμη μου εἶναι θεωρία, τότε τὴν ἀφήνω καὶ σᾶς φέρων μιᾶς ἄλλη γνώμη ποὺ εἶναι καλύτερη, ἐπειδὴ ἔγω τίποτα δὲν φοβοῦμαι. Καὶ σᾶς λέγω... σταθμῆτε μιὰ στιγμή, εἶμαι βέβαιος πῶς μπορῶ νὰ πῶ κάτι πολὺ καλό, γιατὶ ἡ καρδιά μου εἶναι γεμάτη δίκαιο. Λοιπὸν λέγω: τὸν κύριο τοῦ πρώτου θεωρείου δὲν τὸν ἔχω περὶ

πολλοῦ, τὸν περιφρονῶ, εἶναι τρελλός, εἶναι
ἔνας παλιάτσος, ἀγδιάζω δταν τὸν βλέπω πώς
καμαρώνει. Μήπως δ μεγάλος ἀνθρώπος μό-
νος του κάνει τὴν μεγαλοφυΐα του; Δὲν γεννιέ-
ται μὲν αὐτήν; Λοιπὸν γιατί νὰ τοῦ φωνάζωμε
ξῆτω;

Καὶ ὁ νέος Ὀγιεν ρωτᾷ: Μὰ κ' ἔσεις δὲ τίδιος δὲν εἴπατε πώς θέλετε νὰ βάλετε τὴν Αὐτῆς Ἐξοχότητα τὴν Ἀληθινὴ Μεγαλοφυΐα στὴν θέσι της, δὲν εἴπατε πώς θαυμάζετε τὸ ὑπέροχο πνεῦμα, τὸ δυνατό, ποὺ κι αὐτὸ ἐπὶ τέλους βέβαια δὲν τὴν κάνει μόνο του τὴν μεγαλοφυΐα του;

Καὶ ὁ νέος Ὅγιεν φαντάζεται πάλι πώς μὲ συνέλαβε ἐπ' αὐτοφώρῳ νὰ λέω μιὰ ἀσυνέπεια. Μὰ ἔγω πάλι τοῦ λέω, γιατὶ τὸ ἄγιο δίκαιον μὲ κατέλαβε δόληληρο: Οὐτε τὸ ὑπέροχο πνεῦμα δὲν θαυμάζω, κατασυντρίβω μάλιστα καὶ τὴν Αὔτης Ἐξούσιητα τὴν Ἀληθινὴ Μεγαλοφυΐα, ἀν̄ εἶναι ἀνάγκη. Θαυμάζει δὲ κόσμος τὸ ὑπέροχο πνεῦμα για τὸ μεγαλεῖο του, γιὰ τὴν σωρευμένη ποσότητα μεγαλοφυΐας ποὺ ἔχει. Σὰν ἡ μεγαλοφυΐα μιᾶς ὑπέροχης διάνοιας νὰ είναι καὶ αὐτὴ κατόρθωμα, σάν νὰ τὴν κατασκευάζῃ κανεὶς μόνος του, ισὰν νὰ μὴν ἥτον ἡ μεγαλοφυΐα κτῆμα δῆλης τῆς ἀνθρωπότητος μαζί, κυριολεκτικῶς κτῆμα τῆς ψλῆς! Τί φταιει δὲ ἀνθρωπός μὲ τὴν ὑπέροχη διάνοια πώς μάζεψε γιὰ τὸν ἔαυτό του δλατὰ μέροιδια τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τοῦ προπατριοῦ του καὶ τοῦ πάππου του καὶ τοῦ πατέρα του καὶ τοῦ μεσοῦ του καὶ τοῦ ἔγγονου του καὶ τοῦ δισεγγόνου του καὶ ἔτσι ἀφήσε γιὰ αἰώνες δόλακληρούς τὸ γένος του ξεκούτιασμένο; τί φταιει; δὲν εἶναι δικό του λάθος. Αὐτὸς βρήκε μέσα στὸ κεφάλι του τὴν μεγαλοφυΐα, ἔνοιωσε τὸν προορισμό του καὶ τὴν μεταχειρίσθηκε... .

Θεωρία; δχ̄ ἐδῶ δὲν ἔχει θεωρία εἶναι ή εἰλικρινής μου γνώμη! Μά ἀν ἐπιμένετε πώς κι' αὐτὸς εἶναι θεωρία, τότε γυρεύω μέσ' στὸ μυαλό μου καὶ βρίσκω ἄλλη διέξοδο, καὶ βρίσκω καὶ τρίτο καὶ τέταρτο καὶ πέμπτο κεραυνοβόλον ἐπιχείρημα καὶ παλαιώθω μὲς δύσες δυνάμεις ἔχω καὶ δὲν παραδίνω καθόλου τὰ δύλα.

Μὰ κὶ ὁ Ὀγίεν δὲν παραδίνει τὰ δπλά, γιατὶ
ἔχει δύον τὸν κόσμο μὲ τὸ μέρος του καὶ λέγει:
Δοικόν δὲν θαυμάζετε τίποτα, κανέναν μεγάλο
ἄνδρα, καινά μεγαλωψία;

Κ' ἔγω τοῦ ἀπαντώ τοὺς τὸν κάνω καὶ συμμαζεύεται ἀπ' τὸν φόβο του, γιατὶ καὶ ὁ ἴδιος θέλει νὰ γίνη μεγάλος τοῦ λέγω: "Οχι, δὲν τὴν θαυμάζω τὴν μεγαλοφυΐα. Μὰ θαυμάζω πιο ἀγαπῶ τὸ ἀποτελέσματα τῆς δράσεως τῆς μεγαλοφυΐας ὅπου ὁ μεγάλος ἀνθρωπος εἶναι μόνο τὸ ἀναγκαῖον, τὸ ταπεινὸν δργανόν της. . . Λοιπόν, είστε εὐχαριστέμενος τώρα; Καταλάβατε;

Καὶ τεντώνοντας ἔξαφνα τὰ χέρια του φώναξε
ὁ Νάγκελ:

“Ω, πάλι την είδα διά μιᾶς τὴν βασιειὰ βα-
θειὰ κι’ ἀπέραντη ἀρμονία τῶν πραγμάτων! Πώς γυάλιζε! Ἡ μεγάλη λύσις ἥρθε μόνη τῆς
καὶ μὲ βρήκε, τώρα δά, αὐτὴν τὴν στιγμή, ἐδῶ,
σκήνη μέση τῆς κάμαράς μου! Δὲν ὑπῆρχε πιὰ
κανένα αἰνιγμα, ἔβλεπα ως τὸ βάθος τὰ πράγ-
ματα! Ήδης γυάλιζε, πῶς γυάλιζε!

Σγν

Ναί, ναί, ναί, ναί, ναί! Είμαι ξενοτοπίτης άνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ σὲ λίγο θὰ σημάνῃ ἡ ὥρα μου. Ναί, ναί... Μὰ τί ἔχω κι' δλας νὰ κάνω μὲ τοὺς μεγάλους ἄνδρες; Δὲν εἰναι δλα ἀνοησες καὶ ψευτιές καὶ κωμωδίες; βέβαια, βέβαια δλα εἰναι ψευτιές. Ἡ Κάμμα κι' δ Μινούττας κι' δλοι οἱ ἀνθρώποι κ' ἡ ἀγάπη κ' ἡ ζωή... εἰναι ψευτιές. Ο, τι βλέπω καὶ ἀκούω καὶ καταλαβαίνω εἰναι ψευτιές, ναί καὶ τὸ χρῶμα τ' οὐρανοῦ εἰναι φαρμάκι, φαρμάκι σιγανό. Κι' ὅταν δ ὁυρανὸς εἰναι ὥραίος γαλανός, τότε πλέω ἔκει ἀπάνω μὲ τὴν βάρκα μου σιγὰ σιγὰ μέσ στὸ γαλάζιο, τὸ ψεύτικο δζον. Κ' ἡ βάρκα εἰναι ἀπὸ ξύλο ἀρωματικό, καὶ τὸ πανί...

Ναί, κ' ή Δάγνη τὸ εἶπε πώς είναι ώραιο. Δάγνη, τὸ εἶπες, καὶ μὲ δῆλα τὰ κακά ποὺ μού-
κανες, σ' ἐνχαριστῶ, ποὺ τὸ εἶπες τότε καὶ μ' ἔκα-
νες τόσο εὐτυχῆ ποντιεμα ἀπ' τὴν χαρά μου. Θυμοῦμαι κάθε, κάθε λέξι ποὺ εἶπες, τὶς ἔχω
στὸν νοῦ μου δταν περιπατῶ καὶ ποτὲ δὲν τὶς
ζεχνῶ... Καὶ τώρα δταν σημάνη ή ώρα θὰ
νικήσης. Δὲν θὰ σὲ κατατρέχω πιά, δὲν θὰ
σουρδω σὰν σκελετός πρέπει νὰ μὲ συχωρέσης
ποὺ τὰ εἶπα αντὰ μὲ τόση κακία. Θάρρωμαι σὲ
σένα νὰ σὲ χαϊδεύω καὶ θὰ σου κάνω ἀέρα μὲ

τὸν ἀσπρὰ μου φτερά διταν κοιμᾶσαι, καὶ θὰ σ' ἀκολουθῶ διταν ἔμπνας καὶ θὰ σοῦ ψιθυρίζω καλὰ λόγια. Ἰσως τότε ἐσὺ νὰ μοῦ χαμογελᾶς, ἀν μ' ἀκοῖς, ναί, Ἰσως νὰ μοῦ χαμογελᾶς, ἀν θέλης. Μὰ ἀν ἔγώ δὲν ἔχω ἀσπρὰ φτερά, ἀν Ἰσως τὰ δικά μου φτερά δὲν εἶναι πολὺ πολὺ ἀσπρά, τότε θὰ παρακαλέσω ἔναν ἄγγελο τοῦ Θεοῦ νὰ δοχεται ἀντί ἐμένα, καὶ τότε ἔγώ δὲν θὰ δοχωμαι σὲ σένα, μόνο θὰ κρύβωμαι σὲ μιά γωνιά καὶ

Θὰ σὲ βλέπω ποὺ θὰ τοῦ χαμογελᾶς Ἱώνες. Ναι,
ὅτι μηροῶ θὰ κάνω γιὰ νὰ λησμονήσης δόλο
τὸ κακὸ ποὺ σούβικανα. "Ἄχ, εἰμια εὐτυχῆς δταν
συλλογίζουμαι τί θέλω νὰ κάνω γιὰ σένα καὶ
δὲν βλέπω τὴν ὥρα νάρθη ἐκεῖνος δ καιρός.
Ἴωνς καὶ μὲ ἄλλον τρόπο νὰ μπορῶ νὰ σοῦ κάνω
κάτι καλό. Θὰ ἡθελα κάνε Κυριακῆ πρωὶ νὰ
τραγουδῶ πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι σου, δταν θὰ
είσαι στὴν ἐκκλησιὰ καὶ θὰ παρακαλοῦσα καὶ
γι' αὐτὸ τὸν ὄγιο. Μὰ ἀν αὐτὸς δὲν θέλη νὰ

μοῦ κάνη αὐτὴν τὴν χάρη, τότε θὰ πέσω στὰ πόδια του, καὶ θὰ τὸν παρακαλῶ, θὰ τὸν παρακαλῶ ὃς που ν' ἀκούσῃ τὴν δῆσσί μου. Θὰ τοῦ ὑποσχεθῶ κατί καλὸ καὶ θὰ τοῦ δώσω δῶρα καὶ θὰ τοῦ κάνω τόσες ὑπηρεσίες, ἵνα θέλῃ νὰ μοῦ κάνη τὴν χάρη... Ναι, ναι, θὰ τὸ κατορθώσω καὶ δὲν βλέπω τὴν ὥρα νάρθη ὁ καιρὸς ν' ἀρχίσω ἐνθουσιάζομαι διατὰ τὸ συλλογῆσιμαί. Καὶ δὲν θ' ἀργήσῃ νάρθη, ἔγω θὰ τὸν κάνω νάρθη πιὸ γλήγορα... Φαντάσου, διατὰ δὲ διαλυθῆ πιὰ ή διμέλη γύρω μου, λά, λά, λά, λά!...

"Ετρεξε χαρούμενος κ' ἐνθουσιασμένος, κατέβηκε τίς σκάλες καὶ πήγε στὴν τραπέζαρια. Ἀκόμα τραγουδοῦσε. Ἐκεῖ διὰ μιᾶς, γιὰ ἔνα τυποτένιο πρᾶμα τοῦ πέρασε ἡ διάθεσίς του καὶ γιὰ πολλὲς ὥρες ἔπειτα ἦτον πικραμένος. "Οταν μπῆκε στὴν τραπέζαρια, δὲν κάθισε στὸ τραπέζι, παρὰ τραγουδῶντας ἀρχισε νὰ πίνῃ τὸν καφέ του, στὸ πόδι, βιαστικός, ἀν καὶ δὲν ἦτον μόνος. "Οταν παρατήρησε δὲι οἱ δυὸς ἄλλοι κύριοι ποὺ ἦταν ἔκει, τὸν ἐκύταζαν θυμωμένοι, ἀμέσως τοὺς ζήτησε συγγνώμη: ἀν τοὺς εἶχε ἰδῆι πρίν, εἰπε, δὲν θὰ φρώναζε ἔτσι δυνατά μὰ τέτοιες μέρες δὲν βλέπει καὶ δὲν ἀκούει τίποτα· τί θαυμάσια μέρα! "Αγ, πῶς βουλίζουν κι' δλας οἱ μύγες!

Μά δέν ἔλαβε ἀπάντησιν οἱ δύο κύριοι, ἀκόμα θυμωμένοι, ἔξακολουθοῦσαν μὲν ἀξιοπρέπειαν νὰ μιλοῦν γιὰ πολιτικά. Ἡ καλὴ διάθεσις τοῦ Νάγκελ ἀμέσως τοῦ πέρασε. Σιώπησε καὶ ἔφυγε ἀπ’ τὴν τραπέζαρια. Στὸν δρόμο ἔξω, μπήκε σ’ ἕνα μαγαζί, ἀγύρασε ποῦρα, καὶ ἔπειτα, διπὼς συνήθως, πήρε τὸν δρόμο τοῦ δάσους. Ἡταν ἐνδεκάμιση-

Ἐτοι εἶναι, πάντα οἱ Ἰδιοὶ εἶναι οἱ ἀνθρώποι! Κάθονται τώρα ἐκεῖ αὐτοὶ οἱ δύο δικηγόροι, ἦ μεσίτες, ἢ κτηματίες, ἢ δι, τι ἄλλο εἶναι — κάθονται ἐκεῖ στὴν τραπέζαφια καὶ μιλοῦν γιὰ πολιτικὰ καὶ θύμωσαν μόνο γιατὶ ἀτ' τὴν χαρά μου τραχύονδησα λίγο μπροστά τους. Ἀλήθεια, θὰ ἔπειρε νὰ πήγαινε τώρα πίσω στὸ ξενοδοχεῖο νὰ τοὺς ἔπαιρνε λίγο στὸ μεζέ. Τί τάχα ἡταν κ' ἔκαναν τοὺς σπουδαίους; Τίποτα μεσίτες ἀλευριῶν, ἀμερικανιῶν πετσιῶν, κ' ἶσως, δ Θεός τὸ ἔρει, πήλινων πρόστυχων πιστικῶν. Καὶ δῆμος σὲ μιὰ στιγμὴ ἔκαναν καὶ σκορπίστηκαν δλες του οἱ γαρούμινες σκέψεις.

Ἐτσι, οἱ ἀνθρώποι πάντα οἱ Ἰδιοὶ είναι! Κάθονται ἐκεῖ οἱ κύριοι καὶ μιλοῦν πολιτικά, ἐλέγχουν τις τελευταίες ἐκλογές γιὰ τὸνόμα τοῦ Θεοῦ! πρέπει τὸν τάδε καὶ τὸν τάδε νὰ τὸν καταφέρωμε γιὰ τὴν Δεξιά. Χί, χί! τι ὅξιόλογες φάτσες πούκαναν! Σὰν κ' ή νορβηγική πολιτική νὰ μὴν ήταν μιὰ μεγάλη ἀνοησία.

Μὰ γὰ τὸ δνομα τοῦ Θεοῦ, μη τραγουδᾶς γιατὶ ἐνοχλεῖς τὸν κύριο βουλευτὴ στὴν δοιλειά

του! Γιατί, πρόσεχε καλά, σκέπτεται, μελετᾷ. Τί διάβολο σκέπτεται; τί πολιτικό σχέδιο ήδη φέρη αύριο στήν Βουλή; Χί, χί, χί, ένας έμπιστος λάνθρωπος μέσ' στὸ μικρὸ σύμπλαν τῆς Νοοθηγίας, ποὺ τὸν διάλεξε δὲ λαὸς γιὰ νὰ πῆ κι ἀντὸς τὸ λογάκι του μέσῳ στὴν κωμωδία τῆς διοικήσεως ντυμένος τὴν ἄγια ἐδυνατή στολῆ, μὲ τὸ αιματάριο στὸ στόμα καὶ τὸν κολάῳ μουσικεμένο ἄπ' τὸν τύμιο ἴδρωτα! Κάνετε δρόμο τοῦ Ἐκλεπτοῦ, μόλις παρουσιασθῇ, σταθῆτε παράμερα, τὸν νά πάρῃ ἡ δργῆ, γιὰ νᾶχῃ τόπο γιὰ τοὺς ὑγκῶνες του, ξεπαστρέψτε. ὅλα τὰ ζήνη ποὺ κι ὁ Ατλαντικὸς Ὀκεανὸς νὰ γίνῃ νορβηγικὴ λίμνη. "Ω μεγάλε Θεέ, πάντα τὰ στρογγυλὰ μῆδενικὰ δὲ κάνων τοὺς μεγάλους δαιμονούς!

"Αλλος ταῦτα δέσιγ Νὰ προ' ὁ διάβολος τὸ

Αλλα τε τεκειν. Να καιρός ο σαπορούσας αι
αυγηνικά! Έπι τέλους βαριέται κανεὶς δλες αὐτὲς
ψευτιές. "Ασ' τὸν ἀνθρωπὸν νὰ πάγη στὸ δάσος
νὰ ξαπλώσῃ κάτω ἀπ' τὸν οὐρανό, ἐκεὶ ξεχει
ἄρκετὸ τόπο καὶ γιὰ τὸν ξενοτοπίτη καὶ γιὰ τὰ
πουλάκια ποὺ πετοῦν.. . Έκεὶ γυρεύεις ἔνα μέ-
ρος ποὺ ή γῆ νὰ είναι υγρή, ἐλώδης, ξαπλώνεις
κάτω μπρούμπτα καὶ χαίρεσαι ποὺ αἰσθάνεσαι
τὴν υγρασία νὰ μπαίνῃ μέσα σου πέρα πέρα.
Καὶ χώνεις τὸ κεφάλι σου μέσ' στὰ βούνδρα καὶ
τὰ φυκιασμένα χόρτα καὶ σκαρφαλώνουν ἀπάνω
στὰ ροῦχα σου μικρὰ σκουλήκια καὶ μικρὰ φι-
δάκια κ' ἔχονται κοντά στὸ πρόσωπό σου καὶ
σὲ κυττάζουν μὲ τὰ πράσινα μεταξωτά τους μα-
ράκια, ἐνῷ γύρω σου βουλίζει ἡ σιγανή ταραχὴ
σου δάσους κι' δ' ἀέρας, κι' δ' κύριος Θεός στὰ
υψη κάθεται καὶ κυττάζει τὴν ἀποκρυσταλλωμένη
σου ίδεα. Χώ, χώ! καὶ σὲ πιάνει τότε μιὰ χαρά
ταρακένη, ἔκτακτη, πρωτοφανής, δῆλο τρέλλες
σκέπτεσαι, ἀνακατώνονται δλες σου οἱ ίδεες,
ἀναποδογυρίζεις δπως θὲς τὸν κόσμο καὶ χαίρε-
σαι σὰν νὰ είληξες κάνει κάτι ἀξιοθάμαστο. Γιατί
δρι; Μιὰ ἀδρατή, μαγικὴ δύναμι σὲ καταλαμ-
βάνει, ἀφήνεις καὶ σὲ συναρπλάζει ἀμετρητή χαρά
αἰσθάνεσαι τὴν ἀνάγκη δτι περιφρονοῦσες ὡς
τώρα νὰ τὸ ἐκθειάσῃς ὡς στὰ υψη τ' οὐρανοῦ,
χαιρέσαι βλέποντας πώς είσαι ἄξιος νὰ συνά-
ψῃς μιὰ ἀληθινὴ αντοκρατορικὴ μάχη γιὰ τὴν
αἰωνία εἰσήνη.

"Επειτα πάλι ἀφήνεις τοὺς λογισμούς σου νὰ τοὺς παίρνῃ ὁ ἀνεμός καὶ τὰ κύματα ἔδω κ' ἔκει. 'Ἄσ' τους νὰ τοὺς παίρνῃ ὁ ἀνεμός, εἶναι τόσο δραία, μὴ κάνεις ἀντίστασι. Γιατί νὰ κάνη κα-
νεις ἀντίστασι; Χί, χί! "Ενας πουρασμένος ὄδοι-
τόρος νὰ μὴν είναι ἐλεύθερος νὰ ξήσῃ τὶς τελευ-
ταῖς στιγμὲς ὅπως θέλει; Ναί ή οὐχ; Τελεία.
Καὶ λοιπὸν κάνει ὁ καθένας ὅπως τοῦ ἀρέσει.

"Ἄχ, τί ἡτον μὰ φορὰ ποὺ εἴπα μὰ φοβερή

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ — Ο ΘΕΡΙΣΜΟΣ

σαχλαμάρα για ενα σῶμα, ποὺ... ναί, ποὺ ἀπέθανε... στάσου νὰ δηξε... Ναί, ήτον ενα κορίτου ἀπέθανε, κὲ εὐχαριστησε τὸν Θεό γιατὶ τῆς ἔδανεισε τὸ σῶμα τῆς κι' αὐτὴ δὲν τὸ μεταχειρίστηκε. Ναί, ήτον γιὰ μὰ Μίνα Μεέκ, τὸ θυμοῦμαι τῷρα καὶ ντέπομαι φοβερά. Πόσες ἀνοησίες δὲν λέσι κανεῖς ποὺ ἔπειτα τὶς μετανοεῖ καὶ ἀναστενάζει καὶ βογκᾶ ἀπ' τὴν ντροπή του! Βέβαια μόνο δ Μινούττας τὸ ἄκοντε, μὰ ντρέπομαι, ἐγὼ γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Μιὰ ἄλλη φροὰ εἴπα καὶ κάτι ἄλλο φοβερό ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ξεχάσω, γιὰ εἶναν Ἐσκιμώ καὶ τὸ πετσί του. Πούφ! Θεέ μου! εἶναι γιὰ ν' ἀνοίξῃ ἡ γῆ νὰ μὲ καταπιῇ!.. Καλέ, μπᾶ, διαβίολος νὰ πάρῃ τῷρα τὶς τύψεις! Γιὰ συλλογίσουν δταν θὰ μαζευτῇ τὸ πλῆθος τῶν λυτρωμένων στὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ναί, στὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, τότε θὰ εἰσαι κὲ ἐσὲν μαζί! Οὐφ! Θεέ μου! Τί ἀηδία ποὺ εἶναι δλα, τί ἀηδία ποὺ εἶναι δλα...

"Οταν δ Νάγκελ ἔφτασε στὸ δάσος, ἔπεσε καὶ ἔκλισε ἀπάνω στὰ ρέμια κὲ ἔκρυψε τὸ πρόσωπό του στὰ χέρια του. Τί ἀνακατωσούρα μέσ' στὸ μυαλό του! Σὲ λίγο δ ὑποκείται τὸν πήρε.

ΕΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΤΣΟΥΑΓΚ—ΤΣΕ *

ΚΑΚΟΥΡΓΟΙ

Ο Πό-Τσούν ήτον μαθητής τοῦ Λάσο-Τσέ.

— "Ελα, τοῦ εἶπε, νὰ πάμε στὸν κόσμο.

— "Οχι, τοῦ εἶπε δ Λάσο - Τσέ, δ κόσμος εἶναι παντοῦ δ ἴδιος δπως τὸν βλέπεις ἐδῶ.

Μὰ δταν πάλι ήρθε καὶ τὸν παρακαλοῦντε, τὸν ρώτησε δ Λάσο - Τσέ.

— "Απὸ ποὺ θὲς νἀρχίσης τὴν περιοδεία σου;

— Ο Πό-Τσούν εἶπε:

— Θ' ἀρχίσω ἀπὸ τὴν Πολιτεία Τοῆ. Ἐκεῖ θὰ βγάλω ἀπὸ τὴν γῆ τὰ πτώματα τῶν κακούργων ποὺ θανάτωσαν. Θὰ τὰ πιάσω καὶ θὰ τὰ στήσω στὰ πόδια τῶν. Θὰ βγάλω τὰ φοῦχα μου καὶ θὰ τὰ ντύσω. Θὰ κράξω πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ οἰκτείρω τὴν τύχη των. Θὰ φωνάξω: "Ανθρωποι, ἀνθρωποι, σκότος καὶ σύγχυσις ἐπι-

κρατοῦσε στὴν γῆ κὲ ἐσεῖς εἶστε οἱ πρῶτοι ποὺ πέσατε θύματα! Θὰ πῶ: Εἶστε ἀλήθεια ἐσεῖς οἱ λησταί; εἶστε ἀλήθεια ἐσεῖς οἱ δολοφόνοι; Εφεραν μέσα στὴν χώρα σας τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀτιμία καὶ τότε πλάκωσε τὸ κακό. "Αρχίσαν νὰ μαζεύουν πλούτη καὶ τότε γεννήθηκαν οἱ ἔριδες. Κι' αὐτὸ τὸ κακό, κι' αὐτὲς οἱ ἔριδες μαστίζουν τὸν ἀνθρώπο καὶ τοῦ παίρνουν τὴν ήσυχία του. Καὶ δὲν βρίσκεται δρόμος νὰ ξεφύγῃ!

Οι ἀρχοντες τοῦ παληοῦ καιροῦ δλες τὶς ἐπιτυχίες τὶς ἀπέδιδαν στὸν λαό τους καὶ δλες τὶς ἀποτυχίες στὸν ἑαυτό τους. "Ο, τι ήταν καλὸ τὸ χρωστοῦνσαν στὸν λαό τους, γιὰ δι τι ήταν κακό, αὐτὸι ἔφταιγαν. "Οταν γινόταν μιὰ βλαβή, τιμώρουσαν τὸν ἑαυτό τους.

Μὰ οἱ τωρινοὶ ἀρχοντες δὲν κάνουν ἔτσι. Κρύβουν ἔνα πρᾶμα, κι' δποιον δὲν τὸ βλέπει, τὸν τιμωροῦν. Διορίζουν ἐπικινδυνες δουλειές καὶ δποιουν δὲν τολμοῦν νὰ τὶς ἀναλάβουν τοὺς

* Τεῦχος 15 Δεκεμβρίου 1911.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ — ΤΟ ΔΕΜΑΤΙΑΣΜΑ

KNOYT XAMSOYUN

[Μεταφρ. Τ.]

τιμωροῦν. Διατάξουν ἀτέλειωτες πορείες καὶ ὅσους δὲν ἀντέχουν τοὺς σκοτώνουν.

Καὶ λοιπὸν δὲ λαὸς αἰσθάνεται πῶς οἱ δινάμεις του δὲν φτάνουν γιὰ τόσα βάροι καὶ καταφεύγει στὴν ἀπάτη. "Οταν δὲν τοῦ φτάνει ἡ δύναμις του καταφεύγει στὴν ἀπάτη. "Οταν δὲν τοῦ φτάνει ἡ γνῶσις του καταφεύγει στὴν ψευτιά. "Οταν δὲν τοῦ φτάνει ἡ περιουσία του καταφεύγει στὴν ληστεία. Καὶ ποιὸς εἶναι τότε τοῦ φτάσει καὶ εὐθάνεται γιὰ αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα;

Ο ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗΣ

"Ο Τσε-Κούγκ, γνοῦντας μιὰ φορά ἀπὸ τὸ Τσού στὸ Τσίν, πέρασε ἀπὸ τὸ Χάν - Γίν. Ἐκεῖ εἶδε ἔναν γέρο ποὺ μάζευε ὅτι ἔναν λάκκο νερὸ γιὰ νὰ τὸ διοχετεύῃ στὸν λαχανόκηπό του. Μ' ἔναν κουβά τραβούσε νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ τρόχιγνε μέσῳ στὸν λάκκο, — μεγάλος κόπος μὲ πολὺ μικρὸ ἀποτέλεσμα.

— "Ἄν είχες ἑδῶ μιὰ μηχανή, τοῦ εἶπε ὁ Τσε-Κούγκ, θὰ μποροῦσες σὲ μιὰ μέρα νὰ ποτίσῃς τὴν γῆ σου ἔκατὸ φορὲς καὶ μὲ ἐντελῶς τυποτένιο κόπο. Δὲν θὰ ἥθελες νὰ είχες μία;

— Τί εἶναι αὐτὴ ἡ μηχανή; φάτησε ὁ περιβολάρης.

— Εἶναι ἔνα μηχάνημα ἀπὸ ξύλο, εἶτε ὁ Τσε-Κούγκ, μπροστὰ λαφρὸν καὶ πίσω βαρύ. Ἄνεβάζει τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι, δπως τὸ ἀνεβάζεις τώρα ἐστὸν μὲ τὰ χέρια σου, μὰ μὲ μεγάλη ἀρθρονία καὶ χωρὶς νὰ κουράζεσαι.

"Ο περιβολάρης φαινόταν δυσαρεστημένος καὶ εἶπε:

— Αὐτὸν ἔμαθα ἑγὼ ἀπὸ τὸν δάσκαλό μου: δοσοὶ ἔχουν πονηρὰ ἔργαλεῖα εἶναι πονηροὶ καὶ στοὺς λογισμοὺς των, καὶ δοσοὶ εἶναι πονηροὶ στοὺς λογισμούς των ἔχουν πονηριὰ καὶ στὴν καρδιὰ τους, καὶ δοσοὶ ἔχουν πονηριὰ μέσῳ στὴν καρδιὰ τους δὲν μποροῦν νὰ εἶναι ἀγνοὶ καὶ ἀχάλαστοι, καὶ δοσοὶ δὲν μποροῦν νὰ εἶναι ἀγνοὶ καὶ ἀχάλαστοι εἶναι ἀνήσυχοι τὸ πνεῦμα, καὶ δοσοὶ εἶναι ἀνήσυχοι τὸ πνεῦμα, σὲ αὐτοὺς δὲν μπορεῖ νὰ κατοικῆσῃ μέσα ἡ Ἀλήθεια τὸν Θεοῦ. "Όχι πῶς δὲν τὶς ξέρω αὐτὲς τὶς μηχανὲς ποὺ λέσ, μὰ θὰ ντρεπόμουνε νὰ τὶς μεταχειρίζομουν.

"Ο Τσε-Κούγκ δὲν ἥσερε τί νὰ πῇ.

Σὲ λόγο τὸν φάτησε ὁ περιβολάρης:

— Ποιὸς εἶσαι, κύριε;

— Εἶμαι μαθητὴς τοῦ Κονφουκίου ἀποκόρυθης ὁ Τσε-Κούγκ.

— Τὸ λοιπόν, εἶπε ὁ περιβολάρης, εἶσαι ἔνας ἀπὸ ἔκεινον ποὺ διαδίδουν τὶς γνῶσεις των γιὰ νὰ τοὺς πάιρη διόσμος γιὰ σοφούς ποὺ δὲν λέν μεγάλα λόγια γιὰ νὰ ὑψώνωνται ψηλότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. "Άν μποροῦσες ὁ φέλειας,

ν' ἀποβάλλεις τὸν ἐγωισμό σου καὶ νὰ σπάσῃς λόγο τὰ δεσμὰ τῆς ματαύτητος, — τότε ἀλήθεια θὰ βρισκόσουν πιὸ κοντά. Μὰ ἔστι δὲν μπορεῖς νὰ διοικήσῃς τὸν ἑαυτό σου καὶ θέλεις νὰ διοικήσῃς τὸν κόσμο; Τράβα τὸν δρόμο σου καὶ μὴ μὲ ἐνοχλῆς πιὰ στὴν δουλειά μου.

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

"Ἐγὼ δὲ Τσούγκ - Τσέ, ὀνειρευόμονυ μιὰ φορὰ πῶς εἶμαι πεταλούδα, μιὰ πεταλούδα ποὺ πετοῦσε ὅῶ καὶ ἐκεῖ, σὲ δλοὺς μοὺ τοὺς πόδους καὶ τοὺς σκοποὺς πεταλούδα. "Ηξερα μόνο πῶς ζοῦσα χαρούμενος σὰν πεταλούδα καὶ τῆς ἀνθρωπινῆς μοὺ ὑπάρξεως δὲν είχα συνείδησι. Διὰ μιᾶς ζύπηνσα καὶ ἥμουν πάλι: ὁ ἑαυτός μου. Τώρα λοιπὸν δὲν ξέρω· ἥμουν τότε ἀνθρωπος ποὺ ὀνειρεύσταν πῶς εἶναι πεταλούδα, ή εἶμαι τώρα πεταλούδα· ποὺ ὀνειρεύεται πῶς εἶναι ἀνθρωπος; Μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ πεταλούδας ὑπάρχει ἔνα δριον. Νὰ πᾶς ἀπὸ τὸ ἔνα στὸ ἄλλο, αὐτὸν εἶναι μιὰ ἀλλαγὴ τῆς ὑπάρξεως.

ΤΟ ΑΧΡΗΣΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

"Ο Χούι - Τσέ εἶπε στὸν Τσούγκ - Τσέ:

— Κύριε, ξέρω ἔνα μεγάλο δέντρο ποὺ δὲν ἔχει καμία ἀξία. Ο κορμός του εἶναι τόσο ἀνθρωπαλος καὶ τόσο γεμάτος ρόζους ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ γιὰ σανίδες· καὶ τὰ κλαδιά του εἶναι τόσο στραβά ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ μετεχειρισθῇ κανεὶς γιὰ τίποτα. Βρίσκεται ἀπάνω στὸν μεγάλο δρόμο, μὰ κανένας ξυλοκόπος δὲν γυρνᾷ νὰ τὸ δῆμ. Τὰ λόγια σου, Κύριε, εἶναι σὰν αὐτὸν δέντρο μεγάλα καὶ ἀχρηστα, σὲ κανέναν δὲν ὀφελοῦν τίποτα.

"Ο Τσούγκ - Τσέ εἶπε:

— Κύριε, δὲν εἶδες ποτὲ ἀγριόγατα νὰ παραμούνῃ τὴν λέια της; Πηδᾶ ἀπάνω στὸ δέντρο, δεξιὰ ἀριστερά, στὰ κλαδιά, ἀπάνω κάτω ὡς που τυχὸν νὰ πέσῃ σὲ καμιὰ παγίδα καὶ νὰ πιασθῇ. Τὸ βουβάλι πάλι εἶναι ὄγκωδεστατο ζῶν, μὲ τὸ σῶμα του σὰν σύντεφρο σκοτεινιάζει τὸν οὐρανό. "Ἔχει δίκαιο διόσμος νὰ τὸ λέῃ μεγάλο, μὰ νὰ κυρηγῇ ποντικοὺς βέβαια δὲν ξέρει.

Αιοπόν: ξέρεις ἔνα μεγάλο δέντρο καὶ δὲν

ξέρεις τί νὰ τὸ κάνῃς, — τί δὲν τὸ παίρνεις νὰ

τὸ φυτέψῃς στὴν ἔρημη, τὴν γυμνή ἀγριοτοπιά.

"Έκεῖ θὰ μπορῆς νὰ περιπατᾶς ἔνοντας κάτω ἀπὸ τὴν σκέπη του ἢ νὰ κοιμᾶσαι ἀνενόχλητος στὴν καλή του σκιά. Τότε δὲν θέλλεις νὰ σκέπτεσαι πέλεκεις καὶ ἀξίνες· θὰ βρίσκεσαι μὲ τὸ δέντρο πέρα ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς βλάβης καὶ τῆς

Ο ΑΕΡΓΟΣ

"Ο Τσίεν - Βοὺ εἶπε τοῦ Λίεν - Σού:

— "Ακουσα τὸν Τσίεν - Γιοὺ νὰ λέγῃ κάτι ποὺ ηταν μιὰ μεγάλη ἀνοησία, ποὺ δὲν είχε οὔτε ἔννοια οὔτε λογικὴ καμία. Αὐτὸ ποὺ εἶπε μόνη φάνηκε πολὺ πολὺ περιεργό, γιατὶ ἦταν ἀνεξηρηστό σὰν τὸν γαλαξία καὶ συγχρόνως ὀσυνάρτητο καὶ ἐντελῶς ξέχωρο ἀπὸ τὴν πεῖρα τῶν ἀνθρώπων.

— Τί ἦτον; φάτησε δὲ Λίεν - Σού.

"Ο Τσίεν - Γιοὺ ἀπήγνησε:

— Εἶπε πῶς ἀπάνω στὸ βουνό Μιάο - Κού - Σὲ ζῆ, ἔνας ἀνθρώπως ποὺ εἶναι σὰν πνεῦμα, ποὺ τὸ κρέας του εἶναι σὰν χύονι ἢ σὰν πάγος καὶ ἡ κορμοστασιά του σὰν μιᾶς παρθένας· δὲν τρώει καρποὺς τῆς γῆς, τρέφεται ἀπὸ ἀέρα καὶ δρόσο, καὶ ἀπάνω στὰ σύννεφα τρέχοντας—ἀλογάτου εἶναι δράκοι φτερωτοί — παίρνει γύρο τὶς τέσσερις μάλασσες. Αὐτὸ τὸ δὲν ζῆ ἐντελῶς ἀερογό. Κι ὅμως, λέει, κάνει νὰ μὴ σαπίζουν τὰ πράματα καὶ κάνει τὰ σπαρτὰ νὰ εὐδοκιμοῦν. Τὸ λοιπόν, ἔγω πῶς εἶναι αὐτὰ εἶναι ἀνοησίες καὶ δὲν τὰ πιστεύω.

"Ο Λίεν - Σού εἶπε:

— Δὲν ξητοῦν τὴν γνώμη ἔνδος τυφλοῦ γιὰ μιὰ ζωγραφιά, καὶ οὔτε καλοῦν ἔναν κουφὸν ἀπὸνηση τραγούνδια. "Ομως τύφλα καὶ κουφαμάρα δὲν εἶναι μόνο τοὺς σώματος· ὑπάρχουν καὶ ψυχὲς ποὺ εἶναι τυφλὲς καὶ κουφές. Ἐσύ, έτσι μοὺ φαίνεται, ἀπὸ αὐτὰ τὰ πάθη κατέχεσαι. Ἀλήθεια, ἡ καλὴ ἐπιρροὴ ἔκεινον τοῦ ἀνθρώπου γεμίζει δλον τὸν κόσμο. Κ' ἐσύ δὲν ἥθελες νὰ ἔρχοταν ἀνακατωθῆ στὶς λεπτομέρειες αὐτῆς μιὰς τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ ἔνα ἐλεεινὸ γένος ἀνθρώπων ιράζει γιὰ μεταρρυθμίσι; Τὰ πράματα αὐτοῦ τοὺς κόσμου δὲν τὸν μέλουν ἐκεῖνον. "Αν γινόταν πλημμύρα καὶ ἔριτραν τὰ νερά διὰ στὸν οὐρανό, αὐτὸς δὲν θὰ βρεχόταν. "Αν γινόταν φωτιά ποὺ νέλλωνται τὰ μέταλλα τῆς γῆς καὶ νὰ καίονται τὰ βουνά, αὐτὸς δὲν θὰ αἰσθανόταν ζέστη. Απὸ τὴν τέφρα του καὶ τὰ ποσκινισμένα του λείφανα μπορεῖτε σεῖς νὰ κάνετε δύο ἀπὸ τοὺς ἔνδοξους σας ἀνδρας. Κ' ἐσύ δὲν θὰ ἥθελες νὰ τὸν μέλουν τὰ πράματα αὐτοῦ τοῦ κόσμου;

ΤΟ ΚΡΑΝΙΟ

"Ο Τσούγκ - Τσέ βρήκε μιὰ φορά, ἐκεῖ που περιπατοῦσε, ἔνα κρανίο τὸ σκούντηξε μὲ τὸ φαρδί του καὶ τοῦ εἶπε: "Ησουν, φράγη ποτὲ κανένας φιλότιμος πολίτης καὶ οἴ κόποι σου καὶ οἴ πόδοι σου σὲ μάρανναν; ἢ ήσουν μήπως κανένας πολιτευόμενος καὶ ὥθησες τὴν χώρα σου στὴν καταστροφή καὶ σκοτώθηκες μέσῳ στὶς τα-

ραχές; ἢ ἔνας κατεργάρης που ἀφῆσε γιὰ κληρονομία μόνο ντροπή; ἢ κανένας ζητιάνος καὶ πέθανες ἀπὸ τὴν τιραννία τῆς πείνας καὶ τοῦ κρύου; ἢ, ίσως, ἔρτασες σὲ αὐτὴν τὴν κατάστασι απὸ προχωρημένα γηρατεῖα;

— Οταν τέλειωσε τὴν διμιλία του πῆρε τὸ κράνιο καὶ τὸ βέβαλε, διατηρεῖ καὶ ποιητή, καὶ τὸ κεφάλι του γιὰ πρόσκεφαλο. Τὴν νύχτα δινειρεύτηκε πῶς ήθετε τὸ κρανίο καὶ τοῦ εἶπε: Καλὰ ἦταν τὰ λόγια σου, Κύριε, μὲ ξέρουν δλα βάσι τους τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὶς φροντίδες τῶν ζωγραφῶν. Μετὰ τὸ δύνατο δὲν πάρει τὸν θάνατο;

Θέλω, εἶπε δὲ Τσούγκ - Τσέ.

Τὸ κρανίο εἶπε: Στὸν θάνατο δὲν ὑπάρχουν οὔτε κύριοι, οὔτε υπόκιοι. Οἱ ἐνέργειες τοῦ χρόνου εἶναι ἀγνωστες. Η ὑπαρξίας μιᾶς εἶναι ὑπαρξίας τοῦ πατέρας. Η εὐδαιμονία ἐνὸς πρόγκηπος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι τίποτα· στὴν δική μας εὐδαιμονία.

Μὰ δὲ Τσούγκ - Τσέ δικόμα δὲν τὸν πιστεύει καὶ εἶπε: "Αν μποροῦσα νὰ κάνω τὸν Κύριο τῆς Μόιρας ν' ἀφίσῃ τὸ σῶμα σου νὰ ξαναγενηθῇ, μὲ ξαναζωντανέψουν τὰ κόκκαλα σου καὶ οἴσοις σου, γιὰ νὰ γιούσῃς πάλι στοὺς γονεῖς σου, στὴν γυναῖκα σου καὶ στοὺς φίλους τῆς νεότητός σου — δὲν θὰ ήσουν πρόδυμος;

Τότε τὸ κρανίο ἀνοίξει μεγάλα τὰ μάτια του

καὶ σούφρωσε τὰ φρύδια του καὶ εἶπε: Πώς εἶναι δυνατὸν ν' ἀπορρίψω τὴν βασιλική μού εὐδαιμονία καὶ νὰ ξαναρχίσω πάλι τὰ βάσανα τῶν θυντῶν.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

"Ο Τσε - Τσί άπὸ τὸ Νάν - Κού διαθόταν ἀκούμπισμένος στὸ τραπέζι του. Κύταξε πρὸς τὸν οὐρανό, ἀνέτυνε βαθειὰ καὶ σιγὰ καὶ φαινόταν σὰν δὸνος τοῦ θεοῦ τον νὰ ἦταν ἀλλοι, νὰ είχε χωρισθῆ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα. "Ο Γιέν - Τσεγκ Τσε - Γιού, ποὺ στεκόταν μπροστά του, τοῦ φάνικες:

— Πώς εἶσαι ἔτσι ποὺ τὸ σῶμα σου φαινεῖται σὰν ξερὸς κορμὸς καὶ τὸ πνεῦμα σου σὰν νεκρὴ στάχη; Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν ἀνθρώπος ποὺ εἶναι ἀκούμπισμένος ἔδω στὸ τραπέζι, δὲν εἶναι δὲ ίδιος ποὺ ἦταν πρὶν ἔδω!

— Ο Τσε - Τσί εἶπε:

— "Ἔχεις δίκαιο νὰ φωτάς. Ἐγὼ ξέμαφα σήμερα τὸν θαύμαστο μου. Μπορεῖς νὰ τὸ καταλάβῃς αὐτὸν; "Ισως νάχης ἀκούσει τὴν μουσικὴ τῆς γῆς ίσως νάχης ἀκούσει καὶ τὴν μουσικὴ τῆς γῆς, μὰ δὲν ἀκούσεις τὴν μουσικὴ τὸ οὐρανού.

— Έξήγησέ μου τι έννοείς, εἶπε δ Τσέ - Γιού.
Ο Τσέ - Τσί εξακολούθησε:

— Τὴν ἀνατονὴν τῆς Φύσεως τὴν λέγουν ἀνεμό. Μερικὲς φορὲς εἶναι ἀκίνητη. Μὰ διαν εἶναι σὲ κίνησι, τὸτε κάθε ἀνοιγμα ἀντηχεῖ στὴν πνοὴ τῆς. Δὲν πρόσεξες ποτὲ τὸ μάνιασμα τοῦ ἀνέμου διαν φουσκώνῃ; Σπηλιὲς καὶ φέματα σὲ βουνὰ καὶ σὲ δάσος, οἱ κουφόλες τῶν κελώδιων δέντρων εἶναι σὰν μύρια στόματα, ρουσθούνια, αὐτιά, ἄγγεια, ὑδροχόες. Οταν δ ἀνεμός δριμὰ μέσα τους, τὸτε κάνουν κάτι ἥχους σὰν τὸ νερό τῶν ἀέρων, σὰν ἀστηρές διαταγές, σὰν φωνάγματα, σὰν λόγοι τραχεῖς, βαθιὰ παράπονα καὶ λυπημένες ἥ σφυριχτερὲς φωνές. Οἱ πρῶτοι ἥχοι εἶναι ψηλοί, ἔπειτα ἔρχονται βαρύτεροι, μὰ πάντα στὸν ἕδιο τόνο. Σιγανές πνοὲς γεννιοῦν σιγανές φωνές, καὶ δυνατοὶ ἀνεμοὶ δυνατές. Στὸ τέλος καταπαύει ἡ θύελλα καὶ τὰ ἀνοίγματα εἶναι ἀδεια καὶ ἥσυχα. Δὲν πρόσεξες ποτὲ τὴν τέτοια ταραχὴ μέσα στὰ δέντρα;

— Καλά, εἶπε δ Τσέ - Γιού, ἀν δ μουσικὴ τῆς γῆς γίνεται ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνοίγματα, καὶ δ μουσικὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ αὐλοὺς καὶ σάλπιγγες, μὰ δ μουσικὴ τ' οὐρανοῦ πῶς γίνεται;

[Απὸ τὸ Γερμανικὸν]

Μετάφραστος Τ.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΣΤΡΟΦΕΣ

I

Ζηλεύω σε ψηλὸ βουνὸ μὲ τὰ πολλὰ τὰ χιόνια μὲ τὰ ἐλάτια τὰ τρανά, τὰ σκύνα, τὶς φτελιὲς ποὺ ἀπάνου τους τὴν ἀνοιξη γλυκά λαλοῦν τ' ἀηδόνια καὶ χίλια δυὸ ἄλλα πουλιὰ μ' ὀλόγλυκες λαλίες.

Ζηλεύω σε ψηλὸ βουνὸ μὲ τὶς πολλές τὶς στάνες ποὺ τόσες νηὲς τὰ πρόβατα σὲ σένανε δῆγονδην καὶ γέρνουνε τὸ δειλινὸ — στεροῦ ἀπὸ τὶς καμπάνες — μὲ τοὺς καλοὺς μέσ' σὲ κρυψὲς μεριές ν' ἀνταμωθοῦν...

II

Μέσ' στὸ μεσημεριάτικο λιοπύρι ποὺ φλογίζει καὶ ποὺ μαραίνει κάθε τί π' ἀνθίζει, ἔνα μικρὸ σύγνεφο διαβατάρικο ἔρχεται καὶ σκορπίζει ἔνα ψιλὸ ψιχάλισμα — ἔνα δρόσισμα ἐλαφρό.

Κι' ὅλα τὰ ὥρατα τὰ λούσουντα ποὺ πρῶτα μαραμένα ἔργονται, τῶρα ἐντύθησαν μὲ νέα φορεσιὰ καὶ ὑφάσματα — ἔνως σὰν ζηλεύενα διαμάντια οἱ στάλες γύρω τους κρεμιῶνται γελαστά...

III

Ο ἥλιος ὁ περήφανος βασιλεύειν ἀγάλι ἀφίνοντας τὰ ἔόδα του στὸν πέλασον τὸν ἀφρὸ δλόχαρο καὶ δροσερὸ ἔχενθη τὸ μαϊστράλι καὶ ἀπὸ στὸ κῦμα ἀρχίνηο ἔνσιν ξωτικὸ χρόδ.

Δυδ-τρεῖς παρθένες ὅμορφες μέσ' στὸ γιαλὸ λουζόνται τ' ἀγέρι ἀναδένει τους τὰ δλόσγουρα μαλλιά, ή δύση διοδούριες τες καὶ σὰν γλυκές φεινόνται νερᾶδες πονθολάνταχτες πλασμένες γιὰ φιλιά.

IV

Χεροπιαστοὶ νὰ δράμουμε, ἔλα, μέσα στὰ δάση νὰ ιδοῦμε τὸ ἔεψυχισμα τῶν θείων λουσουδιῶν, νὰ ιδοῦμε τ' ὀχρὸ σάρβισον ποὺ ἀπλώθη νὰ σκεπάσῃ τὸν κόσμον δλο τὸν χρωμάτων καὶ τῶν μυρουδιῶν.

Χεροπιαστοὶ νὰ δράμουμε, ἔλα, μέσα στὰ δάση νὰ ιδοῦμε κίτρινη στὴ γῆ δλη τὴ φυλλωσιὰ καὶ ἀπάνου της ν' ἀφήσουμε σὲ δάκρυα νὰ ξεσπάσῃ η μανῷ ποὺ τὰ στήθη μας φουσκώνει ἀπελπισιά.

*Αργος 1912

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Τσέ - Τσί εἶπε:

— Ή ἐπίδρασις τοῦ ἀνέμου σ' ὅλα τὰ ἀνοίγματα δὲν εἶναι ἡ ἕδια. Μὰ κάτι εἶναι ποὺ τὰ κάνει ὅλα ν' ἀντηχοῦν, καὶ τὸ καθένα ν' ἀντηχῇ ἔχειοιστά. Υπάρχει καὶ μεγάλη γνῶσις καὶ μικρὴ γνῶσις: ὑπάρχουν λόγοι γενικοὶ καὶ λόγοι μερικοὶ. Ή τὸ πνεῦμα μας εἶναι σκλαβωμένο στὸν ὄποιο ἥ εἶναι ξυπνὸ κ' ἔλευθερο, πάντα ὑποκείμεθα σὲ λάθη, σὲ ἄγνοια, σὲ ἀσάφεια, σὲ ἀνία καὶ σὲ ἀθυμία καὶ σὲ φόβο. Πότε σπεύδει τὸ πνεῦμα μας, κριτής τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Πότε στέκει ἀνένδοτο, φύλαξ ἀπαραίσταστων δικαιωμάτων. Επειτα, μὲ τὸν χειμῶνα καὶ μὲ τὰ πάγη ἔρχεται ἡ φθορά, καὶ ὅλα ἔξαφανονται σὰν τὸ τρεχούμενο νερὸ ποὺ φεύγει καὶ δὲν ξαναγινόνται. Όλα σωπαίνουν, στάσις ἔπειχεται στὸ πνεῦμα καὶ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ δῇ τὸ φῶς. Χαρὸ καὶ λύπη, εὐτυχία καὶ δυστυχία, πρόνοια καὶ μετάνοια γεννιοῦνται μέσα μας πάντα περγάντας καὶ διαβαίνοντας. Ερχονται σὰν μουσικὴ ἀπὸ ἄγνωστα ἀνοίγματα. Όλομερις καὶ δλονυχτὶς καταλύει καὶ διαδέχεται τὸ ἔνα τὸ ἄλλο, μὰ ἀπὸ ποὺ ἔρχονται δὲν ξέρουμε νὰ ποῦμε. Νὰ ἐλπίσωμε πῶς τὸ θάρση ποτὲ μιὰ στιγὴ ποὺ θὰ καταλάβωμε τὸ νόημά των;

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Οἱ νύμφες στήσανε χρόδ στὰ περιβόλια κάπου καὶ τὰ πουλάκια ἀφχίσαντα τραγούδια νὰ τὸν λένε. Πότε δὲν ἀκούστηκαν τόσο γλυκὰ τραγούδια καὶ οὔτε χορέψαν ποτὲ καλύτερα οἱ νινφάδες μά. Ξάφνου στὴν πολλὴ χαρὰ καὶ στὸ πολὺ μεθύσι ενα πουλάκι π' ἔμελε καλύτερα ἀπὸ τὰλά, ἀλλάξεις τὸ τραγούδι του κι' δρχίνησε γὰ κλαίη, νὰ κλαίη τὴν ἀγάπη του, τὸν πόνο του νὰ λέῃ, καὶ τὰλλα τοῦ ἀκλουμήσανε... καὶ σὲ λιγάκι ὥρα μὲ λόπη οἱ νύμφες φύγανε, σωπάσαν τὰ πουλάκια, καὶ τὸ ποτάμι π' ἄθελα τὸ δρόμο του εἰχε κόψει

ΧΩΡΙΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Σκοτείνιασθε, κι' ἡ θερματιὰ ἐντύθηκε στὰ μαῦρα, μέσα στὰ σύννεφα χλωμὸ προβάλλει τὸ φεγγάρι κι' ἀπ' τὸ Κονάκι ἀκούγονται γυναὶ ἀργυρόχηρα γέλια! εἰν' τὰ κορίτσια ποὺ γελοῦν καὶ λένε παραμύθια.. "Ολα τὰ βασιλόπολα καὶ δλοὶ οἱ τρανοὶ Ρηγάδες καὶ οἱ Δρόβοι, καὶ οἱ Μάγισσες περνοῦν ἀπὸ μπροστά τους κι' δλοὶ μαζὶ ἀραδειάζονται σ' ἀτέλειωτη σιφά... Μὰ ξάφνου πέρα ἀπ' τὸ βουνὸ ἀκούγεται ἡ φλογέρα σιορτίζοντας στὴ σιγαλιά τὸν πόνο τοῦ βοσκοῦ... Τὸ παραμύθια παύνουνε καὶ τὸν εὔμορφο τραγούδι βρίσκεται γλυκὸ ἀντύλασθε στῶν κοριτσιῶν τὸ στόμα κι' διασπελίζει τὸ βουνό καὶ κύνεται στὸν κάμπο γλυκὸ τραγούδι κι' ἥσυχο σὰν τὸ νερὸ ποὺ τρέχει... Φρίξειν τὰ φύλλα στὰ κλαδά, ἐσώπασε τ' ἀηδόνι καὶ τὸ φεγγάρι πατάμηκε. Πήραν ζωὴ οἱ Νεράδες καὶ μέσ' στὸ σκιωφώτισμα, στὸν φεγγαρόπητη λόμῳ τὰ παραμύθια γίνηκαν γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀλήθεια!..."

B. K. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

Η ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΑ

*Απὸ τὴ Χαραγῆ

Δὲν εἰσαι σὺ η σταλαγματιὰ ποὺ μαύρη δύνασθε σιβύνει, Μῆδε δροσούνλα καραυγῆς Στ' ἀνήρ ζωὴ, νὰ δίνη,

Παρὰ μεγάλο δάκρυο Ποὺ ἀπὸ τὰ μάτια ἔχαδη Καὶ στῆς καρδιᾶς μου τόρα πειά Αργοκυλαῖς τὰ βάθη. Ναύπλιον ΘΡ. ΑΣΚΡΑΙΟΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Θρ. Ασ., (Ναύπλιον). — Γιατί ἔξητήσατε φευδόνυμον ἀφού δρχίσατε καλά μὲ τὸ ὄνομά σας; Δημοσιεύομεν τὸ καλύτερον.

Κον Ι. Ηλ. Κοζ., (ἐνταῦθα). — Ζητοῦμεν ἔργα φαν-

τασίας ἀπὸ τοὺς νέους μας καὶ δχι μελέτας σὰν... αὐτὴν ποὺ μᾶς ἔστείλατε.

Κον Κ. Τονγ.—Στὸ ποιήμα σας «στὴν πεδιάδα» ἔχετε λέεις ποὺ τὶς ἐπαναλαμβάνετε δυσὶ καὶ τρεῖς φορὲς στὸ ἕδιο τετράστιχο.

Κον Δημ. Καρ.—Ο φίλος σας η Παπούτσης (!) γράψεις δηλοὶ καὶ σεῖς. Θὰ εἰσθε βέβαια καὶ οἱ δυό σας παιδιά. Διαβάσετε κάμπτοσο καιρό.

Κον Ν. Λ. Κ.—Πολλὲς ἀσυνάρτησες τὸ «Ηθελα» φωνεύονται δὲν ἔνεργετε γράμματα καλά - καλά.

Κον Εβ. Γκιν.—Πολὺ κοινὰ πράγματα. Αδύνατον νὰ δημοσιεύσῃ.

Κον Παπ. (Βουλγαρία). — Αὗτο ποὺ μᾶς ἔστείλατε οὐτε πεζόν, οὔτε ἔμμετρον εἰνε. Εχετε κάποιαν φαντασίαν, μὰ λείπει δλότελα ἡ ἐνωτικὴ σκέψης.

Κον Χ. Λαγ. (Τρίπολι). — Τὸ ποιηματάκι σας πολὺ κοινό στὴν ἔμπειροι καὶ γι' αὐτὸ περιμένουμε κατί πειδοτόπιτο.

Κον Βασ. Κον. — Στὶς «Στροφὲς τοῦ πελάγουν» ἔχετε μερικὲς ὀφαῖες δηλοὶ: «κι' ὅπως τὸ ήλιόφωτο τῆς μέρας, ἀπλώσουν δλόγαληνδ...» Καὶ παρὰ κάτιο ποταμού στὴν περιοχὴν τοῦ ποταμού τοῦ ποταμού... Τὸ παραμύθια παύνουνε πολλὰ εὐλαττώματα. Γεάφετε καὶ απείλετε μαζὶ ἀν ἔχετε τίποτε καλύτερο.

Κον Σπ. Παναγ. (Άργος). — Οἱ στίχοι σας πολὺ ευμορφοί. Τοὺς δημοσιεύομεν δλοὺς μὲ θερμὰ συγχαρητήρια.

Κον Άντ. (Σκύρον). — Ωραιότατα τὰ δυὸ αὐτὰ ποιηματάκια σας. Ήχουν ἀπλότητα, ρυθμὸ καὶ φαντασία.

Κον Δημ. Γιαν. (Αιγακάδα). — «Τὰ τραγούδια τῆς Νειότης» σας εἰνε πολὺ παιδιά. Κι' οὔτε σωστά ποιηματά μποροῦν νὰ ὄνομασθοῦν, γιατὶ δὲν φανερώνουν μάν σκέψην, εἴτε ἔνα αἰσθητό πού δρχάσθηκαν μὲ σοβαρότητα. Πινελίες μόγι με κοινὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ μὲ σωστὸ μέτρο.

Κον Ιωαν. Ζαχ. (Ἐνταῦθα). — Καὶ τὰ σατυρικὰ καὶ τὰ λυρικὰ σας δὲν μᾶς λένε πολλὰ πρόματα. Επειτα εἰσθε καὶ καλέσασθε τὴν φαίνεται. Εογάσθητε πρῶτα σὲ κανένα θέμα λιγώτερο ἀφρητικόν ἀπὸ αὐτό. Αὗτες οἱ λυρικὲς εἰκονίτσες γιὰ νὰ γραφοῦν ἔκφραστικά, θέλουν τὸν δυνατὸ ποιητὴ καὶ τὸν μεγάλο τεχνίτη.

Κον Εύα. Γκιν. — Τὸ πεζό σας ποιηματάκι δὲν ἔχει καμάτια σας. Ή γλώσσα σας καλή. Εογάσθητε πρῶτα σὲ κανένα θέμα λιγώτερο ἀφρητικόν ἀπὸ αὐτό. Αὗτες οἱ λυρικὲς εἰκονίτσες γιὰ νὰ γραφοῦν ἔκφραστικά, θέλουν τὸν δυνατὸ ποιητὴ καὶ τὸν μεγάλο τεχνίτη.

Κον Θ. Ι. Μ. (Χαλέπια - Κρήτης). — Όλο αὐτὸ τὸ δημηγμα, τρεῖς δλόλιτρης μεγάλες σελίδες, γιὰ νὰ πῆτε δτὶ σήμερα εἰνε ἡ βασιλεία τοῦ χρήματος! Σὰν πολλό. Βέβαια, ἔνγοντε, πῶς δὲν μποροῦμε νὰ δημοσιεύσουμε τέτοια πράγματα, μὰ οὔτε καὶ σεῖς πρέπει νὰ τὰ γράφετε.

I S T O R I E S

Kάθε τέτοιον καιρὸν ὁ στρατός μας δοκιμάζει—
Κάλεν—τὴν δύναμί του. Κάνει τὰ μεγάλα γυμνάσια, ποὺ τὰ ἀκολουθοῦντες πολλοὶ ἀνθρώποι καὶ οἱ ψυχὲς τόσων μοννάδων. Μέσα στὸ καλοκαιριάτικο λιοπῦρι, ποὺ διαπερνᾶ σὰν καυτερὲς βελόνες τὸ κορμί, αἷς τυραννιοῦνται τὰ καῦμένα τὰ παιδιά. Μὰ ὁ στρατὸς εἰνε ἡ πειδερὸν ὑποχρέωσις γιὰ τὸν ἄνδρα. Ἀνθρωπὸς ποὺ δὲν παράδωκε τὸ κοφή του καὶ τὴν ἀντοχὴν νὰ ἔξαντληθοῦν στὴν βάρειά του ὑπηρεσία, — δὲν αἰσθάνθηκε τὸν κόπο «μέχρι θανάτου» μᾶς οὐτε καὶ τὴν ὑπερηφάνεια, ἐκεῖνο τὸ βαθὺ μεθὺσι, ποὺ δὲν παραλλάξει ἀπὸ ἔνα θριαμβευτικὸν θάνατο.

Κι' αὐτὲς οἱ δυὸς ἀντίθετες συγκινήσεις ἀποτελοῦν τὴν ἀνδρότητα τοῦ ἀτόμου. «Οποις δὲν αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ χαλκεύσῃ τὴν γιγάντια ἐνωτικὴν ἰδέα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ νὰ τὴν ἔκτείνῃ ὡς τοὺς οὐρανούς, — τί μπορεῖ τάχα νὰ δέξῃ...»

Ἐγένρισαν κατάμαυροι μὲ γένεια μακρὰ σὰν τῶν ἀσκητῶν. Ο κόπος ὁ βαρὺς καὶ ἡ σκόνη καὶ τὸ μπαροῦτι — καὶ μᾶς ψευδομάγης ἀκόμα — γεροῦν τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς εἶδα σὲ ἀτέλειωτη γραμμὴ νὰ περγοῦν τὴν δόδον Πειραιῶς, σὰν ἐπήγαιναν στὰ γυμνάσια. Κι' δταν ἐγένρισαν τοὺς ξαναεῖδα. Είχαν τόσο ἀγριέψει! Λένε πῶς ἔδειξαν μεγάλη δύναμι καρδιᾶς. Ἐπάλεψαν ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὴν ἔξαντλητικὴν λιοπληγμάτων τόσες ἥμέρες. Τὰ καλὰ παιδιά.

Ομως ἀνάμεσα ἀπὸ αὐτὰ τὰ καλά, ἀρχισαν τώρα τελευταῖα νὰ ἔφευτρώνουν καὶ κάτι ἄλλα, παρόξενα παιδιά. Περπατοῦν στοὺς δρόμους σκυρτά, καὶ τὸ σύνολό τους δείχνει πῶς εἰνε γεροντώτεροι καὶ ἀπὸ τοὺς ἡλικιωμένους ἀνθρώπους. Αὐτὰ λοιπὸν τὰ παιδιά, μὲ πολλὴν στενόχωρια συλλογίζονται τὸν χόρο ποὺ θὰ τοὺς φωνάξῃ ἐπιτακτικὰ ἢ σάλπιγγα τοῦ στρατοῦ. Καὶ κυττάζουν πῶς νὰ ἔφυγουν. Πῶς νὰ πληρώσουν ἀπὸ μποροῦν καὶ τὴν τελευταῖα τους δεκάρα γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν στρατιωτικὴν ἀπολύτωσι, σὲ στιγμὴ ποὺ τὰ στήθη σ' ὅλον τὸν κόσμο καίγονται ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸν καὶ χιλιάδες τὰ κορμιὰ πέφτουν γιὰ μᾶς λουρίδα γῆς. Στοὺς Ἑλληνας δὲν παρατηρεῖται σήμερα μιὰ τέτοια προθυμία. Είνε σὰν ψυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν νέων μας, — δὲν ἔχει. Είνε σὰν μιὰ ἐκδήλωσις τῆς «θηλυπρεποῦς τά-

σεως» ποὺ ἔχουν αὐτὰ τὰ εὐλογημένα παιδιά; Τὰ βλέπει κανείς,—χλωμάζουν, ἀδύνατισσον, σοβαρεύονται πρόωρα, κάνουν τοὺς σεμνοὺς καὶ τοὺς συλλογισμένους καὶ τοὺς χορτάτους τάχα ἀπὸ τὶς ἡδονὲς τῆς ζωῆς. Κι' ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχερον τίστα, μὰ τίστα, — παρὰ μόνο ἔχερον τὰ στέλνονταν ἀρρωστιάρικο τραγοῦδι σ' ἔναν παρεξηγημένον Ἀπόλλωνα... ◆◆◆

Πᾶς ἔχουμε στρατὸ οἴημερα, πῶς μποροῦμε νὰ ἔχουμε λίγα κορμιὰ γερὰ ἀκόμα, ὡστε νὰ πολεμῆμεν μὲ τὸν κόπο καὶ μὲ τὴν δίψα καὶ μὲ τὴν καλοκαιριάτικη φλόγα στοὺς ξερόκαμπους τῆς Θεσσαλίας, — εἰνε θαῦμα μᾶς τὴν ἀλήθεια. Κι' ἀν προσέξῃ κανείς, θὰ ἴδῃ ὅτι τὰ θρεμμένα κλωνάρια τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας ποὺ σταθῆκαν ἀπρόσβλητα στὴ φιλοξήρα τῶν ψυχῶν, ἀνήκουν στὴν λαϊκὴ τάξη. Ἐκεῖ διατηρεῖται ἀκόμα τὸ γερὸ αἷμα, ἡ ἰδέα τῆς θυσίας, ὁ πόδος τῆς καταπτήσεως, τὸ αἰσθήμα τῆς ὑπομονῆς. Ω, μὲν μποροῦσαμε νὰ μπολιδόσουμε τὶς παραπέντες ἀπὸ τὸν χυμὸ τους, ὡστε νὰ σταματήσῃ αὐτὸς τὸ ἔσφυλισμα.

Αρρωστοὶ νέοι στὴν Ἑλλάδα, ἀρρωστοὶ στὴν ψυχὴ καὶ στὸν δργανισμό, ποὺ πνίγονται κάθε μέρος στὸ κιτρινόματιο νερὸ τοῦ ωμαντισμοῦ... Ἀλλοίμονο, μιὰν τέτοιαν ἀρρωστεία δὲν τὴν περίμενα γιὰ τὰ παιδιά μας. «Ἐνας τέτοιος ἐκφυλισμός, σὲ ἐποχὴ ποὺ δὲν μᾶς συνταράζουν μεγάλες ἰδέες, δὲν ἔπιστενα πῶς θὰ ἔρριχνε κατὰ τὸν φωτεινὸ μας τόπο τὴν βάρειά του σκιά. ◆◆◆

Κι' ἔτσι, οὖν ἀρχισαν νὰ μιλῶ γιὰ ἀρρωστείες, ἃς σᾶς παρουσιάσω καὶ μιὰν ἀλλην, φριβερήν, ποὺ ἔχει μεγάλην ἐπιτηδειότητα νὰ σκοτώνῃ τὰ ἀδύνατα «ἔγω». Είνε ἡ ρεκλαμομανία. Πίσω της κατατίσεως νὰ τρέχῃ δόλος ὁ κόσμος, — πίσω ἀπὸ τὸ τρελλὸ ἀνέμισμα τῆς γυαλιστερῆς τῆς οὐρᾶς. «Η σκόνη σηκώνεται σὲ σύγνεφο, τυφλώνει τὰ μάτια, καὶ δταν κανεὶς τέλεια τυφλωθῆ, τότε νομίζει πῶς βλέπει ἀληθινά.

Είνε κι' αὐτὴ μιὰ ἀπὸ τὶς θεὲς ποὺ δημιουργῆσκαν γιὰ τοὺς κούφιους ἀνθρώπους, δύσους δὲν μποροῦν νὰ λατρεύουν καθιερωμένους σοβαροὺς θεούς.

Δὲν πρόκειται γιὰ μερικοὺς γνωστοὺς καὶ καλοὺς ἐργάτας, ποὺ ὡς τὴν τελευταῖα δρα τῆς ζωῆς τους ἀποζητοῦν τὴν φεκλάμα σὰν τὸ γλυκύτερο ποτὸ τῆς ψυχῆς. Εκεῖνοι γιὰ μένα εἶνε

οἱ ἀδύνατοι, ποὺ ἀκολουθοῦν ἔναν κοινὸ ἀνθρώπινο νόμο.

Μὰ πρόκειται γιὰ τοὺς ἄλλους, τοὺς πολλοὺς, τὸ πλῆθος, ποὺ ἔκτείνεται σὲ ὅλη τὴν γραμμὴ τῆς ἡλικίας. «Ἀπὸ τὰ παιδιὰ ὡς τὸν γέροντας σημερά,— δλοὶ θέλουν ν' ἀκούσουν τὸν νόμον τους δυνατά νὰ κουδουνίζεται στὰ αὐτιὰ τῆς φτωχῆς ἀνθρωπότητος. «Οχι ἀπὸ εὐγενικὴν φιλοδοξίαν μὰ ἀπὸ κούφιον ἔγωσιμόν. Νομίζουν πῶς θὰ ὠφεληθοῦν ἔτσι, πῶς κατιὶ θὰ κρδίσουν, νομίζουν πῶς ἔτσι ἀκούγοντας, ἀκούγοντας τὸ ἵδιο τοὺς τὸ δνομα, θὰ γεμίσῃ τὸ κενὸ τῆς ἀνέκφραστης ἀτομικότητος των. Στ' ἀληθινά. Τὸ νομίζουν. Δὲν μποροῦν νὰ πιστεύουν ποτὲ δτι ἡ πνευματικὴ τελείωτης εἰνε κατὶ φυσικό, κατὶ ἐνωμένο καὶ σφιχτοδεμένο μὲ τὴν πρώτη πνοή. Μὰ νομίζουν πῶς εἰνε κατὶ ποὺ κυριεύεται δπως μιὰ πόλις, δπως ἔνα φρούριο, — κατὶ ποὺ ἔρχεται καὶ σιγά-σιγά χαρζεῖται στὸν ἀνθρωπὸ ἀπὸ μιὰν ἀντανάκλασι δυνατή καὶ ἐπίμονη τοῦ ἔξω κόσμου πρός τὸν μέσα.

Καὶ καταφεύγουν στὶς ἐπιδεξεις, στὰ ψευτικὰ μέσα τῆς διαφημίσεως καὶ τὸν θορύβουν, στὴν ἀπομίμησι. Βρίσκουν γελοίους μεσάζοντας πὸν τρέχουν καὶ γράφουν καὶ φωνάζουν γι' αὐτούς, κι' ἄλλους ἀδιαφόρους διευθυντὰς δερμερίδων, πὼν εὔκολα δημοσιεύουν αὐτὰ τὰ παραμίματα.

Ο διευθυντὴς μιᾶς ἐφημερίδος ως τώρα δὲν αἰσθάνθηκε τὴν ὑποχρέωσι τὸ πρόλαμφάν τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἡθικοὺς θανάτους, μὰ νὰ φροντίζῃ ἀποκειστικὰ γιὰ τὴν διάδοσι τοῦ φύλου του.

Νὰ καὶ τὸ παράδειγμα, διοζόντανο. Ἐδῶ καὶ δυὸς κόρδωνα ἔνα κοριτσάκι ὀρχισε ἀπαγγελία μὲ τὸν κ. Μάρκο Σιγάλα. «Τιον νόστιμο τὸ κοριτσάκι, σεμνό, καὶ τῆς ὀρχεσεο νὰ μάλη εὐμορφα ποιήματα. Κι' ἔμαθε νὰ λέγῃ ἀπ' ἔξω μερικά, εἰνε ἀλήθεια, μὲ μιὰ φωνήσια καθαρή, κουδουνίστη, καὶ μὲ πολλὴ διάθεσι. Λέγεται Ἀλίκη Παπαχρήστου. Σήμερα βέβαια, δλοὶ τὴν ξενόρουμε, δλοὶ συχνοδιαβάσαμε ἀρρωστάκια γι' αὐτὴν στὶς ἐφημερίδες, δλοὶ τὴν εῖδαμε νὰ σχίζῃ καμα-

ρωτὰ τοὺς δρόμους στὸ πλευρὸ ἐνὸς περήφανου πατέρα.

Μὰ κανεὶς ἀκόμα δὲν τὴν εἶδε νὰ ἔργαζεται, κανεὶς δὲν παρευρέθηκε στὴν ἀποκαλύψι τοῦ καλλιτεχνικοῦ, δπως λένε, ἐκυπορούστα, γιατὶ ἀκόμα δὲν ἀποκαλύψηται. Ἰσως νάποκαλύψηται, μιὰ μέρα. Δὲν θέλω νὰ προφητεύσω τίτοτε τὸ δυσάρεστο γιὰ τὸ συμπαθητικὸ κοριτσάκι. «Ομως δλα δσι ἔγραφηκαν, ἔπρεπε νὰ καθιστερήσουν περιμένοντας ἐκείνη τὴν στιγμή.

Γιατὶ προκαταβολικὰ αὐτὸς δ θόρινβος, — εἰς βάρος ἐνὸς κλειστοῦ μπουμπουκιοῦ, ποὺ δὲν ξενόρουμε ἀκόμα τί ἄνθρος θὰ βγάλῃ;

Ἀπαγγέλλει λίγα ποιήματα, τὴν ἀκούσαμε προχθὲς στὴν ἀπογευματινὴ ποὺ ἔδωκε, τὴν ἀκούσαμε καὶ στὴν Τέχνη, τὴν εἶδαμε καὶ στὸ θέατρο τῆς Δροσίτης, — καὶ εἰνε ἀλήθεια πῶς ἔνα βράδυ μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι η βαθειά τῆς προσήλωσις. Είχε κρεμασθῆ ἀπὸ τὰ χείλη τῆς καλλιτεχνίδος καὶ φοροῦσε τὴν ὑπόχοισι τῆς.

«Ε, καλά, μὰ αὐτὰ δλα δὲν θὰ πονη τίποτε. Αὐτὰ δλα ἴσως νὰ δείχνουν μιὰ τάσι. Ισως νὰ βεβαιώνουν μιὰν διάθεσιν. Μὰ η ψιγή γιὰ νὰ φάσῃ τὸ δρομάσμα πρέπει νὰ περάσῃ ἀπειρες μεταμορφώσεις, — νὰ τρέξῃ ἀπειρα διασήματα ἔξελξεως γιὰ νὰ βρεθῇ μιὰν ἡμέραν μπροστά στὸ κατώφλι τῆς Τέχνης, ποὺ τὸ θαρροῦμε τόσο εὐκολόφθαστο.

Καὶ τότε, σὰν φθάσουμε, σὰν θὰ αἰσθάνθηκε τὸ φῶς της ἀπέτεντος μας νὰ μᾶς λούζῃ, μόνος τους θὰ ὑψωθῇ δέπαινος τῶν ἀνθρώπων. Μὰ δὲν θὰ ἔχουμε φόβο νὰ πάθουμε τίποτε πειρατὴν τὸν ἔπαινο, γιατὶ θὰ ἔχῃ προηγήδη μιὰ συνετή αὐτοπεπούθησις.

Αὐτὰ θὰ ἥθελα νὰ εἰπῶ, καὶ θὰ ἥθελα ἀκόμα νὰ καταδικάσω τοὺς ἄπλοὺς εἴτε τοὺς ἐκμεταλλευτὰς γονεῖς, ποὺ παίρνουν στὸ λαμπί τους τὰ παιδιά τους, ἐμφανίζοντας τα ἔτσι πρόωρα.

Τώρα τὸ κοριτσάκι αὐτό, μοῦ φαίνεται σὰν σκοτωμένο ἡθικῶς. Καὶ τὸ λυπάμαι, καὶ τὸ λυπάμαι. Θὰ ἥθελα νὰ τοὺς ἔφερνον πόνο τὰ λόγια μου γιὰ νὰ κλάψῃ καὶ νὰ σκεφθῇ.

EIRHNH PΩL. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΔΕΚΔΙΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Αγαπητές μου,

... 28 Μαΐου 1912

ΑΚΟΔΟΓΕΩ από 'δω, με τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου, τὰ περήφανα φτερά τῶν ἀεροπλάνων, ποὺ σχίζουν τὸν οὐρανό σας. Δεν ἔξω δὲν οἱ ἄσχημες μηχανές, μὲ τὶς βαρύτερες τους φτερούγες καὶ τὰ κροταλίσματα τῶν σιδερικῶν τους, ταφάζουν στὸ δάναλαφρο, γλαυκὸν αἰνέρα τῆς θείας 'Αττικῆς, ποὺ μόλις στρώνει τὸ εὐνενικό πέρασμα τῶν ἀνθρώπων. 'Ομως κάθε δύναμις καὶ κάθε ἡρωϊσμὸς μὲ συγκινεῖ βαθειά. Γιατὶ καὶ τὸ δισημεῖο τὸ κάνει ὅμορφο καὶ ἀπὸ τὴν ποὺ βαρεῖαν ὅλη βγάζει μιὰ θείαν οὐσίαν. Κάθε νίκη τὸν ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ είναι ὁραία, πάθει κατάκτησίς τον ὑψηλὸς θρίαμβος. Καὶ ή νίκη τοῦ ἀέρα, ή καροκή του στὰ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ είναι ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες νίκες, που είδε ὁ τὸ τόφον ἀνθρωπότης. Γ' αὐτὸν φαντάζομαι, ποὺς ἂν ἔβλεπε κ' ἕγω συμβένος σὲ κάποια γωνιά τῆς ἀστραπῆς γῆς, τὸ μεγάλο περήφανο πούλι, μὲ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, ή καρδιά μου θὰ λαυταρούσε, δχι ἀπ' τὸ ἄσφυνασμα τοῦ παρατολμοῦ, ἀλλ' ἀπ' τὴν γλύκα τῆς ώμοφυΐας. 'Επειτα — τί νὰ σου πῶ; — ἐσὶ δινούσις καλύτερά μου, ἀντικρύζοντας μὲ τὰ μάτια σου τὸ πρῶτον ἐλληνικὸν ἀεροπλάνο νὰ ζυγιάζῃ τὰ φτερά του ἀπάνω ἀπ' τὸν Παρθενώνα, θάνατοισες πόσο διαλέξιος αἰθέρας ἔξενεγενεῖται καὶ κάνει σὰν ἄπλο τὸ κάθε τί, ποὺ διγκαλιάζει μὲς στὸν κόρο του. Κάτω ἀπ' τὰ σύννεφα τίτοτε δὲν μπορεῖ νὰνει δισχημό, οὔτε ἔνα ἀεροπλάνο, οὔτε ἔνας ἀερούπατης τυλιγμένος μὲ τομάρια καὶ γουναριάς. 'Ολα σιβύνουν, διλα κάνονται καὶ δὲν μένει παρὰ η ψυχὴ ποὺ κυβερνάει, δι νοῦς ποὺ νικᾷ, η τόλη ποὺ σχίζει τὸν δέρα, δι ὄνθρωπος ποὺ θριαμβεύει. Καὶ δι περήφανος ἀητὸς ἀκόμα συρμένος στὴ γῆ, μὲ τὰ μεγάλα του φτερά, ποὺ τὸν ἐμποδίζουν νὰ περπατήσῃ, διως εἴτε δι ποιητής, φαίνεται ἐνα πλάσμα πομπού καὶ ἄχαρο. 'Ομως στὰ ψηλώματά του κάνεται συμπάρεδρος τοῦ Διός καὶ φαίνεται σὰ θεός κοντά του. Γιατὶ είναι γεννημένος γιὰ τὸν οὐρανό. Μά μήπως δὲν είναι δι ἀνθρωπος; Πφοὶ τὸν φτάση μὲ τὰ ξύλινα φτερά του, ἔφτασε μὲ τὸν νοῦ του, μὲ τὴν φαντασία του, μὲ τὴ δύναμι τῆς ἀγάπης του. Γ' αὐτὸν μοναχὸ δι ἀνθρωπος δὲν μποροῦσε νὰ μοιάσῃ τοῦ ἀετοῦ, χωρὶς νὰ πέσῃ στὸ γελοίο τοῦ παραστρατίσματος. Κανένας δρόμος δὲν είναι κλειστὸς γιὰ τὸ σῶμα του, διότι δὲν είναι γιὰ τὴν ψυχή του. Τὸ φάρι ὅξω ἀπ' τὸ γιαλὸ σούφρενο τραγιάλα γέλια. 'Π χελώνα ἀνεβασμένη στὰ σύννεφα, ἀπ' τὰ νύχια τοῦ ἀετοῦ, ἔγινε δι αἰώνιος πομπούς μυθος. Μά δι ὄνθρωπος, εἴτε περιπατεῖ ἀπάνω στὴ γῆ, εἴτε σχίζει τὸν ἄερα, εἴτε ταξιδεύει μέσος στὰ βάθη τῶν νεφῶν, είναι πάντα στὰ στοιχεῖα του, γιατὶ η ψυχὴ του διγκαλιάζει διλα τὰ στοιχεῖα καὶ δι νοῦς του φθάνει θριαμβος! Κάθε νίκη πούλης!

"Ετοι, βλέπεις, ταφιάζω τὸν θαυμασμό μου πρὸς τὴν δύναμι καὶ τὴ νίκη τοῦ ὄνθρωπου μὲ τὴν αἰσθητικὴ τοῦ ἀεροπλάνου, ποὺ νομίζω πὼς καπότε τὴν πάρεξή γησα. Ναὶ καὶ πάλι γα. "Ο, νι είναι δυνατό, γενιάδη, ἀπότολμο, ἡρωϊκό είναι μαζὶ καὶ ωραῖο. Κάθε θριαμβος ὁμορφιά! Κάθε νίκη πούλης!

Τὸ δεροπλάνο ποὺ περνάει ἀπάνω ἀπ' τὸν Παρθενώνα, δὲν είναι ξένο πρὸς τὶς σκιές ποὺ κατοικοῦν ἐκεῖ μέσα. "Ενας Πίναρδος θὰ τοῦ ὑψωνε τὸν διθύραμβο του. "Ενας Πραξιτέλης θὰ τοῦ θυμίσει τὴν ἀμινασία ἀπάνω στὸ Πεντελικὸν μάρμαρο. Καὶ γιὰ τὸν ἀερονάντη, ποὺ γυρίζει θριαμβευτής ἀπ' τὸν στίβο τοῦ οὐρανούν Σταδίου, οἱ κόπιοι τῆς Ὀλυμπίας θὰ μαδούσαν τὸ κλαδί τους καὶ τὰ τείχη τῆς πατρίδος του θὰ γκρεμίζονται γιὰ νὰ τὸν ἀφίσουν νὰ περάσῃ.

Σὲ ξηλεύο ποὺ τὸν χαρετᾶς καὶ σοῦ στέλνω ἔνα κλαδί ἀλλαγῆς ἀπ' τὸ βουνό μου, γιὰ νὰ στεφανώσῃς τὸ μέτωπον.

ΠΑΥΛΟΣ NIPBANAS

ΘΕΑΤΡΟΝ

Θέατρον Μαρίνας Κοτοπούλη: "Η «Πολυγαμία», κωμῳδία - φάρσα εἰς πράξεις 3, διπλό. Γρ. Σενοπούλου.

ΔΕΝ ήτον μόνον πρώτη ἐλληνικοῦ ἔργου τὴν ἐσπεράντης διέκεινην εἰς τὸ θέατρον Μαρίνας Κοτοπούλη, ὃς μετανομάσθη τὸ θέατρον τῆς Νέας Σκηνῆς, ἀλλ' ήτο καὶ πρώτη τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ ἔργου τὸν ὅπουτὸν ἐδιδότο πατὰ τὴν φετινὴν θεατρικὴν περιόδον. Επὶ πλέον ήτο καὶ ἐπιστροφή εἰς τὸ θέατρον τοῦ κ. Γρ. Σενοπούλου ὃ διότος, δὲν δὲν ἐπλανήθη ἀπὸ τὸν μαινάρδον τὸν ἐκάστοτε δηλώσεον του, περὶ ποὺ είχε δηλώσει ὅτι δι' ἀπειχές πλέον ἀπ' αὐτοῦ. Η ἐπιστροφὴ αὐτῆς, τὴν διότον της οὐρανού περιττούσσον περιποτήτην, διέπει τὴν ἀναποτίθησην της φύσης της, διὰ τὸν σύνχυνος, ἀλλ' ὃ σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸ ἐπάγγελμα, περιπτύσσεται καὶ καταφίλεται τὴν δῆθεν πελάτιδά του νεαρὸν Οὐρανίαν ὃ διοίσα δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸ σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον ὃ μως ἔχει διλυγάτερα τὰ κωμικὰ ἀπεισόδια, τὰ ἑπάρχοντα ἐπιτηδεύματα, τὰ κωμικὰ ἀπιστίας, τὰ παραφερθῆ, θά ἐκμανῇ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς πλατείας της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸ σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Τὸ πτενέμα τοιούτων πρόπτως δὲν ἔπορειται τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Επί την διέλευσην της φύσης της, διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον της θά γελοιοποιηθῆ, καὶ κατὰ τὸν φίλον, θά θεραπεύτη. Καὶ ή μὲν ἀδελφὴ 'Αγλαΐα ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν της, διὰ τὸν σύνχυνος, διδοντάτορδος τὸν διαλογικῶν μερῶν καὶ δισματοπόητην τῆς ὅλης ἐπιδεργίας. Α' ἔτερον διότον δὲν ἔχει διπλότερη τὸ πικρότερη τὸν διότον τὸν διπλόν της θά γελοιοποιηθῆ, διότον δὲν ἔχει τίτοτε τὸ πλεονέκτητον τη

ΕΛΛΗΝΙΚΑ · ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΕΙΣ τὴν «Ἐστίαν» (2; Μάιον) δ. π. Ἀ'. Μαυρουδῆς γράφει ἀπὸ τὸ Παρίσιο διὰ τὴν νέαν Γαλλικήν Χρηστομαθείαν¹ τῶν κ. κ. Δ. Κακλαμάνου καὶ Charles Robert Dumars, ποὺ ὁ πρώτος τόμος της τυπωθήκε τῷρα τελευταῖς εἰς θεαταμάνιν ἔκδοσιν εἰς τὴν Φραγκορύθρην. Ή Χρηστομάθεια αὐτὴ ἔχει συνταχθῆ σύμφρωνα μὲ τὸ πορόγραμμα ποὺ ἔχει καθοδούσει ἀπὸ καιρὸν πολὺν τὸ Υπουργεῖον μας τῆς Παιδείας καὶ διὰ τοῦτο, ἀν τὸ ὄντιαν δὲν είναι, ὅπως θὰ περίμενε κανείς, κυριολεκτικῶς τέλειον, τὸ σφάλμα δὲν είναι τῶν δύο λογίων. «Ἀλλάς τε τὸ λέγει καὶ ὁ κ. Κακλαμάνος εἰς τὸν πρόλογον τῆς Χρηστομαθείας: «Δυστυχῶς ή ἐκλογὴ διὰ τὴν Ἀνθολογίαν, τὴν πρωδιεσμένην διὰ τοὺς Ἐλληνόπαιδας, ἡτον ἀδύνατος. «Υπάρχει ἐπίσημον πρόγραμμα, δρίζειν τὰ τεμάχια, τὰ διοπτα ἀνάγκη νὰ περιλαμβάνῃ αὐτὴν. Δὲν εἴχομεν τὸ δικαιώμα τῆς ἀραιερεσίως ἢ τῆς προσθήκης οὐδὲ μιᾶς γραμμῆς. «Ημεδα ἐπομένως ἡναγκασμένοι νὰ σεβαστούμενοι τὸ πρόγραμμα, ἀλλ καὶ ἔνουςτασεν διτὶ ἡ ἐκλογὴ ἡμῶν ἡτο δυνατό νὰ διτὶ ὁ Πιλάτος καὶ ἀν ἔνηρψε τὰς χεῖρας του, δὲν ἐπαυσε νὰ είναι διπεύθυνος, ἐπειδὴ μόνος αὐτὸς είχε τὸ δικαιώμα νὰ σταυρώσῃ ἢ ἀθωώσῃ διτοιονδήποτε πολιτικὴν τῆς ἐπαρχίας του καὶ κανεὶς δὲν ἤμποδούσε νὰ τὸν ἔξαναγκάσῃ εἰς τοῦτο. Καὶ ἀπὸ τὸ ἐπιχειρήμα αὐτὸ διγάλουν τὸ συμπέρασμα, διτὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐπειδὴ δὲν ἤξεναραν τὸ Ρωμαῖόν δίκαιον, ἐπλασαν ὀνοήτως τὸ διηγῆμα, διτὶ ὁ Πιλάτος ἐνίψε τὰς χεῖρας του καὶ ἔνεθερη τὸν ἑαυτόν του ἀτηλλαγμένον ἀπὸ τὴν εὐθύνην. «Ἀλλά, λέγει ὁ Βάσσος, τοὺς τοιαῦτα λέγοντας σοφοῖς ἀνδρας διέλαθε γενικῶτερός τις τοῦ Ρωμαῖού δικαίου κανονί, καθ' ὅν δ. Ρωμαίος ἡγεμών καὶ ἀδίκως καταγγούς τινος θάνατον, ἡτον ὀπηλλαγμένος πάσης εὐθύνης, ἐὰν ἀπεδείκνυεν διτὶ ἔχοντεν οὗτο φοβούμενος στάσιν. «Οτι δέ οιτως είχον τὰ πράγματα, διτὲ δ. Ιπποῦς ἐκρίνετο, οπως ἐν τοῖς Ἐναγγελίοις λέγεται. Σύμφωνα δὲ μὲ αὐτὰ ἢ εὐθύνη δὲν βραχίνει τὸν Πιλάτον, ἀλλ τοὺς Ιουδαίους ποὺ ἔζητησαν τὸν θάνατον τοῦ Ιησοῦ.

ειναι ευδιάτροπα, παιδισγωνικατερα και πιον νεωτερικη. Ήκεισθημεν ενδόγονας νά καινοτομησαμεν εις δόλα τ' ἄλλα.» Η καινοτομία αυτή χαρακτηρίζεται από τὸν κ. Μαυρουδῆν μὲ τὰ ἔξης: «Σημειώσεις βιογραφικαὶ, σχόλια καὶ λεξιλογιον, συντεταγμένα μὲ γονστο και μὲ ἀπόριειαν, καθιστοῦν τὴν χρονῖν τῆς Χρονομαθείας ἀπειρῶν σκηνοποτέραν και ὀφελιμωτέραν. Και τὸ γεγονός αυτὸν προκαλεῖ σκέψεις μᾶλλον μελαγχολικάς. Ἀλήθεια, τι εὐχάριστον και παιδισγωνικὸν ἔργον θὰ παρουσιάσειν ον διν συγγραφεας, διν τὸ τόπε Υπουργεῖον τῆς Παιδείας δεν είχε κωδικοποιήσει δια χρονία πολλά τὸ οὐδετηρια τῆς διδασκαλίας τῇ γαλλικῇ.

ΕΙΣ τὰς «Αθήνας» 24 Μαΐου, δημιούσενται ἀνέκδοτος ἐπιστημονική μελέτῃ τοῦ μακαρίου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Σπ. Βάση, ποὺ ἀπέδινε τὸν μῆνα αὐτὸν. «Ἡ μελέτη φέρει τὸν τίτλον «Ἡ περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ κατοδίκης εὐαγγελίης παράδοσις πρὸς τὸ φωματίδιον δικαιον παρεξεταζομένη». «Ἐξετάζεται δηλαδὴ τὸ ζῆτημα, ἀν οἱ Ιουδαῖοι εἰναι οἱ ἡμικῶς ὑπερθυνοὶ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ ἢ η ἐνδόνη βαρύνη μόνον τὸν Πιλάτον, ὅτε καὶ «ἡ εὐαγγελικὴ παράδοσις εἶναι πλάσμα»; Σύμφωνα μὲ τὴν μαρτυρίαν τῶν Εὐαγγελιστῶν, λέγει οἱ Βάσσος: «Ἡ ισοῦς ὑπὸ τοῦ Ρωμαίου, ἡγεμόνος ἀνακριθεὶς καὶ ἀθώος εὑρεθεὶς, παρεδόθη ὅμως ὥπ' αὐτῷ εἰς τὸ θανατωθῆναι τοῖς Ιουδαίοις, μετὰ μανιακῆς ὁρμῆς ἀξιοῦσι τοῦτο». «Ἀλλὰ τὸ κῦρος τῆς μαρτυρίας αὐτῆς ἡμιριθήθην ὑπὸ πολλῶν. «Ἡ ίσωσαν διαλόδη οἱ τοῖς Ιουδαίοις φίλα φρονοῦντες, δι τὸ Ἡσούς ὃς ἔστιν τοιποτέ τῶν Ιουδαίων κηρύσσων, οὗτον δὲ πειρώμενος ν' ἀποσπάση τοὺς Ιουδαίους ἀπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαιρίας, εὐλόγως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων δῆs hostis populi Romani ὑπέστη τὴν ἐλαχίστην τῶν πονῶν. Κατὰ ταῦτα δὲ Πιλάτος θανατῶν τὸν Ιησοῦν ἐπειέλεσε τὸν πρόδη τὸν Ἀντοκράτορα καὶ τὸν Ρωμαίων δῆμον καθῆκον αὐτοῦ, οὐδὲ εἰχεν ἀνάγκη γὰρ γυνώσκη τί περὶ τούτου ἐργόνων οἱ Ιουδαῖοι. Κατὰ ταῦτα ἀπέστη ἡ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις πτωχαδία, καθ' ἣν διαγωνίζονται πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κεραμῆς τοῦ Ἡσούς, ἐνθεν μὲν δὲ Ιουδαῖος ὄχλος, ἐνθὲν δὲ ὁ Πιλάτος, εἶναι τῶν ποώτων χριστιανῶν κατακευάσμα, τοῦτο μὲν τοὺς ἀρχοντας Ρωμαίους θεραπεύνων, τοῦτο δὲ τοὺς πολεμιούς τοῦ χριστιανῶν καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ιησοῦν, ὃς ἀδίκως κατέκαιριθεντα νὰ παραστήσωσιν. Ἀλλὰ πῶς ἀποδεικνύεται δει ἡ εὐαγ-

ἔπος ὃ του παύση ὁ συναγωνισμὸς ή παύση ὁ κόσμος νὸ^τ
πηγαίνῃ εἰς τὸ θέατρον.

ΑEIZΩΝ νό^τ διαβασθού:

A «Νέα Ζωή», (Άλεξάνδρεια, Ἀπρίλιος): «Ἡ Φωτινὴ τοῦ Ἀναγνῶστη, δίκηγμα Πετρούλας Ψηλορείτη. — «Ἀμέλ, Φύλλα Ἡμερολογίου», ὑπὸ Παύλου Α. Πετρίδη.

«Νομάς», (26 Μαΐου): «Ο ποιητής και ὁ κοιτικός» συνέχεια, Κωστή Παλαμᾶ — «Ο Μπάρμπα-Τζανῆς», Πάνον Δ. Ταγκούπουλον (πρώτη ἐμφάνιση εἰς τὴν φιλολογίαν τοῦ μίσθι κ. Ταγκούπουλον μὲ σημάδια πιδοπολὺ καὶ ἀπὸ ἐνθαρρυντικά). ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΑΜΠΤΗΣ

ΤΥΝΑΙΚΕΙΑ ΖΩΗ

ΑΔΕΛΦΗ ἐνδὲ ποιητοῦ πεθαμένου ἀπὸ χρόνις, ή **ΔΙΣΟΥΝΤΑΙ** Μακρῇ, εἰνε πρώτη ποὺ ἐπήκης τὸ διπλωματῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ἀπὸ τὸ **Ἐλληνικὸν Πανεπιστήμιον**.

Ο βαθμός της «λίαν καλώς» της έδοθηκε ύστερα από αντηράν εξέτασιν ἀμερολήπτων καθηγητῶν.

Ο Κωνσταντίνος Μακρής, που τὸν ἔγγραφον ζωγράφιζε με απόδειξη πιο καλύτερον,

φωστην περνουσε στην ιεροτητα.
Ο ποιητης άπεθανε, και στην καρδια της καλης
κι αισθαντικης άδειοψυλας ονόματηρηκεν ο τάφος του —
νωπος πάντα μπό ένα δάκου πιστης μναυτήσεως.

“Η Δις Μακρή ἐτομάζεται νά διδάξῃ σε λίγο. Η θετική της γνώσης, ὁ πόνος για το παντοτενό βασιλεύει τοῦ ποιῆσυ της, ποὺ είχε αἰσθανθῆ τὴν ἄξια του, καὶ ἡ συγκέντρωσις — ἀπαραίτητον ἀκολούθημα καὶ τοῦ πόνου καὶ τῆς γνώσεως, ἀπὸ τώρα μᾶς ὑπόσχονται πώς στήν διδασκαλία της θὰ χαιρετίσουμε τὴν ἔργωστην ἐπιτυχίαν.

X P O N I K A

ΠΡΑΦΕΙ ή «*Comedia*» τῆς 3 Ιουνίου διὰ τὴν τελευταῖν συναυλίαν τῆς Ἐλπίδος Καλογεροπούλου εἰς τὸ Παρίσιο: Πάντα τὸ τραγούδι τῆς μᾶς ἀφήσει γλυκυτάτας ἀναμνήσεις· ἀκόμα περισσότερον, εἰς τὴν τελευταῖν συναυλίαν τῆς μᾶς συνεπήσει μὲ τὴν ἀξίαν τῆς μᾶς μουσικοῦ καὶ ὡς καλλιτέχνιδος· ἢ ἀπόδοσις τοῦ Lied ὅπαιτετ ἀπόλυτον δεξιοτέχνη καὶ αἱσθητικά ἀλληλιγόν· καὶ βαθύ: «Ἡ Δική Καλό χρεωστεῖ τὸ ἔνα εἰς τὸν καλόν της ἀστερισμὸν καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν ἐπίμονον ἐργασίαν της». «Ἐπειτα ἡ φύσις τῆς ἔθως τὸ εὐεμέλητον τῆς μορφῆς· καὶ αὐτὸς τὸ ιδιαίτερον χώρισμα θέλγει ἀληθινά βλέποντας τὴν νά τραγούδη, τῇ ἔνα μετὰ τὸ ἄλλο, θλιβερό, χαρούμενα ἢ ἀφελῆ τραγούδια.

Εἰς τοὺς κλασικοὺς Ἰταλικοὺς σκοπούς — τοὺς παλαιοὺς ὡτούς σκοπούς, χάρη τῆς ζωῆς, τόσο τονφεροὶ καὶ ἐλαφροὶ είναι — εἰς τὰ ἔξη ἐκλησιαστικά τοις γύδια τοῦ Μπετόβεν, εἰς τὴν Vie Antérieure τοῦ Διραγέ, καὶ εἰς τὴν Fiançee δοῦ Timbalier τοῦ Σαΐν-Σάντος ἑγοήτευσι τοὺς ἀκροστάτους ποὺ ἀκατάπαυστά κειροκροτοῦσαν τὴν νέαν ἀσιδόν.

Μίαν ήμέραν ασφαλῶς θά είναι ισότιμον τὸ ὄνομά της μὲ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων Lili Lehman, Mysz Gmeiner, Julia Cnlp, Marie Olénine, Jane Bathori.

Θαυμάσιαι καλλιτέχνιδες ποὺ καλλιεργοῦν τὸ τραγοῦνδι
ὅπως ἄλλοι καλλιεργοῦν τὰ τριαντάφυλλα· εἶναι καὶ
τὸ τραγοῦνδι ἀνθός ἀπὸ τὰ λεπτότερα καὶ τὰ πιὸ
τριφερά, καὶ τὸ δώματά του, γιὰ κείνον ποὺ ζεύχει,
εἶναι ἀπὸ τὰ γλυκύτερα..

ΕΙΣ ἐν ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ περιστονοῦ «Μα-
τέν», διάμεγας καλλιτέχνης τῆς γλυπτικῆς, διάδημος
Ρούτεν, δημοσιεύει ἀρθρον περὶ χοροῦ, ὃπου λέγει: «Φαίνεται, ὅτι ἀπὸ εἰκόσαιεις τὸ χορὸς ἔχει
ἀποστολὴν νὰ μᾶς κάψῃ ν' ἀγαποῦμε τὸν διορροφά τοῦ
σώματος, τὴν κάνησιν, τὴν κειρονομίαν». Και ὁμιλεῖ
μὲ δλίγεις διὰ τοὺς χοροὺς τῆς Λαΐ Φοῦλλε καὶ τῆς
Ισαδόρας Δούγκαν, φθάνει εἰς τὸν χορευτὴν Νιγίνσκι,
ποὺ σήμερα θριαμβεύει εἰς τὸ Παρίσιο καὶ ποὺ δλην
τὴν τεχνήν τοῦ την ἔδειξεν εἰς τὸ «Ἀπόγευμα ἐνὸς
φωνού», δπου τὸ σῶμα τοῦ χορευτοῦ φαίνεται νὰ ἔχῃ
τὸν διορροφά τῆς ὁρχαίας τοιχογραφίας καὶ γλυπτικῆς:
είναι τὸ Ιδανικὸν πρότυπον, μὲ τὸ ὃποιον καθένας
ποθεῖ νὰ σχεδιάσῃ, νὰ πλάσῃ. Θὰ ἔλεγε κανεὶς τὸν
Νιγίνσκι ἄγαλμα, ποὺ ἐνῷ ἀνεβαίνει τὸ παραπέτασμα,
είναι ἕαπλοσμένο στὸ ἔδαφος, μὲ τὴν μίαν κνήμην μα-
ζεύμενην καὶ μὲ τὴν φλογέρα στὰ χεῖλη. Και μόνον
ἀπὸ γλυπτικὴν ἀπόφιν θὰ ἡμποροῦσε κανεὶς νὰ πάρῃ
ἐκεῖ μεθόματα καλαισθησίας».

ΕΙΣ τὰς Βρυξέλλας εἰς τὸ θέατρον de la Monnaie ἐδόθη παράστασις πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Μαυρικίου Μάτερλιγκ. Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ζωῆς τῶν Μελιτῶν» παρερμένη εἰς τὴν παράστασιν αὐτὴν καὶ ἐκάθησεν τὸ πρό τῆς σκηνῆς θεωρεῖσιν μετὰ τοῦ κ. Μάζ, δημάρχου τῶν Βρυξέλλων. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλισσα, οἱ δύοιοι προσέσχουν πολὺ, ὅχι μόνον εἰς τὴν δόξαν τῶν ποιητῶν τῆς χώρας των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἔργα των, ἐκάθισαν εἰς τὸ ἀπέναντι θεωρεῖον καὶ κατά τρόπον ἀστένε νὰ μὴ φαίνονται, διὰ νὰ μὴ ἀποστοῦν αὐτοὶ τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὸν ἥρωα· τῆς ἑρθῆς εἰς τὸν ὄποιον ἐδίδοντον οὗτως εἰπεῖν τὴν πρωτοκαθεδολίαν συνάμα δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς παραγγεῖλει νὰ μὴ καιριεύσῃ η εἰσόδος του εἰς τὸ θέατρον ὡς συνήθως μὲ τὸν βασιλικὸν δρόμον. Κατὰ τὴν παρατεταμένην παράστασιν ἡ κυρία Μαράτη τῆς Γαλλικῆς Κωμῳδίας ἀπῆγγειλε στίχους του κ. Γεράρδου Χάρρου ἐγκωμιαστικούς του συνγραφέως καὶ ἐπαύγη τὸ δράμα τοῦ Μάτερλιγκ «Πελλέας καὶ Μελιτάνδη» ἀπὸ τὴν κυρία Γεωργεττάνη Αερπλάνη καὶ μερικοῦς ἐκ τῶν κατέβοσσων παραγωγῶν ἥριστοισιν.

ΕΙΣ τὴν Γαλλικὴν Κωμῳδίαν τῶν Παροισίων ἐπάγθη τέλος ἡ τραγῳδία τοῦ Ζάν Μοφέας «Ιφιγένεια ἐν Αὐλίδι». Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε μετριωτάτη, δχι διότι δὲν ἤρεσε τὸ ἔργον, ἀ και φιλολογικώτατον, ἀλλὰ διότι οἱ ἥθωποι δὲν ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν χρήσιν Μπαρτέ, ἡ δύοια ὑπεκριθή την Ιφιγένειαν, ὑστερησαν πολὺ εἰς τὴν διερμήνευσιν τῶν ρόλων.

Το γαλλικόν φιλόλογικόν περιοδικόν «Les Marges» ήχοις μίαν έρευναν γιά τὸ δέατρον καὶ τὸ βιβλίον. Εἰς τὴν έρευναν αὐτῆν ἀπήντησαν δύο εποιοί, συγγρα-
φεῖς, κριτικοί, καλλιτέχναι. Μεταφέρομεν ἐδώ μεριμᾶς
ἐπό τὰς γνώμας αὐτάς.

‘Ο κ. Έρρ. Ντυβεροῦ είπεν: «Υπήρξα φιλολογικός πριτικός. Οι ἀνθρώποι μου ἔλεγαν:

— Πᾶς, κύριε, διαβάζετε δλα τὰ βιβλία ποὺ βγα-
ουν! Τί κουράγιο!

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

15—σι Μαΐου

ΒΕΒΑΙΩΣ δὲν ἔδοκιμάσθη διὰ τελευταίων φορών τὸ "Ἐθνος καὶ τὸ Κράτος ἐξ αἰτίας τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 19 Μαΐου. "Όλα μᾶς ἀναγκάζουν νὰ πιστεύωμεν ἀλισαδάντως πλέον, ὅτι κακῶς ἐφανταζόμεθα πάντες — τρέφοντες κάποιαν ἀδικαιολόγητον, ὃς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύεται, αἰσιοδεξίαν — ὅτι τὰ ἔως τώρα γενόμενα σχετικῶς μὲ τὴν Κρητηνὸν θά δῶδηγονν τέλος εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ζητήματος λόγου συμφώνως μὲ τοὺς πόθους τῶν Κρητῶν καὶ δολοκλήρου τοῦ Ἐθνους: ὅλα προσαγγέλλουν διὰ αἱ δοκιμασίαι θὰ ἔξακολουθήσουν εἰς μεγαλύτερον βαθμόν. Αὐτὰ τὰ γεγονότα τῆς 19 Μαΐου καὶ αἱ κατόπιν τούτων ἔξωτεροινόμεναι διὰ τῶν ἡμιπιστήμων ὁργάνων τῶν Εὐδωπαίκων Κυβερνήσεων σκέψεις τῶν Ισχυρῶν, μαρτυροῦν καθαρῶς πόσον ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων εὑρίσκεται μακρῷ ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν Κρητῶν, τὰς δύοις ἐπέτεραιν αἱ Δυνάμεις νὰ γεννηθοῦν καὶ αἰσηθοῦν, καὶ ἀπὸ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ δικαίου. Ή ὁμότης δὲ τῆς ἀληθείας αὐτῆς καθιστᾷ τραγικωτέρας τὰς προσελθόντας καὶ μελλούσας δοκιμασίας καὶ δυσχερεστέραν τὴν δέσιν τοῦ Κράτους. Διότι βεβαίως οὐτε οἱ Κρήτες θὰ παύσουν ἔμμενοτες εἰς τὴν χραστηριστικὴν ὅλων τῶν ἄγωντων τῶν ἀπόφασιν, ἢτοι εἰς τὴν μὲ τὴν Ἑλλάδα ἔνωσιν· ταν, οὐτε ἡ Ἑλλάς θὰ δύναται ν' ἀποδιώκῃ πάντοτε αὐτούς, ἐνῷ ἀφ' ἔτερου τίποτε δὲν συντρέχει ὥστε νὰ ἐλπίζῃ κανεὶς, ὅτι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ λίαν ταχέως μεταβολὴ τις εἰς τὸ πνεῦμα τὸ διέποντον σῆμερον τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν προστατίδων τῆς νήσου Δυνάμεων. Ἀλλὰ ἡ κατάστασις αὐτῇ ποῦ θὰ καταλήξῃ τέλος; Τοῦτο μόνον, φανέται, δὲν ἀπασχολεῖ τὰς προστάτιδας τῆς νήσου καὶ οὐδόλως ἔξετάζουν οὗται, διὸν ἡ Ἑλλάς δύναται νὰ ὑποστῇ καὶ νέον συγχλονισμόν, ὃς τὸν τῆς 19 Μαΐου. Διότι δύνον καὶ ὁ ἀπεκρύψθη ὃ ἐκ τοῦ συγκλονισμοῦ κίνδυνος κατὰ τὴν ἡμέραν ἐπείνην καὶ κατέδειξε τὸ Κράτος, διὰ γνωρίζει τι εἶναι σύνεσις καὶ ὑπομονὴ, δὲν διαλανθάνει τὴν προσοχὴν κανενὸς ἡ ἀλήθεια, διὸν ἡ ἀπόκρουσις τοῦ κινήτρου ήτο προσωρινή. Εἶναι γνωστό τὰ συμβάτα ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν 19 Μαΐου καὶ περιτόν νὰ ἐνδιατίψωμεν ἐπ' αὐτῶν. Ἡ Βουλὴ ἀγέβαλε κάριν τῆς ἀτοφυγῆς προφανοῦς κίνδυνον τὰς ἔργασίας αὐτῆς μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἀλλὰ τὸν Ὀκτωβρίου θὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ίδια ἴστορις. Καὶ βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀλλὰ ἀναβολῆς οὕτω δὲ μοιραίως θὰ ἐπέλθῃ ἀποτέλεσμα, τοῦ δύοιον τὴν σιθαρότητα κανεὶς δὲν δύναται νὰ ὑπολογίσῃ ὅποι τώρα. Τὸ μόνον ὑπολογίσιμον εἶναι τὸ πραγματικὸν πλέον ἀδιέξοδον, εἰς τὸ δύοιον θὰ περιθῇ ἡ Ἑλλάς καὶ ἀπὸ τὸ δύοιον ἀμφιβολούν εἶναι ἀν δὲ θελήσουν αἱ Δυνάμεις νὰ τὴν ἔξαγάγουν διὰ τῆς ληψίως μᾶς ἀποφάσεως συνεποῦς πρὸς παλαιοτέρας ὑποσχέσεις αὐτῶν καὶ ἐνεργείας καὶ συμφώνων πρὸς τὸ δίκαιον.

"Η τελευταία αὖτη φάσις τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος ἐπέφερε, πλὴν τῆς ἔθνικῆς δοκιμασίας, καὶ ἀλλὰ ἀποσδόκητα ἀποτελέσματα. Τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Δημητρακοπούλου, διστις εὐρεθῆ μεσημερῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, δύσον ἀφορεῖ τὰ

ριζικὰ μέτρα, τὰ δόπια ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ αὐτη, διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς εἰσόδου, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν τὸν Κρητῶν ἀντιπροσώπουν. Εἰς τοὺς γνωρίζοντας τὰ πολιτικὰ παρασκήνια ἡ παραίτησις αὐτὴ οὐδεμίαν ἐπορίζειν σε ἐκπλήξιν. Η ἀφορμὴ μόνον ἔχετείτο καὶ εὐρέθη, μὲ χαροκτήρου πολὺ καιροσκοπικόν. "Ο κ. Δημητρακόπουλος, τοῦ δύοιον τὴν ἀξίαν οὐδεὶς ἡμπορεῖ ν' ἀργοῦθῇ καὶ τοῦ δύοιον τὴν ἔργασίαν ὑπέρ τῆς Δικαιοσύνης είναι τὸ φοιτεινότερον λίως σημείον τῆς δράσεως τῆς κυβερνήσεως Βενιζέλου, ητο στοιχεῖον ἀνόμιον ὑπωδημάτος πρὸς τὸ δίκαιον βενιζελικὸν κόμμα, ενεκά δὲ τούτου μοιραίως μίσον ἡμέραν δὲ ἀπεσπάτο αὐτὸν. Τὸ Κρητικὸν ζῆτημα ἐδημιουργήσε τὴν ἡμέραν αὐτήν, καὶ δ. κ. Δημητρακόπουλος ἔσπευσε γὰρ ἐπωφεληθῆ τῆς συγκυρίας. Κανεὶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸν κατηγορήσῃ διὰ τοῦτο. Εἰς τὴν πολιτικὴν κάμνει τις δ. τι δύναται διὰ ν' ἀποκτήσῃ τὰς συμπαθείας τοῦ λαοῦ. Απομένει δύμας πάντοτε ἀναμφισβήτητον τὸ γεγονός, διὰ τὴν κυβέρνησης Βενιζέλου ἀπώλεσε συμμαχητὴν πολύτιμον. Αἱ δὲ δηλώσεις τοῦ κ. Δημητρακοπούλου, διὰ πολλὰ ἔχει γὰρ εἴπη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ πολλὰ νὰ συζητῇση μετα τοῦ πρῶην ἀρχηγοῦ του, βεβαιοῦν, διὰ δ. κ. Βενιζέλους θὰ εῦρῃ εἰς αὐτὸν ἀντίταλον ἐνοχλητικόν. Υπὸ κοινοβουλευτικὴν ἔποιην δὲ προχωρησίς τοῦ κ. Δημητρακοπούλου ἐκ τοῦ Βενιζελικοῦ κόμματος δύναται νὰ θεωρηθῇ εὐτύχημα. "Αν εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ πολιτεύματα ἡ ἀντιπολιτευσίς καθίσταται ἀπαραίτητος διὰ τὸν ἔλεγχο τῆς Κυβερνήσεως, ἡ προσθήκη τοῦ κ. Δημητρακοπούλου εἰς τὴν ἀσθενῆ ὑπωδήποτε ἀντιπολιτευσίν τοῦ 'Ἐλληνικοῦ κοινοβουλίου ἀποβάίνει ποράγων πολύτιμος, διότι δ ἔλεγχος τῶν Κυβερνητικῶν πρᾶξεων ὑπὸ Βουλευτοῦ, διστις γνωρίζει τὸ ἔργον καὶ τὰς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῆς μαζεύς μὲ αὐτὴν συνεργασίας, θὰ εἶναι ἔλεγχος πραγματικός, μὲ επίγνωσιν τῶν πραγμάτων, συνεπῶς δὲ καὶ ἐπωφελῆς.

"Επερον ἀπροσδικητον ἀποτέλεσμα ἡτον δη τὴν ἐπομένην τῆς ἀναβολῆς τῶν ἔργωντων τῆς Βουλῆς ἀναπτυχθείσα συνταγματολογικὴ συζήτησις. Αἱ ἀγτίθετοι πρὸς τὴν Κυβέρνησην ἐφρημερίδες κατηγόρησαν αὐτὴν διὰ τὴν κατεπάτηση τὸ σύνταγμα μὲ τὴν ἀναβολὴν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἔργωντων αἱ δὲ φιλοκυβερνητικαὶ ἀνέλαβον ν' ἀποδεῖξουν ἀράσιμουν τὴν κατηγορίαν, ἐπικαλεσθεῖσαι γνώμας νομοδιδασκάλων καὶ κείμενα. Εἶναι κάπως βαρὺν νὰ εἴτη κανεὶς διὰ διλή αὐτῇ δη συζήτησις ἐνειχε τὴν χροιάν τοῦ καυματοῦ, διαν ἀποβλέψυ μόνον εἰς τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῶν πραγμάτων. "Αν εἶναι γεγονός, διὰ τὴν ἔξακολουθήσιν τῶν ἔργωντων τῆς Βουλῆς θὰ ἐδημιουργεῖ ἀνατοφεύκτικα μέγαν κίνδυνον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐνεκά τῆς ἐπιμονῆς τῶν Κρητῶν ἀντιτεσσάπων νὰ παρακαμήσουν εἰς αὐτήν, ποίων προστατεύειν θὰ δὲ παρεῖχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲ σεβασμὸς πρὸς τὸ Σύνταγμα; Προκειμένου λοιπὸν ν' ἀποκρουσθῇ δη τοιοῦτος κίνδυνος δια μᾶς ἀντισυνταγματικῆς πρᾶξεως δὲν ἐπεβάλλετο νὰ γίνῃ αὐτῇ; "Αν δὲ πάλιν δη Κυβέρνησης ἐνήργησεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ποίων τὸ δρεῖος ἀφοῦ εἰς τὴν ἐνέργειον τῆς ταυτῆν δὲν προέβῃ παρὰ μόνον, διότι τὸ ἀπήτουν τὰ πράγματα τόσον σκληρῶς; Συζήτησις περὶ θεσμῶν καὶ πάλιν τὴν στιγμήν, διποὺ μόνον δη ἀνάγκη ἐπιβάλλει τὴν θέλησιν τῆς! Ωρισμένως θὰ ἡσαν πολὺ σοφώτεροι διὰ ημᾶς οἱ δραχαιοί Ρωμαῖοι, διαν ἔλεγαν: *Salus populi suprema lex esto.*

ΤΡΙΦΙΛΟΣ